

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risale Yayınları: 70

Son Peygamber
Hz. Muhammed'in
Hayatı

Ebul Hasan en-Nedvi

Çeviri:
Nuri Kahraman

Fevzipaşa Cad. Ocaklı Sk. No: 15

Fatih-Istanbul

Tel: 511 48 63 531 56 29

© Risale Basın-Yayın

Dizgi: Risale Dizgi Merkezi

Baskı: Gümüş Basımevi/ 1992

Cilt: Paşahan Mücellithanesi

BAŞLARKEN

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'adır. Salat ve selâm peygamberlerin efendisi ve sonuncusu sevgili peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s)'e ve O'nun âl ve ashabına ve kıyamete kadar O'na güzelce uyanlara olsun.

En büyük kelimeler ve en güzel ifadeler şu satırların yazarının kalbini dolduran sevinci ifade etmekten, Allah'a şükür ve hamd hakkını ödemekten acizdir. Bu satırların yazarı şimdi size «Gençler İçin Peygamberlerin Hayatı» serisinin son cildini sunuyor. Bu cild son Peygamberin Hayatı'na aittir.

Allah, yazarın ömrünü uzattı ve ona ilâhi yardımını ihsan ederek, bu mübarek seriyi tamamlamaya muvaffak kıldı. Yazar bu seriyi mühürlerin miski olan bir mühürle «Peygamberlerin sonuncusu Rasûlullah (s.a.s) ile bitirdi. yazarın ölümü daha önce takdir edilip de, bu seriyi tamamlamadan vefat etseydi o, bitmeyen bir hasret taşıyacaktı. Ya'kûb (a.s.) nefsinde olan dilek yerine getirildi. Bazı önemsiz işler ve olaylar bu kitabın hazırlanıp, tamamlanmasındaki gecikmeye sebep oldu. Gerçekten de bizde olduğu gibi te'lif ve tahrir tarihinde, büyük müelliflerin biyografilerinde tamamlanmayan serilerin ve bitmeyen işlerin örnekleri vardır.

Yazar, kendisini büyük bir tehlikeye attı. Peygamberlerin

kıssaları serisinde, Efendimiz Mûsâ (a.s.) ile Efendimiz Şu-ayb (a.s.)'in kıssaları arasında 30 sene gibi bir boşluk meydana gelmiştir. Bu boşluk İsâ (a.s.)'nın kıssasına kadar devam etti. İnsan geleceğini bilmez. Zamanın felaketi üzerine emin olunmaz. Fakat ilâhi lütuf erişip, onun yardımı yazara yâr oldu da:

«Gençler İçin Peygamberlerin Hayatı» serisinin son cildinin bitmesi üzerine «Son Peygamberin Hayatı»nı yazmaya başladı. Bu kitabı Hicrî 1395 yılında yazmaya başlayıp, kısa bir müddet içinde bitirdi. Sonra Rasûlullah (s.a.s.)'in hayatı hakkında büyük bir kitap yazmakla meşgul oldu. Bu küçük kitap, o büyük kitabın çekirdeği ve esasını teşkil ediyordu. Onu Hicrî 1396 senesi Şevval ayının başlarında tamamlamaya muvaffak oldu.

Bu kitabı İbn Hişâm'ın Sîret-i Nebeviyyesi'ni esas alarak hazırladı. İbn Hişâm'ın Sîret'i, şu anda mevcut olan siyer kitaplarının ilki, kalplerde ve nefislerde daha tesirlisidir. Bu hususta eski ve sağlam kaynaklardan da istifade etti. Yazar, bu eserinde kaynak göstermekle, okuyucunun dikkatini bu kaynaklara çekilmesini gereksiz gördü. Çünkü kitap, araştırmacı ve inceleyiciler için değil, çocuk ve yeni yetişen gençler için hazırlanmıştır. yalnız âyet, hadis ve sahih rivayetlerle yetinilmiştir.

İlmî araştırmaları, felsefî sebepleri ve yabancı itirafları karıştırmadım. Çünkü bu, okuyucuyu siyerin ruhu ile doymaktan ve onun güzelliğiyle zevklenmekten alıkoyar. Bu konular Sîret mevzuunda geniş ve büyük kitaplara aittir. Yine bunlar, kültürlü, ilmî ve akfî idrakleri gelişmiş, modern suallerle ve birtakım mukayeselerle karşılaşan kimseler için yazılan kitaplardadır.

Bu kitapta ilk ciltlerde takip ettiğim üsluba bağlı kalmadım. O kitaplarda geçen kolay lafızların, cümle ve kelimele-
rin tekrarını bunlarda yapmadım. Artık bu küçük okuyucular,
bu eserde geçen kelimeleri anlama seviyesine gelmişlerdir.
Kelime haznesi gelişmiş, muhakeme kaabiliyetleri artmış, bu
ilmî ve akfî gıdamın hazzına, en büyük insan ve en şerefli pey-
gamberin şanlı hayatını okumanın zevkini tatmak seviyesine
ulaşmışlardır.

Böylece elinizdeki bu kitab Allah'ın kudreti ile büyük, kü-
çük ve yeni yetişenler için yazmış olduğum siyer kitapların-
dan orta seviyede bir kitaptır. Yeni yetişen küçüklerin okulla-
rında, gençlerin bürolarında ve evlerinde okuyabilecekleri
güzel bir eserdir. Aynı zamanda müslüman olmayanlara da
takdim edilib veya yabancı dillere de tercüme edilebilir.

Bu eserde, sîret'in özü, hikâye ve haberlerin önemlileri, ilk
İslâm davetinin tarihi, fetihleri ve zaferleri, Rasûlullah
(s.a.s)'ın ahlâkının güzellikleri ve O'nun mu'cizeleri veril-
miştir. Talebenin iman ve şefkat, ruh ve şevk arasında yetişti-
ği tam bir medrese oldu. kişi bu medreseden hayatı boyunca
beraberinde taşıyabileceği azığı, ışığında yürüyeceği nuru,
kendisiyle nefsinin ve imanını müdafaa edeceği silahı taşıyıp,
yeryüzüne ve milletlere daveti yüklenerek çıkar. Kitab, lise
ve dengi okulların talebeleri için hazırlanmıştır.

Bu başarı üzerine Allah'a sonsuz hamd, onun nimetlerine
şükrederim. Bu eserden, yollarını dikenlerin kapladığı ve et-
rafını fırtınaların kuşattığı yeni yetişenlerin faydalanmasını
dilerim.

Allah dilediğini doğru yola erdirtir...

Ebu'l-Hasan en-Nedvi

CAHİLİYE DEVRİ

Allah'ın Peygamberi Meryem Oğlu İsa'dan Sonra

Fetret devri uzayıp, yeryüzünde karanlık yayıldı. Nur ve ilim kayboldu. Peygamber ve elçileri kendi devirlerinde halis tevhid ve pak dinle yükselttiği sesler, sapıkların ve yalancılarn cehalet ve sapıklık ıgıllıkları arasında kayboldu. Allah'ın peygamberleri, elçileri ve onların izlerini takibedenlerin yakıtı ışıklar, zaman zaman esen fırtınalarla söndürüldü.

Eski Dinler

Büyük dinler, sonunda Hristiyanlık dini de, kötülükle uğraşan ve eğlenenlerin elinde, yırtıcı hayvanların avı bozguncuların ve münafıkların bir oyuncağı oldu. Şayet bu dinlerin ilk sahipleri ve onu açıklayan peygamberler tekrar gönderilip getirdikleri dinleri bu haliyle görselerdi, onları tanıyamazlar ve kabul etmezlerdi.

Yahudilik;

İçinde ruh ve hayat olmayan ayinler ve taklitlerden ibaret bir hale geldi. Bunlar bir yana Yahudilik dünyaya gerçeğı ve

insanları Allah yoluna çağırmayan bir sülale dini şeklini aldı.

Hristiyanlık;

İlk asrından itibaren cahillerin yorumları ve haddi aşanların yanlış izahlarına hedef olmuştu. Sonunda bunların hepsi, İsa (a.s.)'nin kolay öğretilerinin altına gömülmüş bir yığın haline geldi. Tevhid'in nuru ve Allah için yapılan ibadetin ihlâsı, bu bulutların arkasına gizlendi.

Mecûsilik;

Mecûsiler ateşperesttiler. Ateşe tapıyorlar, tapınaklar ve kurban sunulan yerler yapıyorlardı. Fakat ma'bedlerden dışarı çıkınca kendi başlarına hareket ediyorlardı. Hevalarına ve nefsi arzularına uyuyorlardı. O kadar ki mecûsilerle dinsiz ve ahlâksız kimseler arasında hiçbir fark yoktu.

Budizm -Hindistan ve Orta Asya'da yayılmış bir din- her nerede yayılmışsa putperestliği de beraberinde götüren bir şekle dönüşmüştü. Ulaştığı ve yayıldığı her yere tapınaklar yapıyor, Buda'nın heykelleri dikiliyordu.

Brahmanizm -Hindistan'ın eski dînidir- milyonlara ulaşan tanrı ve ma'budların mevcut olduğu, insanların sınıflara ayrıldığı ve sınıflar arasında da korkunç uçurumların bulunduğu bir dindi.

Araplar son asırda boş ve faydasız bir putperestliğe tutulmuşlardı. Hindistan'daki putçu Brahmanizm'den başka bunun bir benzeri yoktu. Şirk'te ilerleyip, Allah'tan başka ilahlar edindiler. Halk putperestliğe saplandı. Her kabilenin, her kasabanın ve her şhrin özel putları olduğu gibi, her evde de özel bir put bulunuyordu. Ka'be'nin etrafında ve içinde 360 tane put vardı. Halbuki Kâ'be içine put konması için değil sadece tek olan Allah'a ibadet edilmesi için İbrahim (a.s.)'in yaptığı bir evdi.

Arap Yarımadası

Arapların ahlâkı iyice bozulmuştu. İçki ve kumara kalpten bağlanmışlardı. Kalblerindeki katılık ve aşağılık duygusuyla kapıldıkları taassub onları kız çocuklarını diri diri gömmeye kadar götürdü. Kervanların yollarını kesmek ve yağmacılık yayıldı. Kadınların değeri düştü. Eşya ve hayvanların miras kaldığı gibi onlar da miras kalıyordu. Geçim sıkıntısı, fakirlik ve yoksulluk korkusuyla çocuklarını öldürüyorlardı. Savaşa düşkündüler. Kan akıtmak oldukça basit bir işti. Önemsiz olaylarda bile isyan ediyorlardı. Aralarındaki savaşlar kırk yıl kadar devam eder, bu harplerde binlerce kişi öldürülürdü.

Karada ve Denizde Fesad'ın Yayılışı

Peygamberlik geldiğinde bütün insanlık intihar yolundaydı. Kişi bu devirde yaratıcısını, nefsini ve geleceğini unutmuş, doğru yolu, iyi ile kötüyü, güzel ile çirkini ayırım kuvvetini kaybetmişti. Belki de coğrafyanın büyük bir kesiminde dine önem verip, Rabbi'ne kulluk yaparak, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan kimse kalmamıştı. Allah (c.c.) buyurmuştur ki:

«İnsanların kendi ellerinin yaptıkları şeyler yüzünden, karada ve denizde fesad çıktı ki, Allah işledikleri günahlardan bir kısmının cezasını (dünyada) tattırsın. Olur ki dönerler».

Peygamber Niçin Arap Yarımadası'na Gönderildi?

Allah, İslâm'ın davetini kabul edip, sonrada yeryüzünün en uzak köşelerine ulaştırmaları için Arapları seçti. Çünkü onların kalpleri saftı. Onların kalplerinde silinmesi zor ve derin

izler taşıyan geleneksel küfür tam oturmamıştı.

Rumlular, İrânlular ve Hindliler ilimleri, yüksek edebiyatları ve gösterişli medeniyetleriyle kibirleniyorlardı. Arapların kalpleri üzerine böyle bir kibir henüz nakşolunmamıştı. Ve ancak cahillik ve bedeviliğinin çizdiği; fakat yeni nakışların resmi geldiğinde yıkanıp ortadan kaldırılabilen yazılar yazılmıştı. Yaratılışın saflığı üzerindydiler. Hakkı anlamak onlardan kayıverse savaşırlardı. Nitekim gözlerindeki perdeler açıldığı zaman onu sevip iştiyakla sarılarak yolunda ölmek istediler. Doğru ve güvenilir, yaşayışlarında sade, dayanıklı, cesur ve becerikli insanlardı.

Ayrıca, Arap Yarımadası'nda ve Mekke'de, İbrahim ve İsmail (a.s.)'in orada tek olan Allah'a ibadet edilmesi ve kıyamete kadar tevhidî davetin temeli olması için yaptıkları Kâ'be vardı.

«Doğrusu insanlar için ilk yapılan ibadet evi, şüphesiz ki Mekke'de bulunan çok mübarek ve alemlere hidayet olan Beyt'tir».

Peygamberlikten Önce Mekke ve Kureys

Efendimiz İbrahim (a.s.) mekke'ye yöneldi. Mekke çıplak dağlarla çevrilmiş bir vadide idi. Orada insanların hayatlarını devam ettirecekleri su, ekin ve depolanmış herhangi bir yiyecek yoktu. Yanında eşi Hacer ve oğlu İsmail de bulunuyordu. Yeryüzüne yayılmış putperestlikten uzaklaşıp içinde tek olan Allah'a ibadet edilen bir merkez kurmayı, insanları Allah'a davet etmeyi ve oranın doğru yola bir nur ve insanlara bir sığınak olmasını isteyerek gitmişti.

Allah onun bu niyetini kabul edip, burayı mübarek kıldı. Anne ve çocuktan oluşan, birbirine candan bağlı küçük ve

mübarek bu aile için su akıttı -İbrahim (a.s.) onları insanların yaşamadığı ıssız ve kuru olan bu yerde bırakmıştı-. Bu su zezem kuyusu idi. Allah insanların içmeye ve yeryüzünün en uzak yerlerine taşımaya devam ettikleri bu suyu mübarek kıldı. İsmail büyüdü. Babası İbrahim (a.s.) koşup oynayan bir çocuk olan İsmail'e Allah'ın sevgisini tercih ederek, rüyasında gördüğünü gerçekleştirmek için O'nu kurban etmek istedi. İsmail bu emre boyun eğdi ve ona razı oldu. Allah İsmail'in davette babasına yardımcı ve rasûllerin en faziletlisi son peygamberin cediti olmasını diledi. İbrahim'e fidye olarak büyük bir kurbanlık sundu.

İbrahim Mekke'ye döndü. Baba ve oğul Allah'ın evinin (Kâ'be) yapılmasında beraberce çalıştılar. Onların duası; Allah'ın bu evi kabul etmesi, onu mübarek kılması, müslüman olarak yaşayarak ölmeleri, ölümleriyle nesillerinin kesilmeyip, dedesi İbrahim'in davetini yenileyen ve başladığını tamamlayan bir peygamberin gönderilmesi idi.

«İbrahim ve İsmail Kâ'be'nin temellerini yükseltiyorlardı». Rabbimiz! yaptığımızı kabul buyur. Şüphesiz ki sen hem işittir, hem bilirsin dediler. Rabbimiz! ikimizi sana teslim olanlardan kıl. Soyumuzdan da sana teslim olanlardan bir ümmet yetiştir. Bize ibadet yollarımızı göster, tevbemizi kabul buyur, çünkü tevbeleri daima kabul eden, meğhametli olan sensin. Rabbimiz! içlerinden onlara senin ayetlerini okuyan Kitab'ı ve Hikmet'i öğreten, onları her kötülükten arıtan bir peygamber gönder. Doğrusu güçlü ve hakim olan ancak Sensin»¹.

Allah onların neslini mübarek kıldı. Aileleri genişledi. İsmail (a.s.)'in torunlarından Adnan'ın çocukları çoğaldı. Fihri

(1) Bakara sûresi, 126,129.

b. Malik O'nun neslindedir. Kusay b. Kilâb da Fihr'in çocuklarından biridir. O Kâ'be'nin ve Mekke'nin idaresini üstlenmişti. Sözü dinlenen bir başkan olup, Kâ'be'nin örtüsü ona aitti. Kâ'be'nin anahtarları da kendisindeydi. Rifade² bir araya gelip konuşmak ve çeşitli görüşleri tesbit etmek için, içinde toplandıkları Nedve idaresi ve Liva³ vazifesi de onun üzerindeydi. O Mekke'nin bütün şerefine sahipti.

Onun soyundan Abdi menaf şeref kazandı. Abdi menaf'ın en büyük oğlu haşim'di. O kavminin en büyüğü olup Rifade ve Sikâye⁴ vazifesi kendisindeydi. Haşim, Rasûlullah (s.a.s)'in dedesi olan Abdülmuttalib'in babasıdır. Amcası Muttalib b. Abdi Menaf'dan sonra sikaye ve rifade vazifesini o üstlenmişti. Kavmi arasında babalarından hiçbirinin ulaşamadığı bir şerefe sahip olmuş ve kavmi onu sevmiştir.

Fihr b. Malik'in çocuklarına Kureyş ismi verildi. Bu ad, diğer bütün isimlerden daha fazla yayıldı. Bu kabile Kureyş adı ile meşhur oldu. Arapların hepsi Kureyş soyunun yüceliğini, reisliğini, dilinin fesahatini ve sözünün berraklığını, ahlâklarının güzelliğini ve cesaretlerini kabul etmişlerdi. Bu, tartışma ve mücadele kabul etmeyen bir atasözü haline geldi.

Mekke Ve Kureyş'de Putperestliğin Doğuşu

Kureyşliler, aralarında Amr b. Luhay ortaya çıkıncaya kadar İbrahim Halilullah'ın ve cedleri İsmail'in dinine, tevhid akidesine ve tek olan Allah'a kulluğa devam ettiler. Amr b. Luhay İsmail'in dinini değiştirenlerin ilkiydi. Putlar dikip, Allah'ın müsaade etmediği ve İbrahim Şeriat'ında bildirilme-

- (2) Hacc'a gelenlere yemek yedirmek.
- (3) Sancak
- (4) Hacc'a gelenlere su içirmek.

yen hayvanlara hüfmeti ve onları mukaddes tanımayı icad etti. Amr b. Luhay Mekke'den Şam'a gitmiş, oradaki halkın putlara taptıklarını görmüştü. Onlarla anlaşp, putların bazı larını Mekke'ye götürdü. Bunları dikerek halkın putlara tapmalarını ve hüfmet etmelerini emretti.

Onlardan bazı kimseler işi, Harem'in taşlarına hüfmeten -ki onlar mekke dışına bir yolculuk yaptıklarında hüfmet ve onu hatırlamak için Harem'den bir taş alıp yanlarında taşıyorlardı- güzel buldukları ve hoşlarına giden taşlara tapınmaya kadar vardırıldılar.

Fil Vak'ası

Büyük bir olay oldu. Bu olay ileride en büyük hadisenin olacağına, Allah'ın Araplara iyiliği murad ettiğine ve Kâ'be'nin dünya evlerinden hiçbirinin sahip olmadığı bir değeri olduğuna işaretir.

Olay şöyle olmuştur:

Ebrehe el-Eşrem, Habeş meliki Necaşi'nin yemen valisiydi. Sana şehrine büyük bir kilise yaparak ona «Küllüys» ismini verdi. Arapların Hac için oraya gelmelerini istedi ve Kâ'be'nin insanlara bir sığınak olmasını kışkandı. Halk Kâ'be için zorluklara katlanıp uzak yollardan ziyarete geliyorlardı. Kilisenin Kâ'be'nin yerini almasını istedi.

Allah Kâ'be'yi Araplara daha sevgili kıldı. Öyleki onlar Kâ'be sevgisinin ve ona hüfmetin sütüyle beslenmişlerdi. Hiçbir evi ona eş tutmazlar ve hiçbir şeyi ona denk görmezlerdi. Kilisenin yapılması onların zihinlerini meşgul etti. Bu meseleyi konuşup durdular. Kinane'li birisi gelip kiliseye girerek içine pisledi. Ebrehe buna kızdı ve Kâ'be'ye yürüyüp onu yıkmaya yemin etti.

Sonra yanındaki fil ve ordusuyla yola çıktı. Araplar bunu işittikleri zaman sanki onlara yıldırım düşmüştü. Olayı büyüttüler ve çok korktular. Onunla harp etmek istemediler. Ebrehe ve ordusuna güç yetiremeyeceklerini anladılar ve Allah'u Teâla'ya tevekkül ettiler.

Onlar Kâ'be'yi koruyacak bir sahibin olduğuna inanıyorlar ve ona güveniyorlardı. Develerle ilgili olarak Ebrehe ile Abdülmuttalib arasında geçen konuşma da bunu göstermektedir.

Ebrehe Abdülmuttalib'in 100 devesini almıştı. Onun Ebrehe ile görüşmesi için izin istenildi. Ebrehe onunla görüşmeyi kabul ettiği gibi ayrıca ona değer verip, onun için tahtından indi ve yanına oturup isteğini sordu.

Abdülmuttalib:

- Melik'in almış olduğu 100 devemi istiyorum. deyince, melik onu küçümsedi ve şöyle dedi:

- Atalarının ve dininin sembolü olan Kâ'be'yi terkederek, benimle sende almış olduğum 100 deve hakkında mı konuşuyorsun?

Abdülmuttalib:

- Şübhesiz ki ben develerin sahibiyim. Kâ'be'yi koruyacak bir sahibi vardır, diye cevap verdi.

Ebrehe:

- Benden koruyacak değildir. Abdülmuttalib:

- Sen ve O.

Kureyş, ordunun eziyetinden korkup dağların tepe ve vadilerine çekilerek, Harem mevkiine tecavüz eden kimseye Allah'ın ne yapacağını gözlemeye başladılar.

Abdülmuttalib ve Kureyşli bir topluluk kalkarak Kâ'be'nin kapısının halkasını tuttular. Allah'a dua ediyorlar,

Ebrehe ve ordusuna karşı yardım diliyorlardı.

Ebrehe Kâ'be'yi yıkmaya kesin kararlı olarak Mekke'ye girmek için hazırlandı. Filini de hazırladı. Filin ismi Mahmud'du. Fil Mekke yolunda yere çöktü. Fili kaldırmak için dövüyorlar, fakat o direniyordu. Fili geriye, Yemen'e doğru çevirdiklerinde ise hemen kalkıp koşuyordu.

Bir müddet sonra Allah'u Teâla Ebrehe ordusu üzerine deniz tarafından sürü sürü kuşlar gönderdi. Her kuşta oradan taşıdığı taşlar vardı. Bu taşları Ebrehe ordusunun üzerine atıyorlar ve kime isabet ederse, o hemen ölüyordu. Habeşliler'den kurtulanlar kaçarak aceleyle geldikleri yolu tutmuşlardı. Kaçarlarcken birer birer yollara düşüyorlardı.

Ebrehe de vücudundan isabet aldı. Vücudu parça parça dökülüyordu. San'a'ya gittikleri zaman acı bir ölümle öldü.

Bu olayı Kur'an şöyle anlatır:

«Ey Muhammed! (Kâ'be'yi yıkmaya gelen) fil sahiplerine Rabbinin ne yaptığını görmedin mi? Onların düzenlerini boşa çıkarmadı mı? Onların üzerine, sert taşlar atan sürülerle kuşlar gönderdi. Sonunda onları yenilmiş ekin gibi yaptı»⁵.

Allah Habeşlileri Mekke'den kovup, başlarına böyle bir felaket verince, Araplar Kureyşi yücelttiler ve şöyle dediler:

- Onlar Allah'ın ehlidir.

Araplar bu olaya çok fazla önem verdiler. Bunda da haklıydılar. Ve bu, gerçekten önemli bir olaydı. Bunu bir tarih başlangıcı kabul ettiler. Bir olay karşısında: Bu fil senesinde olmuştur. Filan fil senesinde doğdu. Bu, fil senesinden şu kadar yıl sonra oldu, derlerdi.

(5) Fil sûresi, 1-5.

Fil senesi M. 570 yılına rastlar.

Abdullah ve Âmine

Kureyş reisi Abdülmuttalib'in 10 oğlu vardı. Kureyş reisi Abdülmuttalib oğlu Abdullah'ı Zühreoğullarının reisi Vehb'in kızı Âmine ile evlendirildi. Âmine, o zaman Kureyş'te soy ve mevki bakımından en üstün kadındı. Rasûlullah (s.a.s) annesinin karınıda iken babası Abdullah vefat etti. Annesi oğlunun gelecekteki üstün durumuna delalet eden işaret ve izler görmüştü.

Güzel Doğuşu Ve Temiz Soyları

Rasûlullah (s.a.s) Fil senesinde (M. 570) 12. Rabiülevvel Pazartesi günü doğdu. Bu, üzerine güneşin doğduğu en mutlu gündü. Onun soyu Hz. İbrahim'e dek şöyle sıralanıyordu:

Abdullah, Abdülmuttalib, Haşim, Abdi Menaf, Kusay, Kilab, Mürre, Ka'b, Luy, Galib, Fihri, Malik, Nadr, Kinane, Hüzeyme, Müdrike, İlyas, Mudar, Maad, Adnan

Adnan'ın soyu da efendimiz İbrahim oğlu İsmail'e (Allah'ın selamı onlara olsun) ulaşır.

Hz. Muhammed (s.a.s) doğunca annesi onu dedesi Abdülmuttalib'e gönderdi. Abdülmuttalib yanına varıp ona baktı. Kucağına alarak Kâ'be'ye girdi. Allah'a hamdedip dua etmeye başladı. Ona «Muhammed» adını verdi. Bu isim garipti. Araplar bu isme hayret ettiler.

Emzirilmesi

Abdülmuttalib çocukları içinde en fazla sevdiği yetim torunu için Araplardaki adet üzere badiyeden bir süt anne aradı. Bu, saadet Sa'd kabilesinden halime'ye nasib oldu. Halime süt emen bir çocuk aramaya çıkmıştı. O yıl kuraklık hüküm sürüyordu. Sıkıntı ve darlık içindeydiler. Rasûlullah (s.a.s) süt annelerin hepsine gösterilmiş, fakat onlar, emzirecekleri çocuğun babasından bir menfaat ümid ettikleri için onu kabul etmemişler ve şöyle demişlerdi:

Yetim bir çocuk annesi ve dedesi ne verebilir.

Halime de böyle yaptı. Önce onu kabul etmedi. sonra kalbi ona meyletti. Allah Halime'nin kalbine Hz. Muhammed'in sevgisini ve onun alınması gerektiğini ilham etti. Zaten ondan başkasını da bulamamıştı. Sonunda geri dönerek onu aldı ve evine gitti. O eliyle bir bereket kaynağını tutmuştu. Onun gelişinden sonra evinde herşeyde bir değişiklik olmuş ve Halime'nin sütü artmıştı. Süt veren hayvanların da sütü artmış, evin yaşlı dişi devesi ve merkebi de bereketlenmişti. Ona herkes şöyle diyordu:

Ey Halime, gerçekten sen mübarek bir kişi aldın.

Rasûlullah (s.a.s) Sa'doğulları kabilesinde iki sene geçirip süttten kesilinceye kadar Allah'dan bolluk ve hayır istemeye devam ediyordu. O büyüyüp geliyor ve diğer çocuklara benzemiyordu. Nihayet, vakit dolunca halime onu alıp, annesinin yanına giderek bir müddet daha onu kendi yanında bırakmasını istedi. Bu istek karşısında annesi onu tekrar Halime'ye geri verdi

Sa'doğullarında iken ona iki melek geldi. Göğsünü yara-

rak kalbinden siyah bir pıhtı çıkarıp attılar. Sonra kalbini yıkayarak temizlediler. Tekrar eskisi gibi yerleştirdiler.

Rasûlullah (s.a.s) süt kardeşi ile beraber koyun gütmüştü. Kolaylık ve fitrat üzerinde, özgür badiye hayatında, Sa'd b. Bekroğullarının meşhur olan fasih dilini öğrenerek gelişip büyüdü. O çabuk uyum sağlayan sevip, sevilen birisiydi. Süt kardeşi onu sevdi. O da onları sevdi. Daha sonra anne ve dedesine döndü. Allah onu iyi bir şekilde yetiştirmişti.

Âmine ve Abdülmuttalib'in Vefatı

O altı yaşına girince annesi Âmine Mekke ve Medine arasındaki Ebva'da vefat etti. Bundan sonra dedesinin yanında kaldı. Dedesi ona karşı çok lütufkârdı. Kâ'be'nin gölgesinde kendi minderine oturtup onunla şakalaşıyordu.

Rasûlullah (s.a.s) 8 yaşını doldurunca Abdülmuttalib'de vefat etti.

Amcası Ebû Talib'le Beraber

Rasûlullah (s.a.s) Abdülmuttalib'den sonra amcası Ebû Talib'in himayesine girdi. O, babası Abdullah'ın anne ve baba bir kardeşiydi. Abdülmuttalib, Rasûlullah (s.a.s)'ı Ebû Talib'e emanet etmişti. Ona kendi oğullarından daha yumuşak ve şefkatli davranıyordu.

İlahi Terbiye

Rasûlullah (s.a.s) Allah'u Teâla tarafından cahiliyyenin pislik ve kötü adetlerinden uzak tutulmak suretiyle, korunarak gençlik çağına erdi. Kavminin erkeklik, vakar ve şahsiyet yönünden en üstünü, ahlâken en güzeli, hâya bakımından en olgunu, en doğru sözlü ve en güvenilirini, çirkin ve yüz kızartıcı

sözlerden en uzak olamıydı. Hatta kavmi ona «Emin»: güvenilir ismini vermişlerdi. Akrabayı ziyaret edip, iyilikte bulunan, zor işleri başarabilen, misafirine ikram eden, herkesten fazla Allah'tan korkan bir kişi idi. Ancak kazancını yer, aza kanaat ederdi.

Ondört onbeş yaşlarına gelince Kays kabilesi ile Kureyş arasında fıcar harbleri kızıışmıştı. Rasûlullah (s.a.s) bu harblerin bir kısmına şahid oldu. Bu harplerle amcalarına ok verirdi. Böylece harbi, biniciliği ve çeşitli ustalıkları öğrendi.

Hz. Hatice İle Evlenmesi

Rasûlullah (s.a.s) 25 yaşına gelince Huveylid'in kızı Hatice ile evlendi. O, kadınların faziletlerinden ve Kureyş'in ileri gelenlerinden idi. Olgun, akıllı ve iyi ahlâklı olup, malca da zengindi. Duldu. Eşi Ebû Hâle ölmüşü. Evlendikleri zaman o 40, Rasûlullah (s.a.s) ise 25 yaşlarında idi.

Hatice, ticaretle uğraşan bir kadındı. Mallarını çalıştırdığı kimseler vasıtasıyla idare ediyor, kazancından onlara hisse veriyordu. Kureyş tüccar bir kavimdi. Hatice Rasûlullah'ın (s.a.s) sözünün doğruluğunu, ahlâkının güzelliğini, öğütünün yüceliğini, onu kendi malıyla Şam'a ticaret için göndererek denemiş ve görmüşü. O bu ticaret seferinde Rasûlullah (s.a.s)'ın yüceliğini anladı. Kendisiyle evlenmek istediğini Rasûlullah (s.a.s)'a ilettili. Halbuki o Kureyş'in ileri gelenlerinden çoğunun evlenme isteğini reddetmişü. Amcaları Hamza ve Ebû Talib beraberce gittiler. Ebû Talib Hatice'yi Rasûlullah (s.a.s)'a istedi. Böylece evlendiler.

Hatice, Rasûlullah'ın evlendiği ilk kadındı. İbrahim hariç bütün çocukları ondan olmuşü.

Kâ'be'nin Yapımı Anında Yaşanan Savaş Gerginliği ve Hakemlik Olayı

Rasûlullah (s.a.s) 35 yaşına geldiği zaman Kureyş Kâ'be'nin yeniden inşası için toplanmıştı. Kâ'be'ye bir tavan yapmak istiyorlardı. Kâ'be'nin taşları harçsız, birbiri üzerine konulmuş yığma şeklindeydi. Bu sebeble yıkılması ve yeniden inşa edilmesi gerekiyordu.

Temellerin yapımından sonra, sıra Haceru'l-Esved'in yerine konulmasına gelince; ihtilaf çıktı ve birbirlerine düşman oldular. Çünkü her kabile onu yalnız başına yerine koymak ve bu şerefe nail olmak istiyordu. Hatta bu anlaşmazlık harbe dönüşmek üzereydi. Cahiliyye döneminde bundan daha basit anlaşmazlıklar bile bir harb sebebi olabiliyordu. Nihayet savaş için hazırlandılar.

Abdüddâroğulları içi kan dolu büyük bir tas getirdiler. Ellerini bu tastaki kana batırdılar. Benî Adî kabilesiyle savaş antlaşması yaptılar.

Bu ölüm ve kötülüğün bir işaretiydi. Bunun üzerine Kureyş savaşı birkaç gün erteledi. Sonra Kâ'be'nin kapısından ilk girecek kimsenin aralarında hakem olmasına karar verdiler. Onların yanına gelenlerin ilki rasûlullah (s.a.s) oldu. Onu görünce:

Bu Muhammed'tir. Hükmüne razı olacağımız bir kişidir, dediler.

Rasûlullah (s.a.s) bir aba istedi. Yere yaydı ve Haceru'l-Esved'i (siyah taşı) elleriyle alıp onun üzerine koydu. Sonra her kabileden bir kişinin yaygının ucundan tutmasını söyledi. Hep beraber kaldırıp söylenilene yaptılar. Rasûlullah (s.a.s) da taşı alıp yerine koydu. Bundan sonra bina tamamlandı.

İşte böylece Rasûlullah (s.a.s) başkasının sahip olmadığı anlayış ve adâleti ile Kureyş'in başından büyük bir harbi defetti.

Hilfû'l-Fudûl (Faziletli Kişilerin Andı)

Rasûlullah (s.a.s) Hilfû'l-Fudûl'da bulundu. İşittiği en iyi cemiyet buydu. Ki bu cemiyet Arapların şerefini arttırmıştı. Bu cemiyetin kuruluşunun sebebi şu idi. Zebidi kabilesinden bir adam ticaret eşyası ile mekke'ye gelmişti. Kureyş'in ileri gelenlerinden As b. Vâil onun mallarını almış fakat bedelini vermemişti. Zebid'li adam ise Kureyş'in ileri gelenlerinden ona karşı yardım istedi. Kureyşliler As b. Vâil'in mevkii sebebiyle Zebidliye yardım etmeyi kabul etmediler. Onu azarlayıp kovdular. Zebidli çaresiz kalınca Mekke halkının, şahsiyyet sahibi olanlarından yardım istedi.

Bu kişiler Abdullah b. Cüda'nın evinde toplandılar. Abdullah onlara yemek yapmıştı. Nihayet aralarında anlaşıp zalime karşı mazlumla beraber tek bilek olmak ve onun hakkını geri vermek için Allah'a söz verdiler. Araplar bu topluluğu «Hilfû'l-Fudûl» (: Faziletli kişilerin andı) olarak isimlendirdiler. Ve onların faziletli bir işe girdiklerini herkes söylemeye başladı.

Sonra Asım b. Vâil'in evine yürüdüler. Zebidlinin ticaret eşyasını zorla alıp kendisine geri verdiler.

Rasûlullah (s.a.s) bu cemiyetten dolayı sevinmiş, ona bağlanmıştı. Hatta peygamberlikten sonra bile şöyle buyurmuştu:

"Abdullah b. Cud'a'nın evinde yapılan bir ittifaka şahit olmuştum. Şayet İslâm devrinde de böyle bir ittifaka davet olunsam, bu davete katılırdım. Sonunda bu cemiyet mensup-

ları haksız olarak alınmış malı sahibine vermek ve mazlumu zalime ezdirmemek üzere anlaştılar".

Rasûlullah (s.a.s)'ın okuma yazma bilmeyen bir ümmi olarak büyümesi Allahu Teâlâ'nın hikmetinden ve onu terbiye etmesindedir. Böylece o düşmanların töhmetinden ve itirazcılarının kötü zanlarından uzak olmuştu. Kur'an buna şu ayetle işaret etmektedir:

«Sen daha önce bir kitaptan okumuş ve elinde de onu yazmış değildin. Öyle olsaydı, batıl söze uyanlar şüpheye düşerlerdi»⁶.

Kur'an ona Ümmi lakabını vermişti.

«Onlar ki, yanlarında bulunan Tevrat ve İncil'de ismini yazılı buldukları ümmi peygamber olan Rasûle tabi olurlar»⁷.

(6) Ankebût, 48.

(7) A'raf sûresi, 157.

PEYGAMBERLİĞİN GELİŞİ

Sonra Aydınlik Belirtileri ve Mutluluk İşaretleri

Rasûlullah (s.a.s) kırk yaşını doldurmuştu. Aydınlik belirtileri ve mutluluğun işaretleri görünüp, peygamberlikle görevlendirilme zamanı gelmişti. Karanlığın yoğunlaşip, kötülüğün artmasından sonra bunun böyle olması Allah'ın bir kanunudur.

Kararsızlık zirveye ulaşmıştı. Sanki o bir deve sürücüsü gibiydi. Kendisine yalnızlık sevdirdi. Bu sebeble onun için, yalnız kalmaktan daha sevgili bir şey yoktu. Mekke'den çıkıp, evlerden uzaklaştıktan sonra mekke dağlarının vadilerine ve ıssız bölgelerine çekiliyordu. Yanından geçtiği her taş O'na; Esselâmü Aleyke Ya Rasûlallah (Selam sana ey Allah'ın Rasûlü) diyordu. Rasûlullah (sa.s) başını çevirip, sağna, soluna, arkasına, çevresine bakıyor, fakat ağaç ve taşlardan başka bir şey göremiyordu. Rasûlullah (s.a.s)'in gördüğü sadık rüyalar bu işin başlangıcıydı. Onun gördüğü her rüya sabah aydınlığı gibi ortaya çıkar ve gerçekleşirdi.

Hira Mağarası'nda

O Hira mağarasında sık sık uzlete çekiliyordu. Günlerce orada kaldığı için, yanında yiyecek getiriyordu. Hz. İbrahim'in Hanif dinine uyarak Allah'a yönelen temiz fitrat üzere kulluk edip dua ediyordu.

İlk Vahiy ve Peygamberlik

Bir defasında yine bu haldeyken peygamberliği için beklenen gün gelmişti. Bu Ramazan'ın 17. günü, doğumunun 41. senesi olup, tarih 6 Ağustos 610'u gösteriyordu.

Yine bir gün hira'da bulunurken Cebrail onun yanına gelip "İkra' (Oku)" dedi.

Rasûlullah (s.a.s):

«Ben okuma bilmem» diye cevap verdi.

Rasûlullah (s.a.s) olayı şöyle anlatır:

«Beni tutup, takatim kesilinceye kadar sıktı. Sonra bıraktı ve oku dedi». Ben yine «Okuma bilmem» dedim. O beni tekrar tutup iki defa takatim kesilinceye kadar sıktı. Sonra bıraktı ve tekrar «Oku» dedi.

Ben:

«Okuma bilmem» dedim. Üçüncü defa beni tutup sıktı. Sonra bıraktı ve:

«Oku! herşeyi yaratan Rabbinin adıyla. Ki O, insanı pıhtılaşmış bir kandan yarattı. Oku! ki Senin Rabbin kalemle yazı yazmayı ve insana bilmediğini öğreten, bol kerem ve ihsan sahibidir»⁸ dedi. Bu, nübüvvetin ilk günü olup Kur'an vahyinin başlangıcıydı.

(8) Alak sûresi, 1-5.

Hatice'nin Evinde

Rasûlullah (s.a.s) korkmuştu. Çünkü bu, bilip işitmediği bir şeydi. Fetret devri uzayınca Araplar da peygamberler ve peygamberlikten uzaklaşmıştı. Rasûlullah (s.a.s) kendisinden korkup, yüreği titreyerek evine döndü. Ve:

«Beni örtünüz», «Beni örtünüz». Muhakkak ki ben kendimden korkuyorum, dedi. Hz. Hatice onun niçin bu durumda olduğunu sorunca, ona başından geçenleri anlattı.

Hz. Hatice peygamberlik, peygamber ve melekleri işitmiş, akıllı ve faziletli bir kadındı. Tevrat ve İncil salıklarından birçok şeyler duyup, çeşitli kitaplar okumuş ve cahiliyye devrinde Hristiyanlığı kabul etmiş, amcasının oğlu varaka b. Nevfel'i ziyaret ediyordu. Mekkelilerin kabul edip, doğru düşünen ve temiz fitrat sahibi kimselerin reddettiği şeyleri O da kabul etmiyordu.

Rasûlullah (s.a.s) yanında ayrı bir yeri olup, kendisi ile bir arada bulunması, onun gizli ve açık şeylerini bilmesi sebebiyle Rasûlullah (s.a.s)'ın ahlâkını en iyi o biliyordu. O Rasûlullah (s.a.s)'ın ahlâkını ve çeşitli özelliklerini yakından görmüştü. Bu özellikler onun Allah tarafından desteklenip, muvaffak kılındığını, insanlar arasından seçilip, davranış ve hareketlerinden razı olduğunu açıkça gösteriyordu. Böyle bir insandan, şeytan vesvese veriyor veya cin çarpmıştır diye asla korkulmazdı. Şayet böyle olsaydı Allah'ın hikmeti, yaratıkları üzerindeki kanunu ve merhameti ile onun bildikleri arasında bir çelişki olurdu. Bunun için o, bütün inanç ve güveni ile, kuvvet ve desteği ile peygamberimize şöyle dedi:

«Hiç korkma Allah seni hiçbir zaman utandırmaz, üzüntüye uğratmaz. Çünkü Sen akrabana bakarsın, işini görmekten

aciz olanların yüklerini taşırsın, yoksula kimsenin vermediğini verir, kazandıramadığını kazandırırın. Misafirleri ağırlarsın. Uğradıkları musibet ve felaketlerde halka yardım edersin».

Varaka b. Nevfel'in Yanında

Hz. Hatice bu konuda amcasının oğlu, alim Varaka b. Nevfel'e danışmayı uygun görüp, Rasûlullah ile beraber ona gitti. Rasûlullah (s.a.s) gördüğü olayı Varaka b. Nevfel'e anlattı.

Varaka:

«Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Sen bu ümmetin peygamberisin. Sana, Mûsâ'ya gelen Namus-u Ekber⁹ gelmiştir. Seni yurdundan çıkarıp, seninle savaşacaklardır».

Rasûlullah (s.a.s) Varaka'nın: «Onlar seni yurdundan çıkaracaklar sözünü işitince şaşırmişti. Çünkü O, Kureyş'in yanındaki değerini biliyordu. Kureyşliler ona sadık (Doğru kişi) ve Emin (güvenilir kişi) diye hitap edip, onun doğru bir kimse olduğuna inanıyorlardı.

Rasûlullah (s.a.s) hayretle:

«Onlar beni gerçekten yurdundan çıkaracaklar mı?» diye sordu.

Varaka:

«Evet. Çünkü, senin gibi bir şey getirip de düşmanlığa uğramamış ve kendisine harp açılmamış hiçbir kimse yoktur. Eğer, Senin bu günlerine ulaşıydım ve ömrüm erişseydi, Sana olanca gücümle yardım ederdim» dedi.

Vahiy bir müddet kesildi. Sonra peşpeşe gelmeye ve (9) Namus-u Ekber, Cebrail (a.s.)'in isimlerindedir.

Kur'an inmeye başladı.

Hatice'nin Müslüman Oluşu ve Ahlâkı

Hz. Hatice, Rasûlullah (s.a.s)'a iman etti. Böylece o, Allah'a ve Rasûlü'ne iman edenlerin ilki oldu. Rasûlullah (s.a.s)'a yardım edip destek oluyor, onu teselli edip, insanlara davetinde işini kolaylaştırıyordu.

Ali b. Ebû Talib ve Zeyd b. Hârise'nin Müslüman Oluşu

Daha sonra Ali b. Ebû Talib (r.a.) müslüman oldu. O zaman 10 yaşında bir çocuktur. İslâm'dan önce Rasûlullah (s.a.s)'ın evinde idi. Onu, kıtlık olup, herkesin başı darda olduğu bir zamanda amcasının geçim yükünü hafifletmek için Ebû talib'den isteyip, yanına almıştı.

Rasûlullah (s.a.s)'ın kölesi Zeyd b. Hârise de müslüman oldu. Rasûlullah (s.a.s) onu evlatlık edindi. Bunların müslüman olması, insanlardan Rasûlullah (s.a.s)'a en yakın olanların ve onun doğruluğunu, ihlâsını, güzel yolunu bilenlerin şahidliğine en güzel örnekti. Çünkü evindeki yakınları onu daha iyi bilirdi.

Ebû Bekir b. Ebî Kuhafe'nin Müslüman Oluşu ve Onun İslâm'a Davetteki Üstünlüğü

Ebû Kuhafe'nin oğlu Hz. Ebû Bekir müslüman oldu ve bunu açıkladı. Onun Kureyşliler arasında aklı, kişiliği ve doğruluğu ile ayrı bir yeri vardı. Herkesçe seviliş sayılan, Kureyş'in soylarını ve bu konudaki haberlerini bilen, ahlâk ve iyilik sahibi bir tüccardı. Müslüman olduktan sonra, yanına gelip, onunla oturan ve kendisine güvenen kimseleri Allah'a

ve Allah'ın dini olan İslâm'a davet etmeye başladı.

Kureyş İleri Gelenlerinin Müslüman Oluşu

Hz. Ebû Bekir'in davetiyle kureyş'in ileri gelenlerinden şan ve şeref sahibi bazı kimseler, müslüman oldu.

Osman b. Affan, Zübeyr b. Avvam, Abdurrahman b. Avf, sa'd b. Ebî Vakkas, Talha b. Ubeydullah, bunların arasındadır. Hz. Ebû bekir, onları Rasûlullah (s.a.s)'in yanına götürmüş ve hepsi müslüman olmuştu.

Bunları, Kureyş'ten şeref ve mevki sahibi başka kimseler takip etti: Ebû Ubeyde b. Cerrah, Erkam b. Ebî Erkam, Osman b. Maz'un, Ubeyde b. Hâris b. Muttalib, Said b. Zeyd, Habbab b. Eret, Abdullah b. Mes'ud, Ammar b. Yasir, Süheyb ve diğerleri müslüman olmuştu (Allah onlardan razı olsun): Erkekler ve kadınlar topluluklar halinde İslâm'a girmeye başladı. Mekke'de İslâm'dan bahsediliyor, herkes onu konuşuyordu.

Safa Tepesi'nde Yapılan Açık Davet

Rasûlullah (s.a.s) önceleri davetini gizli olarak yapıyordu. Bu, üç sene böyle devam etti. Sonra Allah, O'na dinini açıkça tebliğ etmesini emretti.

«Ey Muhammed! Artık sana buyurulanı açıkça ortaya koy. Puta tapanlara aldırış etme» ¹⁰.

«Önce en yakın akrabalarını uyar. Sana uyan mü'minleri kanatlarının altına al» ¹¹.

«De ki: Doğrusu ben apaçık bir uyarıcıyım» ¹².

(10) Müddessir sûresi, 1-2.

(11) Hicr sûresi, 94.

(12) Hicr sûresi, 89.

Rasûlullah (s.a.s) bu emirden sonra gidip Safa tepesine çıkarak, yüksek sesle:

«Ey Sabâha: (Koşun ey Kureyş topluluğu size önemli haberlerim var)» diye seslendi. Bu, bilip tanınan bir seslenmeydi. Hepsi memleketlerine veya bir kabileye ansızın baskın yapan bir düşman tehlikesinin var olduğunu zannetmişti. Bu seslenmeyi işitenler hemen bu çağnya koşup, birer birer Peygamberimizin karşısında toplandılar. Gelemeyenler de ne olduğunu anlamaları için adam gönderiyorlardı.

Rasûlullah (s.a.s):

«Ey Abdülmuttaliboğulları!»

«Ey Fihroğulları!»

«Ey Ka'boğulları!»

Eğer ben size bu dağın eteğinde bir süvari birliğinin baskın yapmak istediğini haber verirsem bana inanırmısınız?» diye sordu.

Araplar gerçekçi ve pratik insanlardı. Şimdi, doğruluğunu, emanet ve nasihatını tecrübe edip, denedikleri bir kişinin karşısındaydılar. Rasûlullah (s.a.s) dağın tepesinde durmuş, önünü de arkasını da görüyordu. Fakat topluluktakiler sadece önlerini görüp, dağın arkasını göremiyorlardı. Zekâ ve insaf-ları, onları her yönüyle güvenilir ve her bakımdan doğru olan bu haberciyi tasdik etmeye zorladı.

«Evet» dediler.

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) onlara:

«Muhakkak ki ben, size gelecek, öntümüzdeki şiddetli bir azabtan korkutucuyum» diye haber verdi. İnsanlar susmuştu. Fakat Ebû Leheb:

«Yazık sana! bizi bunun için mi buraya topladın?».

Kavminin Ona Düşmanlığı ve Ebû Talib'in Onu Himaye Etmesi

Artık Rasûlullah (s.a.s) Allahu Teâla'nın emrettiği üzere Hakkı söylemeye ve açıktan açığa İslâm'ı yaymaya başladı. İlahlarından bahsedip onları kötüleyinceye kadar, kavmi ondan yüz çevirmeyip, onu reddetmedi. Fakat bunu yapınca da gözlerinde büyütüp, düşman olarak karşısında cephe aldılar.

Rasûlullah (s.a.s)'ı amcası Ebû Talib şefkat gösterip, onu himayesine aldı ve ona gelen kötülükleri geri çevirmeye çalıştı.

Rasûlullah (s.a.s) davetine ve hakkı söylemeye devam ediyor, onu hiçbir şey bundan vazgeçiremiyordu. Ebû Talib de onu korumaya ve ona gelen kötülükleri önlemeye çalışıyordu. Bu durum böyle devam edince Kureyş'ten bazı kişiler Ebû Talib'in evine gidip:

«Ey Ebû Talib! kardeşinin oğlu ilahlarımıza sövdü, dinimizi ayıpladı, akıllılarımızı akılsız sayıp, atalarımızı sapıklıkla itham etti. Ya onu bize saldırıdan men' edersin ya da aramızdan çekilirsin. Zaten sen de bizim dinimiz ve inancımız üzeresin» dediler.

Ebû Talib onlara karşı tath sözle konuşup güzellikle geri çevirdi. Onlar da çekip gittiler.

Rasûlullah (s.a.s) İle Ebû Talib Arasında

Kureyşliler sık sık Rasûlullah (s.a.s) hakkında konuşuyorlardı. Bir defa yine birbirlerini kışkırttıktan sonra tekrar Ebû Talib'e geldiler. Sonra:

«Ey Ebû Talib! senin, aramızda yaşın, şerefın ve değerın

vardır. Biz, senin yeğenini bu işten men' edeceğini ummuştuk. Fakat sen böyle davranmadın. Vallahi biz, babalarımıza küfredilip akıllularımıza akılsız damgası vurulup, ilahlarımızın ayıplanmasına daha fazla sabredemeyiz».

«Ya onu bize saldırdan men' edersin, yahut iki taraftan birisi yok oluncaya kadar seninle de, onunla da çarpışırız» dediler.

Ebû Talib'e kavminin ayrılığı ve düşmanlıkları ağır geldi. Bununla beraber Rasûlullah (s.a.s)'ı sadece müslüman olduğu için onların eline bırakmaya gönlü razı olmadı.

Nihayet, Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına gidip ona şöyle dedi:

«Ey kardeşimin oğlu! Kavmim bana geldi. Şöyle şöyle diyerek senden şikayetlendiler. Kendine ve bana eziyet vermekten vazgeç, güç yetiremeyeceğim işi bana yükleme» dedi.

Güneş'i Sağ, Ay'ı Sol Elime Koysalar!

Rasûlullah (s.a.s) amcası Ebû Talib'in bu işten zor durumda kalıp, kendisine yardım edemeyeceğini ve beraberce bu işi ayakta tutamayacağını anladı. Ona:

«Ey amcacığım! Vallahi bu işi terketmem için sağ elime güneş'i, sol elime ay'ı koysalar Allah bana yardım edinceye veya bu yolda ölünceye kadar, bu vazifeyi terketmem» dedi.

O sırada gözleri dolmuş ve ağlamıştı.

Kalkıp giderken Ebû Talib onu çağırarak:

«Ey kardeşimin oğlu, gel! diye seslendi». Rasûlullah (s.a.s) dönüp gelince şöyle dedi:

«Ey kardeşimin oğlu! Git istediğini söyle. Vallahi hiçbir şey için seni onlara asla teslim etmem».

Kureyş'in Müslümanlara İşkenceleri

Rasûlullah (s.a.s) Allah'a davete devam ediyordu. Kureyşliler bu durum karşısında ondan ve Ebû Talib'den ümidlerini kestiler. Kızgınlıklarını, kabilelerinden, müslüman olup koruyucu kimseleri bulunmayan kimselerden aldılar.

Her kabile içlerinde müslüman olanların karşısına dikildi. Onları hapsedmeye, aç ve susuz bırakmaya, dövüp Mekke'nin kızgın kumlarına yatırarak işkence etmeye başladılar.

Bilâl-i Habeşî'nin - o da müslüman olanlardandı- efendisi Ümeyye b. Halef, sırtını açtırıp, öğle sıcağında, Mekke'nin kızgın kumlarına yatırmış üzerine büyük bir taş konulmasını emrederek ona şöyle demişti:

«Vallahi bu işkence böyle devam edecek. Ya ölürsün ya da Muhammed'e küfrederek Lât ve Uzza'ya taparsın!».

Bütün bu işkencelere rağmen Bilâl Ehad, Ehad (Allah birdir, Allah birdir) diyordu. Nihayet Ebû Bekir Sıddık (r.a.) gelerek Ümeyye b. Halef'e Bilâl'den daha güçlü olan bir siyah köle verdi. Bilâl'i ondan alıp, azat etti.

Mahzumoğulları da Ammar b. Yasir ile anne ve babasını -ki onlar ailece müslüman olmuşlardı- Mekke'nin kızgın kumlarına götürmüşler, işkence ediyorlardı.

Rasûlullah (s.a.s) onlara gelerek:

«Sabrediniz ey Yasir ailesi, sizin makamınız cennettir» diyordu. Ammar'ın annesi Sümeyye'yi işkence ile öldürmüşlerdi. Fakat o buna rağmen İslâm'dan başka hiçbir şeyi kabul etmemiştir.

Mus'ab b. Umeyr, Mekke'de büyümüş, çok yakışıklı bir gençti. Annesi çok zengin olup, ona en güzel elbiseleri giydirmiyordu.

Mus'ab, Rasûlullah (s.a.s) Erkam b. ebî Erkam'ın evinde yeni bir davet yaptığını öğrenince hemen oraya gitti. Müslüman olup, Rasûlullah (s.a.s)'ı tasdik ederek, oradan ayrıldı. Fakat annesinden ve kavminden korktuğu için müslüman olduğunu gizliyor ve Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına gizlice gidip geliyordu.

Kureyş müşriklerinden Osman b. Talha onu namaz kılar-ken görünce, hemen annesine ve kavmine bildirdi. Mus'ab'ı tutup hapsettiler. Bu hapis hayatı, birinci Habeşistan hicretine katılıp, oraya gidinceye kadar devam etti.

Mus'ab, müslümanlar Habeşistan'dan geri döndükleri zaman, güçlü ve kuvvetli olarak dönmüştü. Sonunda annesi onu kınamaktan vazgeçip kendi haline bıraktı. Müslümanlardan bazıları müşriklerin ileri ve önde gelenlerinin himayesindeydiler. Bu müşrikler, onları koruyup gözetiyorlardı.

Osman b. Ma'zun, Velid b. Muğire'nin himayesinde bulunuyordu, onun himayesini reddetti. Gerçekten Velid b. Muğire, onu himaye ediyor ve koruyordu. Osman b. Ma'zun ona giderek:

«Ben Allah'ın himayesinden hoşnudum. Ondan başkasının himayesinde bulunmayı istemiyorum» diyerek onun himayesinden çıktı.

Bir gün müşriklerden biriyle bir tartışma geçmişti. Müşrik kızarak kalktı. Ağır bir şekilde gözüne vurunca Osman b. Ma'zun yere düşüp bayıldı. Velid b. Muğire, Osman b. Ma'zun'un yakınında bulunuyor, ona yapılanı görüyordu.

«Vallahi ey kardeşimin oğlu! Eğer Sen, benim himayemden müstağni olmamış, himayemde kalmış olsaydın, gözün bu felakete uğramazdı» dedi.

Kureyş'in Rasûlullah (s.a.s)'la Mücadelesi ve Çeşitli Eziyetlerde Bulunmaları

Kureyş müslüman olan bu gençleri dinlerinden vazgeçirmeye bir yol bulamıyordu. Rasûlullah (s.a.s)'da onlara taviz vermeyip, onları hiçbir zaman sevmemişti. İşte bu durum kureyşlilere ağır geldi. Onlardan bayağı kimseler Rasûlullah (s.a.s)'a düşmanlık ettiler, onu yalanlayıp eziyet ettiler. Sihir yapıyor, şiir söylüyor dediler. Kehanet yaptığını ve deli (hâşa) olduğunu iddia ettiler. Rasûlullah (s.a.s)'a çeşitli şekillerde eziyet verip, gittiği her yerde onu takip ettiler.

Kureyş'in ileri gelenleri bir gün Hicr'de toplanmışlardı. Rasûlullah (s.a.s) onlara doğru yürüyüp yanlarından geçti. Sonra Kâ'be'yi tavaf etti. Müşrikler Rasûlullah (s.a.s)'a laf atıp, dil uzattılar. Rasûlullah (s.a.s) Kâ'be'yi tavaf ederken, üçüncü dolanışında da bu sataşmalarını tekrarladılar. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) yanlarında durup:

«Ey Kureyş topluluğu! beni dinliyor musunuz? Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, hakkınızda sizi boğazlamak üzere geldim» dedi. Oradakiler susmuş, dona kalmışlardı. Bu sefer Rasûlullah (s.a.s)'a iltifat etmeye başladılar. Ertesi gün müşrikler, yine aynı yerde buldukları bir anda, Rasûlullah (s.a.s) yanlarına geldi. Hepsi birden birtek kişi gibi ayağa kalkarak etrafını sardılar. Onlardan birisi Rasûlullah (s.a.s)'ın abasını tutup, çekti.

Ebû Bekir (r.a.) ağlayarak aralarına girdi ve:

«Rabbim Allah'tır diyen bir insanı mı öldürmek istiyorsunuz?» dedi. Bunun üzerine Peygamberimizi bıraktılar. O karışıklıkta, Hz. Ebû Bekir'i de dövüp başını yarmışlar, sakalını çekip, yolmuşlardı.

Bir gün Rasûlullah (s.a.s) dışarı çıkmıştı. Kureyş müşriklerinden hür veya köle kiminle karşılaştıysa, onu yalanlamış ve işkence etmişti. Rasûlullah (s.a.s) evine döndü. Karşılaştığı olaylardan duyduğu üzüntüyü hafifletmek için örtüye bürünüp yattı. O anda Allahu Teâla O'na:

«Ey örtüye bürünen (Peygamber). Kalk ve (Sana inanmayanları azapla) korkut» âyetini indirdi ¹³.

Kâfir Kureyşliler Ebû Bekir'e Ne yaptı?

Bir gün Hz. Ebû Bekir insanları, Allah'a ve Rasûlü'ne davet ederken müşrikler ona saldırdılar. Altlarına alarak, ağır bir şekilde dövdüler. Ukbe b. Rebia çivili takunyalarla ona vurmaya başladı. Yüzü tanınmayacak hale gelmişti.

Yalnız kalan Ebû Bekir'i, Teymoğulları gelip aldılar. Öldüğünden şüphe etmiyorlardı. Ebû Bekir akşama doğru ayıldı. Ayılır ayılmaz:

«Rasûlullah (s.a.s) ne yaptı? Nasıldır?» diye sordu. Etrafindakiler onun bu tavrını kınayıp, kendi haline bıraktılar. Bunun üzerine müslüman olan Ümmü Cemil ona yaklaştı. Hz. Ebû Bekir ona da, ilk olarak Rasûlullah (s.a.s)'ı sordu. Ümmü Cemil: «Sihhat ve afiyettedir» deyince, Hz. Ebû Bekir: «Allah için bana Rasûlullah (s.a.s)'ı getirin. O gelmeden ağzıma hiçbir yiyecek ve içecek koymam» dedi.

İki kadın el ayak çekilip, ortalık sükunet bulup, halk evlerine girinceye kadar beklediler. Sonra onu omuzlayıp taşıyarak, Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına götürdüler. Rasûlullah (s.a.s) onun bu haline çok üzüldü. Sonra annesini çağırdı ve müslüman olmasını istedi. Bu istek karşısında Hz. Ebû Bekir'in an-

(13) Müddessir sûresi, 1-2.

nesi müslüman oldu.

Rasûlullah (s.a.s)'ı Tanımlamada Kureyş'in Şaşkınlığı

Kureyşliler Rasûlullah (s.a.s)'ın yaptıklarını neyle vasıflandıracaklarını şaşırmışlardı. Uzaklardan elçi olarak gelip, ona yönelen ve onu dinleyen kimselere nasıl yepyeni bir yön verdiğini kavrayamıyorlardı.

Kureyş ileri gelenleri Velid b. Muğire'nin yanında toplandılar. Velid b. Muğire Kureyş'in yaşlılarındandı. Hac mevsimi gelmişti, toplantılarında Velid şöyle konuştu:

«Ey Kureyş topluluğu! İşte hac mevsimi gelmiştir. Size Arap elçileri gelecekler. Onlar, Muhammed'in davasını da işitmişlerdir. Orada bir tek görüş üzerinde birleşin. Birbirinizi yalanlayıp birbirinizin sözünü reddedip ihtilafa düşmeyin». Aralarında uzunca bir tartışma geçti ve çeşitli fikirler ileri sürüldü. Bunların bazıları kabul edilip, bir kısmı reddedildi. Önceki toplantılarında Velid b. Muğire kendisine gelen mekkeli müşriklerin tekliflerini kabul etmeyip, reddetmişti. Bir müddet sonra tekrar ona geldiler.

«Ey Abdüşşemsin babası! Sen ne söylememizi istiyorsun?» diye sordular. Velid:

«Orada Muhammed hakkında söyleyeceğiniz en uygun söz şudur: Muhammed, sihir yapan bir sihirbazdır. Yaptığı bu sihirler, babayı oğuldan, kardeşi kardeşten, kişiyi eşinden ve kabilesinden ayırıyor». Müşrikler bu sözde ittifak ederek, onun yanından ayrıldılar. Hac mevsimi gelince, insanların gelip geçtiği yollara oturmaya başladılar. Her geçen kişiye Muhammed'e karşı uyanık olmalarını söyleyip, ondan sakındırıyorlar ve onun yaptıklarını anlatıyorlardı.

Kureys'in Rasûlullah (s.a.s)'a Şiddetli Davranıp, Haddi Aşması

Müşrikler rasûlullah (s.a.s)'a çeşitli şekillerde eziyet ediyorlardı. Ona yaptıkları eziyetlerde katılaştılar. Artık yakınlık ve akrabalık gözetmez oldular. İnsanlık sınırlarını bile aştılar. Nebi (s.a.s) bir gün mescidde namaz kılıyordu. Çevresinde müşriklerden bir topluluk vardı. O anda Ukbe b. Ebi Muayt elinde deve işkembesiyle gelip, secdede iken o işkembeyi Nebi (s.a.s)'nin sırtına koydu. Rasûlullah (s.a.s) başını kaldırmadı. Kızı Fatıma gelip (selam üzerine olsun) onu üzerinden alarak, bunu yapanlara çıkıştı. Nebî (s.a.s) onların bu yaptıklarını Allah'a havale etti.

Yine bir gün Kâ'be'nin Hicr tarafında namaz kılarken Ukbe b. Ebî Muayt geldi. Abasını onun boynuna dolayıp şiddetle sıktı. Hz. Ebû Bekir yetişerek Utbeyi onun omuzlarından çekerek geri attı ve:

«Siz bir adamı rabbim Allah'tır dediği için mi öldürmek istiyorsunuz» dedi.

Hamza b. Abdülmuttalib'in (r.a.) Müslüman Oluşu

Bir gün Rasûlullah (s.a.s) Safa tepesinde oturuyordu. Ebî Cehil yanına gelerek ona hakaret etti ve eziyette bulundu. Rasûlullah (s.a.s) bir şey söylemeyerek yüzünü çevirdi.

Aradan çok geçmemişti ki Abdülmuttalib oğlu Hamza ok ve yayı elinde olarak avdan dönüyordu. Hz. Hamza, Kureys yiğitlerinin en şerefli ve itibarlı olanı, haksızlık karşısında susmayıp, şiddetle karşı koyan idi.

Abdullah b. Cudan'ın cariyesi, Rasûlullah (s.a.s)'ın başından geçen bu olayı ona haber verdi. Hz. Hamza son derece

kızmıştı. Hemen Mescid-i Haram'a gitti. Ebû Cehil'in, arkadaşlarıyla beraber oturduğunu görünce; ona yaklaşıp yayını kaldırdı, başına vurup onu fena bir şekilde yaraladı. Sonra ona:

«Sen misin Muhammed'e küfreden? İşte ben de onun dinindeyim. O ne söylemişse, ben de aynısını söylüyorum» dedi. Ebû Cehil susmuştu. Bu olaydan sonra Hamza da müslüman oldu. Cesaret ve itibar sahibi Hamza'nın müslüman olması Kureyş'in gözünü korkuttu.

Utbe'nin Rasûlullah (s.a.s)'la Konuşması

Kureyşliler Rasûlullah (s.a.s)'a tabi olanların çoğalıp arttığını görünce, içlerinden Utbe b. Rebia, arkadaşlarına Rasûlullah (s.a.s)'a gitmek onunla konuşup bazı tekliflerde bulunmak istediğini söyledi. Rasûlullah (s.a.s) belki bunların bazısını kabul eder kendileriyle uğraşmaktan vazgeçer diye düşünüyordu. Kureyşliler Utbe'ye izin verip, onu kendilerine vekil kıldılar.

Utbe Rasûlullah (s.a.s)'a gitti. Yanına oturduktan sonra:

«Ey kardeşimin oğlu! sen de biliyorsun ki, Kureyş içinde soyca, şeref ve itibarca bizden üstün ve hayırlısın. Fakat sen kavmine büyük bir mesele getirdin. Bununla onların birliklerini dağıttın. Olgun ve akıllılarını akılsız saydın. İlahlarını ve dinlerini kötiledin. Atalarından gelip geçmiş kimseleri dinsizlikle itham ettin. Beni dinle! Sana bazı tekliflerim var. Bunların üzerinde düşünüp belki bazılarını kabul etmek istersin» dedi. Rasûlullah (s.a.s):

"- Söyle ey Ebû Velid. Seni dinliyorum" dedi.

Utbe:

- Getirdiğin bu yeni şeylerle, eğer mal ve servet elde etme-

yi amaçlıyorsan, sana bizden daha fazla malın oluncaya kadar mal verelim. Eğer şan ve şeref sahibi olmak istiyorsan, seni kendimizden daha büyük ve daha üstün tanıyalım. Senden başkası ile olan ilişkilerimizi kesip, senin emrine uyalım. Eğer bununla hükümdar olmak istiyorsan, seni kendimize hükümdar yapalım. Yok eğer sana gelen görtip de üzerinden atmaya gücünün yetmediği bir evham, cin veya perilerden gelen bir hastalık veya bir büyü ise, doktorlar getirip, seni tedavi ettirelim; seni ondan kurtarmak için, bütün servetimizi harcayalım» dedi.

Utbe sözünü bitirince, Rasûlullah (s.a.s):

"- Ey Ebû Velid! Söyleyeceklerini bitirdin mi?" diye sordu. Utbe «Evet» deyince, Rasûlullah (s.a.s):

- Sen de şimdi beni dinle, dedi. Utbe:

- Dinliyorum, diye cevap verdi.

Rasûlullah (s.a.s) secde âyetine kadar Fussilet sûresini okudu. Utbe okunan Kur'an'ı işitince, sustu ve ellerini arkasına koyup dikkatle dinledi. Rasûlullah (s.a.s) secde âyetine kadar okuyup durdu ve secde etti. Sonra Utbe'ye:

"- Ey Ebû Velid, şimdiye kadar işitmediğini işittin. Artık işte sen, işte o. Başbaşasınız", dedi.

Utbe, Rasûlullah (s.a.s)'ın yanından ayrılp arkadaşlarının yanına gitti. Müşrikler, Utbe'nin gelişini görünce, birbirlerine: Allah'a and içeriz ki, Ebû velid size, buradan gidişinden farklı bir yüzle geliyor, dediler. Utbe onlarla oturunca:

- Ey Ebû Velid! Arkanda ne var, başından neler geçti, diye sordular. Utbe:

- Arkamdaki mi? Öyle bir söz dinledim ki vallahi ben onun bir benzerini şimdiye kadar hiç işitmedim. Yemin ederim ki O, ne bir şiir, ne bir sihir, ne de bir kehânettir. Ey kureyş top-

luluğu! Beni dinlerseniz, bu adamı davası ile başbaşa bırakıp ondan ayrılın» dedi.

- Ey Ebû Velid, vallahi O, diliyle seni de büyülemiş, dediler.

Utbe (Ebû Velid): «bu benim bu konudaki görüşümdür. Siz kendi görüşünüze göre istediğinizi yapabilirsiniz» dedi.

Müslümanların Habeşistan'a Hicreti

Rasûlullah (s.a.s) ashabının işkencelere uğradığını görüp, önlemeye güç yetiremeyince onlara şöyle dedi: «Siz Habeşistan'a gitseniz iyi olur. Orada yanında hiç kimsenin zulme uğramadığı bir hükümdar vardır. Orası doğruluk ülkesidir. Allah sizi belki orada ferahlığa kavuşturur».

* Bunun üzerine müslümanlardan bir grup Habeşistan'a gitmek için yola çıktı. İslâm'da yapılan ilk hicret bu olup, 10 erkek katılmıştır. Hicret edenler Osman b. Ma'zun'u (r.a.) kendilerine başkan yaptılar. Daha sonra Ca'fer b. Ebî Talib de hicret etti. Sonra müslümanlar da hicret ederek habeşistan'da bir araya geldiler. Bunlar arasında, eşiyle beraber hicret eden kimseler olduğu gibi, yalnız başına hicret eden kimseler de bulunuyordu. Habeşistan'a hicret edenler toplam 83 kişidir.

Kureyş'in Müslümanların Peşine Düşmesi

Kureyş, müslümanların Habeşistan'da emniyet ve huzura kavuştuklarını görünce arkalarından Abdullah b. Ebî Rebia ve Amr b. As b. Vâil'i gönderdiler. Necaşi ve kumandanlarına verilmek üzere, mekke'nin mallarından en gözde hediyeler topladılar. Kureyş elçileri Necaşi'ye vardılar. Hükümdarın huzuruna çıkmadan önce kumandanların önünde eğildiler, hediyelerle onları razı edip, gönüllerini aldılar. Hükümdarın

huzuruna çıkınca, şöyle konuştular:

- İçimizden akli ermez bazı gençler senin ÷lkene gelip, siğirmiş bulunmaktadırlar. Bunlar, kavimlerinin dinlerinden ayrıldılar. Sizin dininize de girmediler. Bizim de sizin de bilmediğiniz yeni bir dinle ortaya çıktılar. Bizi, size onların geri çevrilmeleri için babaları, amcaları ve kabilelerinin ileri gelenleri gönderdi. Onları kendilerinden olanlar elbette daha iyi bilirler ve onlara başkalarından daha yakındırlar». Necaşi'nin çevresinde bulunan komutanlar:

- «Ey hükümdarımız bunlar doğru söylüyorlar. Onları bu elçilere teslim et» dediler. Necaşi son derece kızmıştı. Onların sözlerini kabul etmek, kendisine ve ülkesine sığmayan insanları teslim etmek istemedi. Geri vermeyeceğine dair Allah'a yemin etti. Haberci gönderip müslümanları ve hristiyan rahiplerini çağırıldı. Sonra müslümanlara: «Sizin kavminizden ayrılmanıza sebep olan bu din nasıl bir dindir? Hem siz, benim dinime de bu milletlerden hiçbirinin dinine de girmezsiniz. Bunun sebebi nedir? diye sordu.

Ca'fer-i Ebî Talib'in Cahiliyye ve İslâm'ı Tarifi

Ca'fer b. Ebî Talib ayağa kalktı -Rasûlullah (s.a.s)'ın amcasının oğludur- hükümdara karşı şöyle konuştu:

- «Ey hükümdar! biz cahil bir kavimdik. Putlara tapardık. Lâşe yerdik. Her kötülüğü işlerdik. Akrabalarla münasebetimizi keserdik. Komşularımıza kötülük yapardık. Kuvvetli olanlarımız zayıf olanlarımızı ezerdi. Allah, bize kendimizden, soyunu, doğruluğunu, eminliğini, şeref ve namuskârlığımızı bildiğimiz bir peygamber gönderinceye kadar biz bu durumdaydık.

O, bizi bir olan Allah'a, O'na ibadete, bizim ve atalarımız

zın Allah'tan başka tapınageldiğimiz taşları ve putları bırakmaya davet etti. Bize doğru sözlü olmayı, emanetleri yerine getirmeyi, akrabalık haklarını gözetmeyi, komşularla güzel geçinmeyi, günahlardan ve kan dökmekten sakınmayı emretti. Her türlü kötülükten, yalan söylemekten, yetim malı yemekten namuslu kadınlara dil uzatıp iftira etmekten bizi men'etti. Yine O, bizi bir olan Allah'a ibadet edip, O'na ortak koşmamamızı namaz kılıp, zekât vermemizi ve oruç tutmamızı emretti. Ca'fer, Necaşi'nin önünde İslâm'ın emir ve yasaklarını saydı- Biz de, O'nu tasdik ve O'na iman ettik. Allah'tan getirip bize söylediklerinde ona tabi olduk. Bir olan Allah'a ibadet edip, O'na hiçbir şeyi eş ve ortak koşmadık. Onun bize haram kıldığını haram, helâl kıldığını helâl kabul ettik. Bu yüzden kavmimiz bize düşman kesildi. Bize zulmettiler. Putlara taptırmak ve eski kötülüklerimizi tekrar işletmek için bize her türlü işkence ve eziyetlerde bulundular. Onlar bize baskı yapıp zulm ederek bizi sıkıştırınca, bizimle dinimizin arasına girince, biz de senin ülkene kaçarak, buraya sığındık. Seni başkalarına tercih ettik. Senin himayene, komşuluğuna can attık. Senin yanında zulme uğramayacağımızı ummaktayız ey hükümdar!» Necaşi bunların hepsini sakın ve ciddi dinledi. Sonra Ca'fer'e «Senin yanında peygamberinizin Allah'tan getirdiği herhangi bir şey var mı?» diye sordu.

Ca'fer:

- «Evet, var» deyince, Necaşi:
- «Onu bana oku» dedi.

Ca'fer Meryem sûresinden bir miktar okudu. Necaşi'nin gözleri yaşardı ve gözlerinden akan yaşlar sakalını ıslattı. Rahipler de ağladılar. Gözlerinden dökülen yaşlar mushaflarını ıslattı.

Sonra Necaşi şöyle dedi:

- Bu, aynı kaynaktan fıskıran bir nurdur ki, İsa da onunla gelmiştir.

Sonra Kureyş'in iki elçisine dönüp:

- Vallahi, ben onları size teslim etmem dedi. Ertesi gün Amr b. As tekrar Necaşi'nin huzuruna gelip:

- Ey Hükümdar! Onlar, Meryem oğlu İsa'ya ağır bir söz söylüyorlar, dedi. Necaşi müslümanlara dönerek:

- Siz Meryem oğlu İsa hakkında ne dersiniz, diye sordu. Ca'fer b. Ebû Talib:

- «Biz O'nun hakkında Peygamberimizin (s.a.s) Allah'tan getirip bize öğrettiğini söyleriz. İsa, Allah'ın kulu ve Peygamberidir. Ruhullah'tır. Dünyadan ve erden vazgeçerek Allah'a bağlanmış bir kız olan Hz. Meryem'e ilka eylediği kelimesidir» deyince Necaşi, elini yere uzatıp, bir çöp aldı ve:

-Vallahi Meryem oğlu İsa'da zaten, sizin söylediğinizden' bu çöp kadar bile farklı değildir, dedi.

Bundan sonra müslümanları güzelce geri çevirdi, onları emniyette kıldı. Kureyş elçileri de huzurundan suçlu ve mahcub olarak ayrıldılar.

Ömer b. Hattab'ın Müslüman Oluşu

Allah İslâm'ı ve müslümanları kureyş kabilesinin Adî kolidan Ömer b. Hattab'ın müslüman olmasıyla güçlendirdi. Ömer, heybetli ve kuvvetli, haksızlığa karşı tahammülü olmayan bir kimseydi. Rasûlullah (s.a.s) onun müslüman olmasını istiyor ve bunun için Allah'a dua ediyordu.

Ömer'in müslüman oluşu şöyledir: Kızkardeşi Fatıma bint-i Hattab ile eniştesi Said b. Zeyd müslüman olmuşlardı. Ömer'in İslâm'a ve müslümanlara karşı olan öfke ve şiddetin-

den dolayı müslüman olduklarını ondan gizliyorlardı. Habbab b. Eret, Fatıma'nın yanına gelip, ona Kur'an-ı Kerim öğretirdi.

Ömer bir gün kılıcını kuşanmış Rasûlullah (s.a.s) ve müslümanlardan bir gruba sataşmak için yola çıkmıştı. Ona, müslümanların safa tepesinin yanında bir evde toplandıkları söylenmişti. Yolda giderken Nuaym b. Abdullah'a rastladı. Nuaym, -Ömer'in kavmi olan Benî Adî'dendir- o da müslüman olmuştu. Nuaym Ömer'e:

- Nereye böyle ey Ömer? dedi. Ömer:

- Muhammed'e! Şu dinini bırakana gitmek istiyorum. Çünkü o Kureyş'in işlerine ayrılık soktu. uğrattı. Akıllılarını akılsız saydı. Dinlerini kötiledi. İlahlarına dil uzattı. Ben de onu öldüreceğim, dedi.

Nuaym da:

- Nefsin seni aldatmış ey Ömer! sen önce kendi ev halkına dönüp, onlarla uğraşsan olmaz mı? Ömer:

- Hangi ev halkım? diye sordu. Nuaym:

- Enişten ve amcanın oğlu Said b. Zeyd ile kızkardeşin Fatıma bint-i hattab!. Vallahi her ikisi de müslüman olup, Muhammed'in dinine girmişlerdir. Senin önce onlarla uğraşman gerekir.

Ömer hemen geri dönüp eniştesi ve kardeşine gitti. Habbab b. Eret de oradaydı. Yanındaki Kur'an-ı Kerim sahifesinin Tâhâ sûresini onlara okuyordu. Ömer'in ansızın geldiğini işittiklerinde, Habbab eve saklandı. Fatıma da Kur'an-ı Kerim sahifesini alıp dizlerinin altına sakladı. Ömer eve yaklaşıncaya Habbab'ın Kur'an-ı Kerim okuduğunu işitmişti. İçeri girer girmez:

- Şu işitmiş olduğum ses ne idi? diye sordu. Eniştesi ve

kızkardeşi:

- Sen bir şey işitmedin! Çünkü biz bir şey konuşmadık, dediler.

Ömer:

- Evet vallahi bana ikinizin de Muhammed'in dinine girip ona uyduğunuzu söylediler, dedi.

Ömer eniştesi Said b. Zeyd'e şiddetle vurmaya başladı. Kızkardeşi kalkıp, onu kocasından ayırmaya çalışınca Ömer ona da bir tokat vurup yüzünü yarıdı. Kan akmaya başladı. İş bu duruma gelince kızkardeşi de, eniştesi de:

- Evet! müslüman olduk. Allah'a ve Rasûlü'ne iman ettik. Sen artık dilediğini yap! diye haykırdılar.

Ömer kızkardeşini kanlar içinde görünce yaptığına pişman oldu. Bir an durakladı. Sonra kızkardeşine:

- Biraz önce sizden işittiğim, okuduğunuz şu sahifeyi bana verin de Muhammed'in getirdiği bu şeye bir bakayım, dedi. Ömer okuma yazma bilirdi. Böyle söyleyince kızkardeşi ona:

- Senin ona hakarete bulunmadan korkarız, dedi. Ömer:

- Hayır! korkmayın, diye teminat verip, bir şey yapmaya-
cağına dair inandığı tanrılar üzerine yemin etti. Ömer'in bu sözü üzerine kızkardeşi Fatıma onun müslüman olacağını umdu ve ona:

- Kızkardeşim! sen Allah'a şirk koştüğundan dolayı pis-sin. Kur'an'a ancak temiz olanlar el sürebilir, dedi. Ömer kalkıp, guslettikten sonra, Fatıma ona içinde «Tâhâ» sûresinin ilk âyetleri bulunan Kur'an-ı Kerim sahifesini verdi. Ömer ondan bir bölüm okuyunca:

- Bu ne güzel ve ne yüce bir söz, dedi.

Habbab bunu işitince gizlendiği yerden çıkıp yanına gele-

rek:

- Ey Ömer! Vallahi dilerim ki Allah Rasûlü'nün yaptığı duayı senin hakkında gerçekleştirsin. Bu duayı dün gece işittim. O şöyle dua ediyordu:

"- Allahım! İslâm'ı ya Ebu'l-Hakem b. Hişam'la: (Ebû Ce-hil) ya da Ömer b. Hattab'la kuvvetlendir..". Allah, Allah! Şu işe bak ey Ömer!

O zaman Ömer:

- Ey Habbab! Beni Muhammed'e götür. Ona gidip müslü-man olacağım, dedi. Habbab:

- Şimdi O, yanındakilerle beraber safa tepesinde bir evde-dir dedi. Bu arada Ömer kılıcını alıp, onu kuşandı. Sonra Rasûlullah (s.a.s) ve arkadaşlarının yanına gitti. kapıyı vur-du. İçerdekiler onun sesini işitince ashabtan birisi kalkıp, ka-pının aralığından baktı. Ömer'i kılıcını kuşanmış olarak gö-rünce, korkarak Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına döndü ve:

- Ya Rasûlallah! bu Ömer b. hattab'tır. Kılıcını kuşanmış gelmiş, dedi. Orada bulunan Hamza b. Abdülmuttalib:

- Ona izin verin! Eğer iyilik için gelmişse, biz de ona iyi-likle karşılık veririz. Yok eğer kötülük için gelmişse kendi kılıcıyla onu öldürürüz, dedi. Rasûlullah (s.a.s) ona izin ver de-yince, o da kapıyı açıp Ömer'i içeri aldı.

Rasûlullah (s.a.s) onun için ayağa kalkıp, odada karşıladı. Yanına gelince, onu kuşağından veya elbisesinin toplandığı yerden tutup, şiddetlice çekip sarsarak:

"- Niçin geldin ey Hattab'ın oğlu? Vallahi! Allah'ın senin hakkında rezil ve rüsvay edici, şiddetli âyetler indirdiğini görmeyeyim" buyurdu. Ömer:

- Ya Rasûlallah! Ben Allah'a ve Rasûlü'ne O'nun Allah'tan getirdiklerine iman etmek için geldim, deyince Rasûlullah

(s.a.s) tekbir getirdi. Getirilen bu tekbirde orada bulunan ashab da Ömer'in müslüman olduğunu anlamış oldu.

Ömer'in müslüman olup, İslâm'a girmesinden sonra müslümanların kendilerine olan güvenleri arttı. Artık, Hamza'dan sonra Ömer de müslüman olmuştu. Ömer müslüman olduğunu açıklayıp, bunu bütün Kureyş'e yaydı. O, müşriklerle, müşrikler de onunla mücadele ettiler. Sonunda Ömer'i tekrar kendilerine çevirmekten ümitlerini kestiler.

Kureyş'in Haşimoğullarını Muhasara

Edip, Boykot Etmesi

Artık, İslâm kabileler arasında yayılmaya başlamıştı. Bunun üzerine Kureyşliler toplanarak haşim ve Abdülmuttaliboğullarına karşı, tesbit ettikleri maddeleri anlaşma şekline koyup bir sahifeye yazmayı kararlaştırdılar. Bu maddeler şunlardı:

- 1- Müslümanlardan kız alınmayacak,
- 2- Onlara kız verilmeyecek,
- 3- Hiçbir şey satılmayacak,
- 4- Hiçbir şey satın alınmayacak.

Bunları tesbit için toplandıklarında, bu maddeleri bir sahifeye yazdılar. Sonra, buna uyup, bu maddelere bağlı kalmak üzere anlaştilar. Daha sonra bu sahifeyi kendilerince kutsallaştırmak için Kâ'be'nin içine astılar.

Ebû Talib'in Vadisi'nde (Mahallesi)

Kureyş bu şekilde davranınca, haşim ve Abdülmuttaliboğulları Ebû Talib'le beraber, onun mahallesine çekildi. Bu durum, peygamberliğin 7. senesinde olmuştu.

Haşimoğulları'ndan sadece yanındaki müşriklerle beraber

Ebû Leheb ayrıldı.

Haşimoğulları kuşatmasının darlığından bitkin düşünceye kadar bu vaziyette kaldılar. Ağaç yapraklarını yediler. Çocuklarının açlıktan ağlayış çığlıkları uzaklardan işitiliyordu. Kureyş, müslümanlarla tüccarlar arasında dolaşip, malları yüksek fiatlarla sattırıyorlar veya hiç sattırmıyorlardı.

Müslümanlar üç sene bu durumda kaldılar. Kendilerine hiçbir şey gelmiyordu. Sadece, Kureyş'ten bazı kimseler akrabalık gayretiyle gizli olarak bir şeyler getiriyorlardı. Rasûlullah (s.a.s) kavmi için gizli açık, gece-gündüz dua ediyor. Haşimoğulları da buna sabredip direniyorlardı.

Sahifenin Bozulup Ambargonun Kalkması

Kureyş müşriklerinden vicdan ve kişilik sahibi birkaç kişi, bu haksızlığa dayanamayip Hişam b. Amr b. Rebia'nın önderliğinde harekete geçti. Çünkü, bu zalim anlaşmayı çirkin görmüşler ve aşağılık bularak ondan nefret etmişlerdi. Hişam, müslümanlara gizlice gidip geliyordu. Kavmi arasında şerefli ve itibarlı bir kişiydi.

Bir gün, birkaç kureyşlinin yanına giderek onların şefkat ve erkeklik duygularına dokundu. Sahifeyi iptal etmek ve bu zalim anlaşmadan çıkmak için izzet-i nefis ve insanlıklarını harekete geçirdi. Hepsi 5 kişi olunca, bir araya gelip sahifeyi bozmak üzere anlaştılar. Ertesi gün, Kureyşlilerin meclisinde Zuhery b. Ebi Ümeyye kalkıp, topluluğa döndü; annesi, Abdülmuttalib'in kızı Atike'de oradaydı. sonra şöyle dedi:

- Ey Mekkeliler! Biz istediğimiz gibi yiyip içelim, giyinin kuşanalım da, öte yandan haşim oğulları helâk olsunlar doğru mudur? Onlara hiç bir şey satılmıyor, hiçbir şey alınmıyor. Nedir bu? Vallahi, bu zalim antlaşma belgesi yırtılmadıkça

ben duramayacağım».

Bu arada Ebû Cehil söze karıştı. Fakat bir sonuç elde edemedi. Mu'tim b. Adiy anlaşma metnini yırtmak için ayağa fırlayıp, sahifenin yanına gitti. Onu bir ağaç kurdunun yayıp bittirdiğini sadece «bismikellahümme: (Allahım senin isminle başlarım)» kısmının kalmış olduğunu gördü. Nebi (s.a.s)'de bunu Ebû Talib'e haber vermişti. Nihayet sahife parçalandı ve içindeki hükümler de iptal edilmiş oldu.

Ebû Talib ve Hz. Hatice'nin Ölümü

Ebû Talib ve Hz. Hatice aynı yılda vefat ettiler. -Peygamberliğin 10. senesinde- İkisi de yakınlıkları, vefakârlık, yardım ve destek olmalarıyla yakından tanıdığınız kimselerdi. Ancak Ebû Talib müslüman olmamıştı. Onun himayesinin kalkmasından sonra rasûlullah (s.a.s)'a çeşitli musibetler gelmeye başladı.

Kur'an'ın Temiz Kalplere Akması

Bir gün Evs kabilesinin en seçkin, itibarlı ve akıllı adamlarından şair Tufeyl b. Amr Mekke'ye gelmişti. Kureyşliler, onunla Rasûlullah (s.a.s)'in arasına girdiler. Tufeyl'in Rasûlullah (s.a.s)'a yaklaşmasının ve sözünü dinlemesini engellemek için;

- Bize gelen bir felaketin senin ve kavminin başına da gelmesinden korkuyoruz. Sakın, Muhammed'le konuşma ve onu hiç dinleme dediler.

Tufeyl der ki: «Vallahi, bu sözü o kadar çok söylediler ki, onunla konuşmamaya ve dinlememeye karar verdim. O kadar ki kulaklarıma pamuk bile tıkamıştım. Ertesi gün, sabahleyin mescide gittim. Rasûlullah (s.a.s) Kâbe'nin yanında

durmuş, namaz kılıyordu. Ben de O'na yakın bir yerde durdum. Allah okuduklarından bazısını bana işittirdi. Güzel ve mükemmel bir kelamdı bu. Kendi kendime: «Vallahî! Ben akli başında bir adamım. Aynı zamanda şairim. İyiyi kötüden ayırmada bir güçlük de çekmiyordum. Bu adamın sözlerini dinlemekten ne diye beni alıkoyuyorlar. Söyledikleri hoşuma giderse kabul ederim, çirkin olursa kabul etmem, bırakırım» dedim. Tufeyl bu düşüncesinden sonra, Rasûlullah (s.a.s)'in evine giderek, ona başından geçenleri anlattı. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) Tufeyl'in müslüman olmasını istedi. Ve ona bir miktar Kur'an okudu. Tufeyl hemen müslüman oldu. Kavmini, insanları, İslâm'a davet eden bir kişi olarak döndü. Kâfir oldukları için, ailesiyle bir arada oturmaktan çekinmişti. Fakat sonra bütün ev halkı müslüman olup, İslâm'a girdiler. Tufeyl Evs kabilesini İslâm'a çağırdı. Nihayet İslâm bütün kabile arasında yayıldı.

Taife Gidiş ve Orada Karşılaşılan Eziyet

Kureyşliler, Ebû Talib'in sağlığında Rasûlullah (s.a.s)'a yapamadıkları eziyet ve işkenceleri, onun ölümünden sonra yapmaya başladılar. Hatta Kureyş'in haysiyetsiz ve şerefsiz insanlarından biri, Rasûlullah (s.a.s) önüne geçip başına toprak atmıştı.

Kureyş'in eziyet ve işkenceleri artarak, İslâm'dan yüz çevirip, onu küçümsemeleri son haddine varınca, Rasûlullah (s.a.s) Taife gitti. Sakîf kabilesinin kendisine yardımını ve İslâm'a girmelerini arzu ediyordu.

Rasûlullah (s.a.s) Taife varınca, sakîf kabilesinin reis ve ileri gelenlerinden oluşan bir grubun yanına gitti. Onlarla oturup, kendilerini Allah'a davet etti. Taifliler bunu çok kötü

bir şekilde reddettikleri gibi Rasûlullah (s.a.s)'la da alay ettiler. Bununla da kalmayıp, aklı ermez kimseleri, ayak takımını ona karşı kışkırttılar. Bunlar Rasûlullah (s.a.s)'a sövüp sayarak bağıryorlar ve üzerine taşlar atıyorlardı. Üzgün ve bitkin bir halde kendisini bir bağın gölgesine attı ve oraya oturdu. Rasûlullah (s.a.s)'ın Taif'te karşılaştığı bu işkence, Mekke'li müşriklerin ona yaptıklarından daha şiddetliydi. Taifliler yolun iki yanına durmuşlar, o geçerken ayaklarına taş atmaya başlamışlardı. O, ayaklarını ne kaldırılabiliyor ne de basabiliyordu. Rasûlullah (s.a.s)'ı yaralayıp, ayaklarını kanlar içinde bıraktılar. Bunun üzerine, onun kalbi ve dili kuvvetinin azlığının, çaresizliğinin ve halk tarafından hor ve hakir görülüşünün Allah'a şikayetiyle doldu.

Peygamberimiz Allah'ın yardımına ve desteğine sığınarak şöyle yardım istedi:

«Allah'ım kuvvetsiz ve çaresiz kaldığımı, halk nazarında hor ve hakir görüldüğümü, ancak sana arz ve şikayet ederim. Ey merhametlilerin en merhametlisi! Herkesin hor görüp de yüklendiği çaresizlerin Rabbi sen'sin sen! Benim rabbim, sen, beni huysuz ve yüzüstü bir düşman eline düşürmeyecek, hatta işimin dizginlerini, eline verdiğin akrabadan bir dosta bile bırakmayacak kadar beni esirgersin.

Allah'ım! senin gazabına uğramayayım da, çektiğim sıkıntılara ve belalara aldırmam. Fakat senin af ve merhametin bana bunları da göstermeyecek kadar geniştir.

Allah'ım! senin gazabına uğramaktan, İlahi rızana uzak kalmaktan, sana senin o karanlıkları parıl parıl parlatan dünya ve ahiret işlerini yoluna koyan nuruna sığınırım.

Allah'ım! sen hoşnud oluncaya kadar affını dilerim. her kuvvet her kudret ancak seninle kaimdir».

O anda, Allah (c.c) peygamberimize işlerini idare eden meleği gönderdi. Melek, Taif'in iki kenarında bulunan dağları, Rasûlullah (s.a.s)'a işkence yapan müşriklerin üzerine kapırcasına birbirine kavuşturmak istedi. Rasûlullah (s.a.s) meleğe «Hayır! ben Allah'ın bu müşriklerin neslinden, kendisine hiçbir şeyi ortak koşmaksızın ibadet edecek bir nesil çıkarmasını istiyorum» buyurdu.

Utbe b. Rabia da Şeybe b. Rabia rasûlullah (s.a.s)'ı ve onun karşılaştığı bu durumu gördüklerinde, merhamete gelmişlerdi. Hristiyan olan köleleri Addas'ı çağırdılar. Sonra:

- Bir salkım üzüm al! şu tabağa koy, sonra onunla şu adamın yanına git ve ona üzümünden yemesini söyle» dediler. Addas dediklerini yaptı. Rasûlullah (s.a.s)'ın konuşmasını dinleyip, onun ahlâkını gördükten sonra müslüman oldu.

Daha sonra, Rasûlullah (s.a.s) Taif'ten Mekke'ye ve kendisine şiddetle muhalefet edip, düşmanlık gösteren, eğlenceye alıp, kendisiyle alay eden kavmine döndü.

İsra-Mi'rac ve Namaz'ın Farz Oluşu

Taif dönüşünden sonra, bir gece Rasûlullah (s.a.s) Mescid-i Haram'a sonra Mescid-i Aksa'ya, oradan da Allah'ın yakınlığından dilediği makamlara götürüldü. Gökler gezdirilip, İlahi âyet ve mu'cizeler gösterildi. O, mi'racta diğer peygamberlerle bir araya geldi. Sonra tekrar alındığı yere getirildi.

«Muhammed'in gözü oradan ne kaydı ve ne de onu aştı. And olsun ki, Rabbinin varlığının büyük delillerini gördü»¹⁴.

Bu Allah'ın verdiği güzel bir ihsan, tehlikelerden sıyrılmış,

(14) Necm sûresi, 16-17.

gönül alma ve Taifte karşılaştığı alçaklık ve hor görülmenin bir karşılığıydı.

Ertesi gün, Peygamberimiz mi'racını Kureyşlilere haber verince, onlar bunu inkâr ettiler. Onu gözlerinde büyütüp, yalanladılar. Rasûlullah (s.a.s)'la alay ettiler. Fakat Ebû Bekir ise şöyle diyordu:

- Vallahi, eğer O söylediyse şüphesiz ki doğrudur. Siz buna hiç şaşmayın. Vallahi onun semadan yere, gece-gündüz, her saat Allah'tan alıp getirerek, bana bildirdiği haberler bundan daha şaşırıcı ve akla uzaktır. Fakat ben onları tereddüt-süz tasdik etmekteyim.

Allah (c.c.) mi'rac gecesi Rasûlullah (s.a.s)'a ve ümmetine hergün için önce 50 vakit namaz kılınmasını farz etmişti. Rasûlullah (s.a.s) 50 vaktin hafifletilmesi için isteklerde bulununca, Allah bu miktarı, bir gün ve gece için 5 vakte indirdi. Kim bu 5 vakti, iman edip, sevabını yalnız Allah'tan bekleyerek kılsa o, 50 vakit namaz kılmış gibi sevap alır.

Rasûlullah (s.a.s)'ın Kendisini Kabilelere Tanıtması

Artık Rasûlullah (s.a.s) Hac mevsiminde Mekke'ye gelen Arap kabilelerine kendini tanıtır, onları İslâm'a davet etmeye başladı. Müslüman olanlardan kendisini düşmanlara karşı korumalarını istedi. Bu davetinde onlara şöyle diyordu.

"- Ey filanın oğulları! Ben Allah'ın size gönderdiği peygamberiyim. Allah, kendisine ibadet etmenizi, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamanızı, Allah'tan başka taptığınız şu putları bırakarak O'na kulluk etmenizi, kendisine iman edip, O'nu tasdik etmenizi ve Allah'ın benimle gönderdiklerini açıklayıp yayıncaya kadar beni korumanızı emrediyor".

Ebû Leheb ise Rasûlullah (s.a.s)'ın peşini bırakmıyor. O

özünü bitirir bitirmez kalkan:

- Ey filan oğulları! Bu sizi Lât ve Uzza'dan ayırmağa ve sizi cinlerinden gördüğü bilâat ve şüpheliğe davet ediyor. Sakın ha! Ona boyun eğmeyin ve O'nu dinlemeyin, diyordu.

Ensar'ın (Medineliler'in) İslâm'a Girişi

Rasûlullah (s.a.s) yine böyle Hac mevsiminde çıkmıştı. Akabe yakınlarında Medine'nin hazrec kabilesinden 6 kişiyle karşılaştı. Onları Yüce Allah'a davet etti. Müslüman olmalarını teklif edip, onlara Kur'an okudu.

Hazrecliler, Medine'de yahudilerin komşularıydılar. Yahudiler yakında bir peygamberin geleceğini haber veriyorlar, Hazrecliler de bunları duyuyorlardı. Rasûlullah (s.a.s)'la karşılaşınca birbirlerine:

- Ey kavim! Vallahi bu, size yahudilerin geleceğini bildirdikleri ve kendisiyle sizi korkuttukları Peygamber olsa gerek! Sakın Yahudiler O'na inanmak ve tabi olmakta sizi geçmesinler, diyerek Rasûlullah'ın davetini hemen kabul ve tasdik ettiler. Rasûlullah'a:

- Biz, geride hem kendi içinde birbirine düşman hem de bir başka kavimle düşmanlık içinde olan bir toplum bırakarak buraya geldik. Umulur ki, Allah, onları da Senin sayende bir araya toplar. Biz hemen dönüp onları da senin buyruğuna davet edecek, bu dinden kabul ettiğimiz şeyleri onlara da anlatacağız. Eğer Allah, onları senin etrafında toplar, birleştirirse senden daha aziz ve şerefli bir kimse olmaz, dediler.

Medineliler dönüp memleketlerine gittiler. Gerçekten inanmışlar ve tasdik etmişlerdi. Medine'ye vardıklarında, kavimlerine Rasûlullah (s.a.s)'ı anlatıp, onları da İslâm'a davet ettiler. Bu o kadar yayıldı ki Rasûlullah (s.a.s)'ın anılmadığı

hiçbir Medineli ev kalmamıştı.

Birinci Akabe Biati

Ertesi sene gelince hac mevsiminde Ensar'dan 12 kişi Rasûlullah (s.a.s)'ı karşılayıp, O'na Akabe'de ilk biati yaptılar. Bu biatları, Allah'ı bilmek, hırsızlık ve zina yapmamak, çocukları öldürmemek ve iyilikte kendisine itaatte bulunmak üzerineydi

Medineliler dönmeye karar verince, Rasûlullah (s.a.s) onlarla beraber Mus'ab b. Umeyr'i gönderdi. Onlara Kur'an okutmasını, İslâm'ı öğretmesini ve dini mes'eleleri açıklamasını emretti. Medine'de Mus'ab'a «Okutucu» adı verilir. Mus'ab, Medine'de iken Es'ad b. Zübare'nin evinde kaldı ve onlara namaz kıldırıldı.

İslâm'ın Medine'de Yayılışı

Akabe biatlarından sonra İslâm Medine evlerinde -Evs ve Hazrec kabileleri arasında- yayılmaya başladı. Sa'd b. Muaz ve Useyd b. Hudayr da müslüman oldu. Bunlar Evs'in Abdüleşheloğulları kolundan olup, kabilelerinin ileri gelenlerindedirler. Kendisinden önce müslüman olanların öğütleri ve mus'ab b. Umeyr'in güzel davetiyle onlar da müslüman olmuşlardı. Bu ikisinin müslüman olmasından sonra Abdüleşheloğulları da müslüman oldu. Nihayet içinde erkek ve kadın müslüman olmayan hiçbir ev kalmamıştı.

İkinci Akabe Biati

Ertesi yıl, Mus'ab b. Umeyr Mekke'ye geri döndü. Yanında müslüman Ensar ile hac için gelen bazı müşrikler de vardı. Hep beraber Mekke'ye gelip, Rasûlullah (s.a.s)'la Akabe'de

buluşmaya sözleştiler. Hac vazifeleri bitince gecenin sonunda Akabe'nin yanındaki vadiye gidip, orada toplandılar. Hepsi 73 erkek ve 2 kadındı. Rasûlullah (s.a.s) da amcası Abbas b. Abdülmuttalib'le beraber geldi. Abbas o zaman henüz müslüman olmamıştı.

Rasûlullah (s.a.s) Kur'an-ı Kerim okudu. Onları Allah'a davet ve İslâm'a teşvik ettikten sonra:

- Sizinle, kadınlarınızı ve çocuklarınızı esirgeyip koruduğunuz şeylerden beni de esirgeyip korumanız üzere biatleşiyorum, dedi. Onlar da biat ettiler. Sonra Rasûlullah'tan onları terkedip, kavmine dönmemesi için teminat istediler. Rasûlullah (s.a.s) buna söz verip:

- "Ben sizdenim, siz de bendensiniz. Siz kiminle savaşsanız ben de onunla savaşırım. Siz kiminle barışırsanız, ben de onunla barışırim" buyurduktan sonra, ileri gelenlerden 9'u Hazrecli ve 3'ü Evsli olmak üzere 12 kişiyi yetkili olarak ayırdı.

Medine'ye Hicret'e İzin Verilmedi.

Ensar'dan bu küçük kabileyle, İslâm'a bağlı kâh, kendisine ve ona tabi olanlara yardım etmeleri üzerine biatlaşan Rasûlullah (s.a.s) bir grup müslümanı onlara gönderdi. Mekke'de kendisiyle beraber olan müslümanlara da Medine'ye çıkmalarını ve oraya hicret edip Medineli kardeşleri ile birleşmelerini söyledi. Sonra:

- "Yüce Allah size, içinde emniyet ve huzur bulacağınız bir yurt ve kardeşler ihsan etti, buyurdu. Bunun üzerine Mekke'li müslümanlar grup grup Medine'ye hicret ettiler.

Rasûlullah (s.a.s) Mekke'den çıkıp, Medine'ye hicret etmek için Allah'ın iznini bekleyerek Mekke'de kaldı.

Müslümanların Mekke'den hicreti basit ve kolay olmadı. Kureys bu olayı işitince müslümanların Medine'ye hicret etmelerine mani oldular. Çeşitli zorluklar ve işkenceler yaptılar. Ancak müslümanların hicretine mani olamadılar. Bazı müslümanlar hanım ve çocuklarını Mekke'de bırakmak mecburiyetinde kaldılar. Ebû Seleme böyle yapanlardandı. Bazıları da malını-mülkünü geride bıraktılar. Süheyb hazretleri gibi.

Ömer b. Hattab, Talha, Hamza, Yezid b. Haris, Abdurrahman b. Avf, Zübeyr b. Avvam, Ebû Huzeyfe, Osman b. Affan ve diğer müslümanlar (Allah onlardan razı olsun) topluca hicret ettiler. Hicret böylece devam etti. Hapsedilen veya işkence altında bulundurulmuş müslümanlarla, Ali b. Ebî Talib ve Ebû Bekir b. Ebî Kuhafe'den (Allah onlardan razı olsun) başka Rasûlullah (s.a.s) ile beraber Mekke'de kimse kalmamıştı.

Kureys'in Rasûlullah (s.a.s)'a Kurduğu Son Tuzak ve Amaçlarına Ulaşamamaları

Kureysliler, Rasûlullah (s.a.s)'in Medine'de arkadaşlarının ve yardımcılarının bulunduğunu görünce, artık müslümanlara karşı güçlerinin yetmediğini anlayınca, bir gün onun'da Medine'ye hicret etmesinden korktular. Çünkü, bu gerçekleştiği zaman, Medine'de müslümanlara hile yapamayacaklarını biliyorlardı. Hemen Kusay b. Kilâb'ın «Dâru'n-Nedve» adını taşıyan konağında toplandılar. Kureys'in ileri gelenleri öteden beri Rasûlullah (s.a.s)'a karşı ne yapacaklarını genellikle burada toplanıp konuşur, istişare eder ve hükme bağlardı. Kureys ileri gelenleri yine Dâru'n-Nedve'de toplanmışlardı.

Şu noktada fikir birliğine varmışlardı. Her kabileden güçlü, kuvvetli, şerefli, soylu birer delikanlı alıp ayıracaklar, sonra hep birden Rasûlullah (s.a.s)'a saldırıp darbe indireceklerdi. Böylece, onun kanı bütün kabilelere dağılmış olacaktı. O zaman Abd-ı Menafogullarının da bütün kabilelerle savaşmaya gücü yetmezdi.

Kureyşliler, böylece karar vermiş olarak dağıldı.

Allah (c.c) bu tasarıyı peygamberine bildirdi. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) Ali b. Ebû Talib'in kendi yatağında hırkasıyla örtünerek uyumasını emretti ve: «Korkma! Sana onlardan hoşlanmayacağın hiçbir şey erişmez!» dedi.

Müşrikler Rasûlullah'ın kapısının önünde toplandılar. Üzerine çullanmak için hazır bekliyordular. O sırada Rasûlullah (s.a.s) avuçlarına toprak alarak çıktı.

Yüce Allah, o anda müşriklerin gözlerini perdelemiş, onu görememişlerdi. Avuçlarındaki bu toprağı başlarına saçmış ve «Yasin» sûresinin ilk âyetlerinden «Gözlerini perdelediğimizden artık göremezler» meâlindeki âyeti sonuna kadar okumuştur.

Onlar orada beklesirlerken yanlarına birisi geldi.

-Siz buralarda ne bekliyorsunuz?, diye sordu.

-Muhammed'i, dediler. Adam:

- Allah sizi umduğunuza erdirmesin. Elinizi boş çıkarsın! Vallahi, Muhammed çıkıp, gitti, deyince başlarını kaldırıp kapının aralığında içeri baktılar ve içerde birinin uyuduğunu gördüler. Onun Rasûlullah (s.a.s) olduğundan şüphe etmiyorlardı.

Sabaha kadar orada beklediler. Hz. Ali (r.a.) yatağından kalkınca oldukları yerde kala kaldılar.

Rasûlullah (s.a.s)'ın Medine'ye Hicreti

Rasûlullah (s.a.s) Hz. Ebû Bekir'e gelip:

- "Allah benim de çıkıp, hicret emrine izin verdi" deyince, Ebû Bekir:

- Sizinle yoldaşlık var mı, Ya Rasûlallah? diye sordu. Rasûlullah (s.a.s) «Yoldaşlık var» deyince Ebû Bekir sevinçten ağladı. Hemen iki deve getirdi. Onları bu yolculuk için hazırlamıştı. Abdullah b. Ureykit onlara yol kılavuzluğu yapıyordu. Rasûlullah (s.a.s) Hz. Ali'ye Mekkelilerin O'na bıraktıkları emanetleri sahiplerine teslim edinceye kadar mekke'de kalmasını emretmişti. Mekke'de herkes, kıymetli eşyalarını saklayamamaktan korkarlarsa, bunları doğru ve güvenilir olması sebebiyle Rasûlullah (s.a.s)'a emanet ederlerdi.

Sevr Mağarası'nda

Rasûlullah (s.a.s) ve Hz. Ebû Bekir gizlice Mekke'den çıktılar. Hz. Ebû Bekir, oğlu Abdullah'a Mekke'de halkın kendileri hakkında ne konuştuklarını dinlemesini, kölesi Amir b. Fuhey'r'e de gündüzleri koyunları güdüp, geceleri kendilerine yemek getirmesini emretti. Hz. Ebû Bekir'in kızı Esmâ da kendilerine yemek getiriyordu.

Berberce Sevr mağarasına gittiler. Ebû Bekir, Rasûlullah (s.a.s)'a herhangi bir şey olmasından korkarak, ondan önce içeri girdi ve eliyle yoklayıp kontrol etti. Sonra onu çağırdı.

Onlar bu durumdayken Allah örümceği gönderdi. Örümcek mağaranın girişinde, mağara ile önündeki ağaç arasına ağ örecek, Rasûlullah (s.a.s)'ı ve Ebû Bekir'i gizledi. Sonra Allah iki yabani güvercine emretti. Onlar da uçup gelerek örümcek

ile ağaç arasına yuva kurdular.

Müşrikler Rasûlullah (s.a.s)'in izini sürmüşlerdi. Dağa gelince izi kaybettiler. Dağa tırmanıp mağaraya rastladılar. Mağaranın kapısında örümcek ağını görünce:

- Eğer buraya birisi girmiş olsaydı, mağaranın kapısında örümcek ağı olmazdı, dediler.

Üzülme; Allah Bizimle Beraberdir

Mağarada, bu esnada Ebû Bekir müşriklerin geldiklerini sezmişti.

- Ya Rasûlallah! Onlardan birisi ayağı üzerine kalkıverse bizi götür, deyince: Rasûlullah (s.a.s):

- "İki kişinin üçüncüsü Allah olursa, sen akıbetin ne olabileceğini, yakalanacağını mı sanırsın?" dedi.

Kur'an bu hadiseye şöyle işaret eder:

«Mağarada bulunan iki kişiden biri olarak Allah ona yardım etmişti. Arkadaşına (Ebû Bekir'e); üzülme Allah bizimledir, diyordu»¹⁵.

Süraka'nın Rasûlullah (s.a.s)'in İzini Sürmesi

Kureyşliler Rasûlullah (s.a.s)'in izini kaybedince onu bulup getirene mükafat olarak ortaya 100 deve koydular. Rasûlullah (s.a.s) ve Ebû Bekir mağarada 3 gün kaldılar ve sonra yollarına devam ettiler. Yanlarında kılavuz olarak müşrik fakat güvenilir birisi olan Amir b. Fûheyr de vardı. Rasûlullah (s.a.s) onu yol gösterici olarak ücretle tutmuştu. Sahil yolunda ilerlediler.

Süraka b. Malik b. Cuşem Kureyşlilerden 100 deve alabilmesi için Rasûlullah (s.a.s)'in izini sürüp, onu Kureyş'e geri (15) Tevbe süresi, 40.

getirmeyi üstlendi. Atına atlayıp iz sürmeye başladı. Rasûlullah'ın kafilesine epeyce yaklaşmıştı. Birdenbire atının ayakları kumlara gömüldü. Süraka da üzerinden yere yuvarlandı. Süraka bir an tereddüt etti. Fakat Rasûlullah'ı takipten vazgeçmedi. Hemen atına atlayıp tekrar fırladı fakat atı ikinci defa kapaklandı. Süraka tekrar yuvarlandı. Yine bir endişe kapladı onu. Fakat yine Rasûlullah'ı takipten vazgeçmedi. Atına atlayıp koşturmaya başladı. O kadar yaklaşmıştı ki, kabile onu o da kabileyi görmüştü. O anda atı üçüncü defa sürçtü, iki ön ayağı (dizlerine kadar) yere battı. Süraka da üzerinden yuvarlandı.

Süraka bu olayı görünce O'nun Allahu Teâla'nın himayesinde olan bir peygamber olduğunu ve ona karşı güç yetiremeyeceğini anladı. Giden kabileye seslenerek:

- Ben, Süraka b. Ca'sem'im bana bakın! Size sesleniyorum. Vallahi benden size hiçbir zaman hoşlanmadığınız bir zarar gelmeyecektir! dedi.

Rasûlullah (s.a.s) Ebû Bekir'e:

- "Söyle ona bizden isteği nedir?" dedi. Ebû Bekir bunu Süraka'ya söyleyince, Süraka:

-Benimle aranda bir eman vesikası olmak üzere bana bir yazı yaz, dedi. Amir b. Fuhey'r'e onun için bir kemik veya deri üzerine bir yazı yazdı.

Süraka'nın Elinde Kisra'nın Zırhı

Rasûlullah (s.a.s) Süraka'ya:

«Koluna Kisra'nın bileziklerini geçirdiğin zaman durumun nasıl olacak?» dedi.

Nitekim Rasûlullah'ın dediği gibi oldu. Kisra'nın bilezikleri, zırhı, tacı Hz. Ömer'e getirilince; süraka'yı çağırdı, ona

giydirdi. Rasûlullah'ın mu'cizesi gerçekleşmiş oldu.

Sûraka, Rasûlullah'a yiyecek ve içecek takdim edince, kabul etmedi. Sadece «Bizi kimseye söyleme» dedi.

Mübarek Bir Adam

Rasûlullah (s.a.s) ve Hz. Ebû Bekir Medine'ye hicret ederken, Huzaa kabilesinden olan Ümmü Ma'bed'in yanına uğradılar. Yanında bir koyun vardı. Koyun süt vermiyordu. Rasûlullah (s.a.s) onun memelerini eliyle sıvazladı. Besmele çekerek dua ettikten sonra, onu sağdı ve sütü arkadaşlarına dağıttı. Onlar bundan kanıncaya kadar içtiler. Sonra kendisi içti, ikinci defa sağdığında bütün kaplar dolmuştu. Ebû Ma'bed dönünce olup biteni sordu. hanım:

- Hayır, vallahi sadece bize mübarek bir adam uğradı ve şöyle dedi diyerek olanları anlattı. Rasûlullah'ı güzel bir şekilde tarif etti. Bunun üzerine Ma'bed:

- Vallahi ben, senin ikramda bulunduğun kişinin Kureys'in sahibi olduğunu sanıyorum.

Rasûlullah (s.a.s) ve Hz. Ebû Bekir buradan ayrıldıktan sonra kılavuzla yollarına devam ettiler.

Nihayet Kuba'ya ulaştılar. Kuba, Medine yakınlarında bir köydü. Medine'ye geliş Rebiülevvel ayınının 12'sinde Pazartesi günü gerçekleşti. Bu da İslâmî takvim yılının başlangıcı oldu.

MEDİNE'DE

Medineliler Rasûlullah (s.a.s)'ı Nasıl Karşıladi?

Medineli müslümanlar Rasûlullah (s.a.s)'ın Mekkelilerden çıktığını işitince, oruçluların bayram hilalini gözlemelerinden daha fazla, O'nun gelişini gözlemeye başladılar. Her gün sabah namazını kıldıktan sonra Medine'nin dışına çıkarak Rasûlullah (s.a.s)'ı gözlerler, güneş gölgeleri bastırıcaya kadar oradan ayrılmazlar, bundan sonra evlerine girerlerdi. Bu bekleyiş yaz sıcağında oluyordu.

Rasûlullah (s.a.s) halkın evlerine girdiği bir zamanda gelmişti. Medine'deki yahudiler de Ensar'ın ne yaptıklarını görüyorlardı. Rasûlullah (s.a.s)'ı ilk gören Yahudilerden birisi oldu. Yüksek sesle bağıarak onun gelişini Ensar'a haber verdi. Müslümanlar hemen fırlayıp karşılamaya geldikleri zaman, Rasûlullah (s.a.s) bir hurma ağacının gölgesinde oturup dinleniyordu. Hemen hemen aynı yaşta bulunan Hz. Ebû Bekir de O'nun yanında idi. Karşılamağa gelen müslümanların çoğu, Rasûlullah'ı (s.a.s) daha önce hiç görmedikleri için birbirlerini itip-kakıp onu görmeye çalışıyorlar, fakat Rasûlullah (s.a.s) ile Hz. Ebû Bekir'i birbirinden ayırd edemiyorlardı.

Hız. Ebû Bekir bunu farkettil ve kalkıp ridasıyla Rasûlullah (s.a.s)'ı gölgelemeye başladı. Böylece halk işi anlamış oldu.

Müslümanlar sevinçle tekbir getirmeye başladılar. Hayatlarında hiçbir şey için Rasûlullah (s.a.s)'ın gelişine sevindikleri kadar sevinmemişlerdi. Hatta kadınlar, çocuklar ve cariyeler: «İşte Rasûlullah (s.a.s) Rasûlullah (s.a.s) gelmiş. Bu Rasûlullah (s.a.s)'tır! O gelmiş! diyorlardı. Medineli müslüman kızlar da sevinç ve neşe ile:

«Veda yokuşundan doğdu dolunay bize,
Allah'a yalvaran oldukça şükretmek gerekir halimize,
Ey bize gönderilen Peygamber sana,
Boyun eğmemiz gereken bir emirle geldin bize» diye kasideler okuyorlardı.

Enes b. Malik -o zaman henüz çocuktu- der ki:
- Ben Rasûlullah (s.a.s)'ın Medine'ye girdiği güne şahid olmuşum. Hayatımda o günkü kadar görkemli ve güzel bir gün görmedim

Kuba'da Mescid ve Medine'de İlk Cum'a

Rasûlullah (s.a.s) Kuba'da dört gün kaldı ve oraya bir mescid yaptırdı. İlk Cum'a namazını orada kıldı.

Ebû Eyyûb el-Ensari'nin Evinde

Rasûlullah (s.a.s) Kuba'dan Medine'ye doğru yola çıkmıştı. Halk onu yolda kabileler halinde karşılıyordu. Herkes onun kendi yanında kalmasını istiyor ve devenin yularını tutuyordu. Rasûlullah (s.a.s) da:

- "Devenin yolunu açınız!". Malik b. Neccaroğullarının evleri yanına varınca, Peygamberimiz'in bugünkü mescidi-

nin bulunduğu yere çöktü ki, orası Neccaroğullarından iki yetim gence ait hurma kurutuma yeri idi. Neccaroğulları, anne tarafından Rasûlullah (s.a.s)'ın akrabasıydılar.

Rasûlullah (s.a.s) deveden indi. Ebû Eyyûb (Halid b. Zeyd en-Neccariyyü'l-Hazrecî) onun yükünü indirerek, evine götürüp yerleştirdi. Rasûlullah (s.a.s) onun evinde kaldı. Ebû Eyyûb ona ziyafet ve ikramında aşırı bir ihtimam gösterdi. Kendisinin yukarıda, Rasûlullah'ın aşağıda bulunmasını kendisine ağır bularak evin alt katına inmeyi teklif etti. Rasûlullah (s.a.s) bunun üzerine ona:

- Ya Eba Eyyûb! Evin alt katında bulunmamız bize daha uygun ve elverişlidir, dedi.

Mescid-i Nebevî'nin ve Meskenlerin Yapımı

Rasûlullah (s.a.s) arsanın sahibi iki çocuğu çağırды. Mescid yapmak üzere hurma kurutma yerlerini onlardan satın almak istedi. Onlar:

- Ya Rasûlallah (s.a.s) biz, onu sana karşılıksız veriyoruz, dediler. Rasûlullah (s.a.s) arsayı onlardan bu şekilde almayı kabul etmedi. Onlara arsalarının bedelini vererek satın aldı. Sonra orada bir mescid yapıldı. Rasûlullah mescidin yapımında bizzat kendisi çalıştı. Kerpiçleri taşır, müslümanlar da ona uyardı. Rasûlullah (s.a.s) şöyle diyordu:

- Ya Rab! hayat, ancak ahiret hayatı! Muhacir'i ve Ensar'ı rahmetinle yarlığa!

Müslümanlar sevinç ve mutlulukla şiir söylüyorlar ve Allah'a hamdediyorlardı. Rasûlullah (s.a.s) mescid ve mescidin yanında kendi kalacağı yer yapıncaya kadar Ebû Eyyûb'un evinde 7 ay kaldı.

İşkence yapılıp, hapsedilenlerden başka Mekke'de kimse

kalmadı. Bütün Mekkeli müslümanlar hicret ederek Rasûlullah (s.a.s)'ın peşinden geldiler. Nihayet Medine'de ailesiyle beraber müslüman olmayan hiçbir ev kalmamıştı.

Muhacirler ve Ensar Arasında Kardeşlik Kurulması

Rasûlullah (s.a.s) Mekkeli müslümanlarla Medineli müslümanları birbirlerine yaklaştırıp, onları birbirlerine yardım etmek üzere kardeş yapmıştı. Ensar, muhacirlerle kardeş olmak için birbirleriyle yarışıyorlardı. Hatta işi kurra çekmeye kadar vardırırmışlardı. Muhacirleri, evlerinde rızık ve mallarına, köle ve hayvanlarına dilediklerini almaları için hakem tayin ediyorlar, onları kendilerine tercih ediyorlardı.

Ensar'dan biri muhacir kardeşine:

- Bak! malımın yarısı serindir. Onu sana ayırdım. Onu al, demişti. O da O'na:

- Allah ehlini, malımı sana mübarek ve hayırlı eylesin. Sen bana alışveriş yaptığınız çarşmayı göster yeter! demişti.

İşte bu, Ensar'ın bir ikramı, muhacirlerin de iffeti ve ruh yüceliği idi.

Rasûlullah (s.a.s)'ın Muhacirler ve Ensar Arasında Bir Belge Yazması ve Yahudilerle Anlaşma Yapılması

Rasûlullah (s.a.s) Muhacirlerle Ensar arasında bu konuda bir belge yazdı. Yahudilerle de bir anlaşma yapıp, onlarla ahidleşti. Onları, dinleri ve malları konusunda hür bıraktı. Her iki tarafla ilgili birtakım şartlar tesbit edildi.

Ezan'ın Açıklanması

Rasûlullah (s.a.s) Medine'ye yerleştikten sonra İslâmî konularda bazı esaslar tesbit etti. Halk, namaz için vakit geldi-

ğinde herhangi bir davet yapılmadan toplanıyordu. Bir gün bunu tesbit için toplandıklarında Rasûlullah (s.a.s)'a teklif edilen fakat yahudilerin ve hristiyanların uyguladıkları bora-zan, çan ve ateşle namaza çağırma usullerini beğenmedi. Ni-hayet, Allah (c.c.) müslümanlara ezanla daveti ikram etti. Bu davet şeklini bazı müslümanlar rüyalarında görmüşlerdi. Rasûlullah (s.a.s) ezanla daveti kabul edip, onu müslümanla-ra açıkladı ve ezan okuması için bilâl b. Ribahi'l-Habeşî'yi seçti. Bilâl, Rasûlullah (s.a.s)'ın ilk müezzini olup, kıyamete kadar müezzinlerin önderidir.

Medine'de Münafıkların Ortaya Çıkışı

İslâm, Medine'de yayılmaya başlamış, Abdullah b. Selâm gibi bazı yahudi alim ve tarihçileri de müslüman olmuştu. Fa-kat, yahudiler tarafından emretmede ve yasaklamada baş-kanlığı tartışmasız kabul edilmiş olan ve taç giymeyi hayal eden Abdullah b. Ubey b. Selûl gibilerini de hased kaplamış-tı.

Onun başkanlığı tam rayına oturuyordu ki, İslâm gelmiş insanlar grup grup İslâm'a girmeye başlamıştı. O bunu çeke-medi. Hatta kalplerinde bir hastalık ve reisliğe bir meyli veya hırsı olanlar İslâm'ın gelişine düşman kesilmişlerdi. Bunlar-dan bir kısmı açıktan açığa düşmanlık yapıyorlar, bir kısmı da düşmanlıklarını gizleyip münafıklık yapıyorlardı.

Kıble'nin Değişmesi

Rasûlullah (s.a.s) ve müslümanlar namazlarını Filistin'de bulunan Beytü'l-Makdis'e doğru kıhyorlardı. Bu durum Me-dine'ye gelinmesinden 16 ay sonrasına kadar devam etti. Rasûlullah (s.a.s) Kıble'nin Kâ'be'ye doğru çevrilmesini arzu

ediyordu. Müslüman Araplar -Onlar Kâ'be sevgisinin süttüyle ve ona hümrnetle beslenmişlerdi. Bu onların kanlarına ve etlerine nüfuz etmişti-. Kâ'be'yi hiçbir eve (beyt'e) denk saymazlar, İbrahim ve İsmail'in kiblesini hiçbir kibleye eş tutmazlardı. Onlar da Kâ'be'ye döndürölmelerini istiyorlardı. Esasen kiblenin Beytü'l-Makdis'e doğru olması müslümanlar için bir meşakkattir; fakat onlar, «Biz, işittik ve itaat ettik» diyorlar «Biz O'na iman ettik. Rabbimizden gelen her şeyi kabul ettik» sözleriyle teslimiyetlerini ifade ediyorlardı.

Onlar mahiyetini bilmedikleri halde, Rasûlullah (s.a.s)'a her hususta itaat edip, Allah'ın emirlerine boyun eğiyorlardı. Hevalarına uyuyorlar mı uymuyorlar mı? Kendi adetlerine yanlış da olsa saplanıp kalıyorlar mı? Kalmıyorlar mı diye. Allah, takva için kalplerini ve emirlerine teslimiyetlerini denedikten sonra Rasûlü'nü ve müslümanları Kâ'be'ye doğru çevirdi. Kur'an bunu şöyle anlatır:

«Böylece sizi orta bir ümmet yaptık ki, insanlara şahid olasınız. Peygamber de size şahid olsun. Biz, peygambere uyam, ökçesi üzerinde dönenlerden ayırılım diye, eskiden yöneldiğin Kâ'be'yi kible yaptık. Bu Allah'ın yofı gösterdiği kimselerden başkasına elbette ağır gelir».

Nihayet müslümanlar, Allah'a ve O'nun peygamberine itaat ederek Kâ'be'ye döndüler. Artık, Kâ'be kıyamete kadar müslümanların kiblesi oldu. Onlar nerede bulunurlarsa bulunsunlar, yüzlerini Kâ'be'ye doğru çevirerek namaz kılarlar.

Kureyş'in Medine'de Bulunan Müslümanlarla Uğraşması

İslâm, Medine'de yerleşip karar kılınca Kureyş onun çoğalıp gelişmekte olduğunu ve her geçen gün daha da güçlenip

yayıldığını duyuyordu. Müslümanlara düşmanlıklarını ve savaşlarını, onlar Medine'de iken bile, amansızca sürdürdüler. Yüce Allah da müslümanlara sabrı, affı ve bağışlamayı emrediyordu. Zorluklar artıp, işkenceler çoğalınca Allah müşriklerle savaşa izin verdi. Bununla beraber müslümanlara savaşmayı farz kılmamıştı. Yüce Allah şöyle buyurur:

«Kendileriyle savaşılan (mü'min)lere (savaşma) izni verildi. Çünkü onlara zulmedilmiştir ve şübhesiz Allah, onlara yardım etmeğe kaadirdir».

Seriyyeler ve Ebva Gazası

Rasûlullah (s.a.s) bu izinden sonra, bazı kabile ve bölgelere Seriyyeler göndermeye başladı. Ufak baskın timleri şeklinde olan bu birlikler Medine İslâm Devleti'nin ilk askeri hareketini başlatmışlardır. Bu seriyyelerde harp olmamış, fakat zaman zaman müşriklerle ufak çatışmalar yapılmıştı, Bunlar, düşmanın kalbine korku salıyor, müslümanların gücünü, kuvvet ve gayretini gösteriyordu. Rasûlullah (s.a.s) Ebva gazasını yaptı. Bu, Rasûlullah (s.a.s)'in katıldığı ilk gazaydı. Bunu diğer seriyye ve gazalar takip etti.

Ramazan Orucu'nun Farz Oluşu

Hicret'in ikinci senesinde Ramazan orucu farz oldu. Ve Allahu Teâla şu âyeti indirdi:

«Ey inananlar! oruç sizden öncekilere farz kılındığı gibi, Allah'a karşı gelmekten sakınasınız diye size de sayılı günlerde farz kılındı». Yine Allah şöyle buyuruyor:

«Ramazan ayı ki o insanlara yol gösterici, hidayeti, doğruyu ve yanlışını birbirinden ayırdedip açıklayıcı olarak Kur'an bu ayda indirilmiştir. Sizden kim bu aya kavuşursa oruç tutsun»¹⁶.

(16) Bakara sûresi, 185.

BEDİR SAVAŞI

Bedir Gazası hicretin ikinci yılında Ramazan ayında olmuştur. Allah bu savaşa Furkan günü (Hakkı batıldan ayıran gün) ismini vermiştir. Kur'an'da şöyle buyuruyor:

«Eğer Allah'a ve hakkı batıldan ayıran o günde, iki topluluğun karşılaştığı günde (Bedir'de) kulumuz Muhammed'e indirdiğimize inanıyorsanız, Allah her şeye kadirdir» 17.

Bedir savaşı şöyle olmuştur:

Rasûlullah (s.a.s) Ebû Süfyan b. Harb'in, içinde Kureys'in ticaret malları ve eşyaları bulunan büyük bir kervanla Suriye'den ayrıldığını haber almıştı. O zaman müslümanlarla müşrik Kureys arasında bir savaş başlamıştı. Meckeliler İslâm'la savaşmak ve müslümanların durumunu zayıflatmak için sahip oldukları malların hepsini bu kervana vermişti. Onların yağmacı grupları Medine sınırlarına ve otlaklarına kadar girmişlerdi. Rasûlullah (s.a.s) İslâm'a şiddetle düşmanlık eden Ebû Süfyan'ın bu kervanın başında Suriye'den ayrıldığını haber alınca, müslümanları kervana karşı çıkmaya çağırdı. Rasûlullah (s.a.s) büyük bir ordu hazırlamamıştı. Çünkü kervana karşı çıkmak fazla bir güç gerektirmiyordu.

Ebû Süfyan, Rasûlullah (s.a.s)'in çıkarak kendisine doğru geldiğini haber aldı. Bunun üzerine hemen mekke'de bulunan Kureyşliler'e haberci gönderip kendisini müslümanlar-

(17) Enfâl sûresi, 41.

dan korumaları için onlardan yardım istedi. İstenilen bu imdat mekkelilere ulaştı. Azılı müşrikler, hemen ilgilenip hızlı harekete geçtiler. Bu savaşa, Ebû Leheb'ten başka Kureyş ileri gelenlerinden katılmayan hiç kimse kalmadı. O da kendi yerine birisini göndermişti.

Ensar'ın Cevabı ve Mutlak İtaati

Rasûlullah (s.a.s) Kureyş'in (harb için) çıktıklarını öğrenince ashabıyla istişare yaptı. O daha fazla Ensar'ın fikrini öğrenmek istiyordu. Çünkü, Ensar Rasûlullah (s.a.s)'a memleketlerinde onu koruyacaklarına dair söz vermişlerdi. Rasûlullah (s.a.s) harp için Medine'den çıkmak isteyince, onların bu konudaki görüşlerini öğrenmek istedi. Muhacirler söz alıp, harbin yapılmasını uygun bulduklarını belirttiler. Rasûlullah (s.a.s) 2. defa سوالini tekrarlayarak görüşlerini sordu. Yine, muhacirler konuşup, kararı güzel bulduklarını söylediler. Sonra Rasûlullah (s.a.s) 3. defa سوالini tekrarlayınca artık ensar, onun kendilerini kasdettiğini anladı. Bunun üzerine, Sa'd b. Muaz hemen kalkıp:

- Ya Rasûlallah (s.a.s)! Galiba bizi murad ediyorsun. Herhalde sen Ensar'ın kendilerini haklı görüp, yurtlarından başka yerlerde sana yardım etmeyeceklerinden çekiniyorsun. Sana Ensar adına konuşuyorum ve Ensar'ın görüşünü söylüyorum: Sen nasıl istersen öyle hareket et. Dilediğin kimseyle, mallarımızdan dilediğini al, dilediğini bırak. Senin bizden aldığı, bizim için, almadığından daha sevgilidir. Vallahi, eğer sen Yemen'e kadar yürürsen biz de seninle beraber yürürüz. Vallahi, sen bize şu denizi gösterip dalarsan, biz de seninle birlikte dalarız!.. dedi.

Sonra, Mikdat kalkıp, o da şöyle konuştu:

- Biz, İsrailoğullarının Hz. Musa'ya dediği gibi:

«Git! Sen ve Rabbin, ikiniz onlarla çarpışınız da biz burada oturalım demeyiz». Senin sağında, solunda önünde ve arkanda çarpışınız.

Rasûlullah (s.a.s) bu sözleri işittikten sonra, mübarek yüzü aydınlandı. Ashabından duyduğu bu sözlere sevinerek:

- "Haydi yürüyünüz ve müjdeleyiniz!", dedi.

Cihad ve Şehadette Gençlerin Yarışı

Müslümanlar Bedir'e doğru hareket edince, ismi Umeyr b. Ebî Vakkas olan 16 yaşlarında bir genç çıkıp geldi. Nebi (s.a.s)'nin küçük olduğu için kendisini kabul etmemesinden korkuyordu. Bunun için kimseye görünmemeye çalışıyor ve gizleniyordu. Ağabeyisi Sa'd b. Ebî Vakkas, ona niçin gizlendiğini sordu. O da:

- Ben savaşa gitmek istiyorum. Belki Allah, beni şehitlikle rızıklandırır, bunun için Rasûlullah'ın beni geri çevirmesinden korkuyorum, dedi. Gerçekten de Umeyr'in korktuğu başına geldi. Rasûlullah (s.a.s) onu geri çevirmek istedi. Çünkü o, henüz yetişkin değildi. Umeyr ağladı. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s)'in kalbi yumuşayıp onun savaşa katılmasına müsaade etti. Umeyr savaştı ve şehid edildi.

Hazırlık ve Techizatta Müslümanlarla Kâfirlerin Eşitsizliği

Rasûlullah (s.a.s) 313 kişiyle alelacele hareket etti. Süvari birlikleri yoktu. Sadece 2 at ve 70 deve bulunuyordu. Rasûlullah (s.a.s) Ebû Bekir ve diğer yaşlı sahabiler de dahil olmak üzere Kumandan veya er, emreden veya emredilen ayırımı gözetmeksizin bir deveye 2 veya 3 kişi yardımlaşarak bini-

yorlardı. Rasûlullah (s.a.s) sancağını Mus'ab b. Umeyr'e, muhacirlerin bayrağını Ali b. Ebû Talib'e Ensar'ın bayrağını da Sa'd b. Muaz'a verdi. Ebû Süfyan müslümanların hareket ettiğini öğrenince bir müddet durduktan sonra, deniz sahiline yöneldi. Kervanı kurtarıp onun selamete çıktığını görünce, Kureys'e haber gönderip geri dönmelerini istedi. «Siz kervanınızı korumak için çıkmıştınız» dedi. Kureysliler bu haber üzerine geri dönmek istediler. Ebû Cehil ise, savaşmaktan başka bir şeyi kabul etmedi. Kureysliler kumandanları, reisleri, süvarileri ve bahadırları ile beraber 1000 kişiden fazlaydı.

Rasûlullah (s.a.s) ve ashabı gece yarısı erken davranarak su menzillerine gidip orada havuzlar hazırladılar. Rasûlullah (s.a.s) su içmek için gelen kafirlere cömert davranıp su içmelerine müsaade etti. O gece Yüce Allah yağmur yağdırdı. Oduka fazla yağın bu yağmurla müşriklerin hareket etmesini zorlaştırmış, fakat müslümanlar için bir rahmet olmuştu. Yağmur çölün toprağını yatıştırıp, sertleştirdi. Ayakları batmadan yürür hale getirip, kalplere güven verdi. Allah (c.c) Kur'an'da şöyle buyurmaktadır:

«Allah sizi tertemiz yapmak, sizden şeytanın vesvesesini gidermek gönüllerinize bir bağlılık ve güven vermek, ayaklarınızı pekiştirmek için gökten üzerinize bir su indiriyordu» 18.

Muharebeye Hazırlanış

Rasûlullah (s.a.s)'a savaşı kontrol etmesi için etrafın görülebildiği bir tepe üzerinde gölgelik yapıldı. Sonra O, harp meydanına yaklaşarak: «İnşaallah! Filanın vurulup düşeceği yer şurasıdır! Filanın düşeceği yer şurasıdır! Filanın düşeceği yer şurasıdır!» diyerek müşriklerin öldürüleceği yerleri eliy-

(18) Enfâl sûresi, 11.

le göstermeye başladı. Gerçekten de müşriklerden her biri, tam O'nun gösterdiği yerlerde öldürüldüler. Savaş için müşrikler çıkıp gelince Rasûlullah (s.a.s): «Allah'ım! İşte bu Kureyş müşrikleri olanca kibir ve gururları olanca büyükleme ve övünmeleriyle geliyorlar. Seninle mücadeleye gelip Rasûlü'nü yalanlıyorlar» diyerek dua etti. Bu durum Ramazan'ın 17. günü Cum'a gecesini olmuştu. Sabah olunca Kureyş harp vaziyetini alıp taraflar saf bağladılar.

Dua ve Yakarış

Rasûlullah (s.a.s) safları düzenledikten sonra gölgeliğe döndü ve içeri girdi. Yanında Hz. Ebû Bekir de vardı. Rasûlullah (s.a.s): «Allah'ım! Şu bir avuç İslâm cemaatini helâk edersen, artık sana yeryüzünde hiç ibadet olunmaz», diyor durmadan Allah'tan yardım dileyip, O'na yalvarıyordu. Devamlı yine dua etmeye başladı:

«Allah'ım! bana yaptığın va'dini yerine getir! Allah'ım! Yardımını diliyorum» diye ellerini semaya kaldırıp dua ederken ridası omuzlarından kayıp düştü. Ebû Bekir (r.a.) da niyazının çokluğundan dolayı şefkate gelmiş hatta onu teselli etmişti.

Bunlar Rableri İçin Birbirlerine Düşman Olan İki Gruptur

Sonra, Rasûlullah (s.a.s) mücahidlerin yanına gidip, onları harbe teşvik edici bir konuşma yaptı. Müşriklerden Utbe b. Rebia, kardeşi Şeybe ve oğlu Velid ortaya çıktılar. Saflar arasında orta yere gelince kendileriyle çarpışacak rakip istediler. Karşlarına Ensar'dan 3 genç çıkınca:

- Siz kimlersiniz? diye sordular.

- Ensar grubundamz, dediler. Müşrikler.

- Siz bizim şerefli dengimiz değilsiniz. Bize amcalarımızın oğullarından çıkarın, onlarla çarpışacağız, dediler. Bunun üzerine Nebi (s.a.s):

- "Kalk ya Ubeyde b. Haris (Ki Hz. Ubeyde'nin babası Haris Abdi menaf oğullarından Abdülmuttalib'in oğludur) Kalk ya Hamza, kalk ya Ali", dedi.

Bunlar meydana çıkınca müşrikler:

- Evet. Sizler bizim şerefli denklelerimizsiniz, dediler.

- Ubeyde -Kavmin en yaşlısı- Utbe ile, Hamza Şeybe ile, Hz. Ali Velid b. Utbe ile çarpışmaya başladı. Hamza ile Hz. Ali vakit geçirmeden rakiplerini öldürdüler. Ubeyde ile Utbe ise birbirlerini ayakta duramaz halde yaraladılar. Hemen Hz. Hamza ile Hz. Ali kılıçlarıyla Utbe'ye hücum edip onu öldürdüler. Sonra yaralanmış olan Ubeyde'yi yüklenip müslümanların yanına getirdiler. Bir süre sonra Ubeyde vefat ederek şehid oldu.

İki Tarafın Karşılaşması ve Harbin Başlaması

Bu mübarezededen sonra, iki ordu hareket etti ve birbirlerine yaklaştılar. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s):

"Haydi, kalkınız! Gökler ve yer genişliğindeki Cennet'e giriniz" dedi. Rasûlullah (s.a.s) bu sözü söyleyince Ensar'dan Umeyr b. Hammam kalkıp:

- Ya Rasûlallah! Cennetin genişliği gökler ve yer kadar mıdır? diye sordu. Rasûlullah (s.a.s) «Evet» deyince, Umeyr: «Ne iyi! ne iyi» dedi. Rasûlullah ona:

- "Sen ne için, «ne iyi, ne iyi» dedin?" diye sordu. Umeyr:

- Ya Rasûlallah! Vallahi ben, cennete gireceklerden olma-

yı ummaktan başka bir maksatla söylemedim, dedi. Rasûlullah (s.a.s):

- "Sen, muhakkak ona gireceklerdensin", deyince, Umeyr; Ok çantasından hurma çıkararak yemeğe başladı. Az sonra hurmaları yemekten vazgeçip: «Eğer ben bu hurmaları yeyinceye kadar yaşarsam, bu benim için uzun bir ömürdür» dedi ve hurmaları atarak şehid oluncaya kadar çarpıştı. Umeyr şehid olanların ilkiydi.

Müslümanlar saflar halindeydi. Savaşta direnip devamlı olarak Allah'ı anıyorlardı. Rasûlullah (s.a.s)'da amansızca harb etmişti. Ordu içinde düşmanla en yakından harp eden olup, o gün insanların en cesaretlisi ve en kahramanıydı. Bedir savaşında melekler rahmet ve yardımla inip müşriklerle savaştılar.

İki Kardeşin Allah ve Rasûlü'nün Düşmanını Öldürmek İçin Gayreti

Müslüman gençler şehidlik ve saadete ulaşmada birbirleriyle yarış ediyorlardı. Bu yarış, dostlar, arkadaşlar ve öz kardeşler arasında oluyordu. Abdurrahman b. Avf der ki: Bedir günü, ben harp safında durup sağıma baktığım zaman yaşı küçük iki genç gözüme ilişti.

Onların herbiri diğer arkadaşından gizli olarak bana:

- Ey amca! Bana Ebû Cehil'i gösteriver! Dediği zaman ben, sanki onların bu hallerine inanamamıştım. Ona:

- Ey kardeşimin oğlu! Sen onu ne yapacaksın? diye sordu.
O:

- Gördüğüm zaman onu öldürmeye yahut bu yolda ölmeye ahdettim, dedi. Öteki genç de arkadaşından gizli olarak bana aynı şeyi sordu ve Ben onlara Ebû Cehil'i gösterir göstermez,

her ikisi de onu öldürünceye kadar, birer doğan gibi, üzerine saldırdılar. Ebû Cehil öldürülünce Rasûlullah (s.a.s):

- "İşte bu Ebû Cehil, ümmetimin fir'avunudur", buyurdu.

Feth-i Mübin

Savaş, müslümanların zaferi ve müşriklerin de yenilgisiyle sonuçlanınca Rasûlullah (s.a.s):

- "Allahu Ekber (Allah en büyüktür). Va'dini yerine getirip, kuluna yardım eden, tek başına toplanıp gelmiş düşmanları perişan eden, Allah'a hamd olsun, diye dua etti. Yüce Allah dosdoğru söylemektedir:

«Andolsun ki siz zayıf bir durumda iken, Bedir'de Allah size yardım etmişti. Allah'tan sakının ki şükredebilesiniz»¹⁹.

Rasûlullah (s.a.s) savaştan sonra, müşrik ölülerinin bir kuyuya atılmasını emretti ve kuyuya atılan ölülerin başında durup:

- "Ey kuyuya atılanlar! Rabbinizin size va'd etmiş olduğu azabı gerçekleşmiş buldunuz mu? Ben, Rabbimin bana va'd etmiş olduğu zaferi gerçekleşmiş buldum", buyurdu. Bedir günü 70 kâfir öldürüldü. 70 kişi esir alındı. Müslümanların kaybı ise Muhacirler'den 6, Ensar'dan da 8 olmak üzere 14 kişiydi. Rasûlullah (s.a.s) savaşta alınan esirleri, ashabi arasında taksim edip: «Onlara hayırla muamele ediniz» buyurdu.

Bedir Savaşı'nın Sonucu

Rasûlullah (s.a.s) zaferle ve güçlü bir şekilde Medine'ye döndü. Artık Medine'de ve çevresindeki tüm düşmanlar korkmaya başladılar. Medinelilerden birçok kişi müslüman oldu. Mekke'de müşriklerin evlerinde ölümler arkasından fer-

(19) Ali İmran sûresi, 123.

yatlar kopuyor, ağıtlar yakılıyordu. Bedir savaşıyla, düşmanların kalbine korku salınmış oldu.

Esirlerin Fidyesi Olarak Müslüman Çocuklarına Okuma-Yazma Öğretilmesi

Rasûlullah (s.a.s) esirlerden fidye alarak, onları serbest bıraktı. Hiçbir şeyi olmayan kimseler de kendilerine yaptığı iyilikle serbest bırakıldı. Kureyş, esirlerin fidyelerini gönderince fidyesi gönderilenleri de serbest bıraktı.

Esirlerden bazılarının verecek fidyeleri yoktu. Rasûlullah (s.a.s) onları da çocuklarına okuma-yazma öğretmeleri şartıyla serbest bıraktı. Her bir esir, müslümanlardan 10 çocuğa okuma-yazma öğretiyordu.

Zeyd b. Sabit de bu şekilde okuma-yazma öğrenen çocuklar arasında idi. Rasûlullah (s.a.s)'la aralarındaki anlaşmayı ilk olarak bozanlar, Kaynuka yahudileri oldu. Bunlar, Rasûlullah (s.a.s)'la harp edip müslümanlara eziyet verdiler.

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) Kureyza yahudileri üzerine gidip, onları 15 gece kuşattı. Sonunda Rasûlullah (s.a.s)'in hükmüne razı oldular. Onlar için müttelikleri ve münafıkların reisi olan Abdullah b. Ubey b. Selül aracı oldu. Bu sebeble Rasûlullah (s.a.s) Kurayza yurdunu terk etmeleri şartıyla onları bıraktı. Bunların hepsi ticaret ve kuyumculukla uğraşan 107 kişiydi.

UHUD GAZVESİ

Cahiliye Taassubu ve İntikam Alma

Bedir savaşında Kureyş'in ileri gelenleri ölüncce, yenilenler Mekke'ye geri döndüler. Bu yenilgi onlara ağır geldi. Babaları, çocukları, kardeşleri ölen ve yaralananlar, Ebû Süfyan'a gidip onunla konuştular. Bu ticaret kervanında hissesi olan herkes, ticaret kervanındaki bu malın müslümanlara karşı yapılacak harpte kullanılmasını istediler. Sonunda harbe karar verdiler. Kureyş, Rasûlullah (s.a.s)'la yapılacak harp için toplandı. Şairler şiirleriyle halkı teşvik edip, gayret ve taassubu yayıyorlardı. Kureyş, hicrî 3. senede Şevval'ın ortasında, kendisine tabi olan kabilelerle beraber yola çıktı. Bu savaşta Rasûlullah (s.a.s)'in harp hususundaki fikri: müslümanların medine'de kalıp müdafaa harbi yapmasıydı.

Eğer düşman üzerlerine gelecek olursa onlarla savaşılması şeklindeydi. O Medine dışına çıkılmasını hoş görmüyordu. Münafıkların reisi Abdullah b. Übey'de aynı kanaatte idi. Bedir gazasına katılmayanlardan bazıları «Ya Rasûlallah! Sen bizi düşmanlarımıza karşı çıkar da, onlar bizim kendilerin-

den korkmadığımızı ve zayıf olmadığımızı görsünler» dediler. Rasûlullah (s.a.s)'a o kadar ısrar ettiler ki, O bu ısrardan sonra evine girip zırhını giydi. Fakat sonradan medine dışına çıkılmasını isteyenler pişman oldu ve «Ya Rasûlallah! Eğer Medine'de kalmak istiyorsan, Medine'de kal» dediler. Rasûlullah (s.a.s) «Bir peygamberin zırhını giydikten sonra düşmanla çarpışmadan ve Allah onunla düşmanları arasındaki hükümünü vermeden zırhını sırtından çıkarması yaraşmaz» dedi.

Rasûlullah (s.a.s) ashabından 1000 kişilik bir kuvvetle hareket etti. Medine ve Uhud arasındaki Şavt'a kadar geldiklerinde münafıkların reisi Abdullah b. Übey, «Gençlerin sözüntü dinledi de beni dinlemedi» diyerek üçtebirlik bir güç teşkil eden adamlarıyla birlikte ordudan ayrıldı.

Uhud Meydanı'nda

Rasûlullah (s.a.s) Medine'den 3 kilometre uzaklıkta bulunan şib vadisine inince, orada arkaları Uhud dağına dayalı olarak karargâhını kurdu ve:

- Biz emir vermeden, hiçbiriniz çarpışmasın, dedi. Sonra 700 kişinin bulunduğu orduyu savaş için hazırladı.

Abdullah b. Cübeyr'i 50 kişilik okçu grubunun başına kumandan tayin edip:

- "Oklarınızla düşman süvarilerinin bizim üzerimize gelmelerini önleyin. Arkamızdan gelemesinler. Yensek de, yenilsek de buna uyun", dedikten sonra onlara; yerlerinde kalmalarını, kuşların askeri kapıştıklarını görseler bile buldukları yeri terk etmemelerini emretti.

Zırhının üzerine bir zırh daha giydi ve sancağı Mus'ab b. Umeyr (r.a.)'e verdi.

Yaşıt Küçüklerin Müsabakası

Rasûlullah (s.a.s) Uhud günü küçük oldukları için bir grup genci orduya almamıştı. 15 yaşlarında olan Semura b. Cündüb ile Rafi' b. Hadic de bunların arasındaydı. Rafi'nin babası araya girerek:

- Ya Rasûlallah! Oğlum iyi ok atıcıdır, deyince, Rasûlullah (s.a.s) onu kabul etti.

Buna müsaade edince Rasûlullah (s.a.s)'a Rafi' ile aynı yaşta olan Semura'nın da katılması teklif edildi. Rasûlullah (s.a.s) küçük olduğu için onu kabul etmeyince Semura:

- Ya Rasûlallah! Rafi'ye müsaade ettin. Bana etmedin. Halbuki ben onunla güreşirsem, onu yenebilirim, dedi.

Bunun üzerine güreştiler. Semura, Rafi'yi yendi. Sonra ona da müsaade edildi ve Uhud günü orduya katılıp savaştı.

Muharebe

İki ordu karşı karşıya gelip birbirine iyice yaklaşmıştı. Kadınlar arasında Hind bint-i Utbe kalktı. O ve diğer kadınlar erkeklerin arkasında müşrik ordusunu savaşa teşvik ediyorlardı. İki taraf birbirleriyle çarpışmağa girişmiş, harp kızışmış, Hz. Ebû Dücane Rasûlullah (s.a.s)'dan aldığı kılıçla çarpışıyordu. Onun hakkını vereceğine söz vermişti. Gerçekten O, önüne gelen her engeli aşip, düşman ordusunun gerisine kadar gitti. Ebû Dücane, kime rastlarsa, onu vurup öldürüyordu.

Hamza b. Abdülmuttalib de amansız bir şekilde savaşıyordu. Müşrik kahramanlarından birçoğunu öldürmüştü. Önünde hiçbir şey duramıyordu. Cübeyr b. Mut'am'ın kölesi Vahşi ise onu gözetliyordu.

Cübeyr, Vahşi'ye bedir günü amcası Tuayme'yi öldüren Hamza'yı öldürdüğü taktirde kendisini azad edeceğini va'detmişti. Ebû Süfyan'ın eşi Hind de Bedir'de ölen yakın akrabalarının intikamını almak için onu teşvik ediyordu. Sonunda Vahşi, mızrağıyla hamle yapıp mızrağını Hamza'ya doğru fırlattı. Hatta mızrağın ucu karnının alt kısmından çıkmış ve şehid olmuştu.

Mus'ab b. Umeyr, öldürülünceye kadar Rasûlullah (s.a.s)'in yanında savaştı. Böylece müslümanlar güzel bir sınavı tabi tutulmuşlardı.

Müslümanların Galibiyeti

Allahu Teâla müslümanlara yardım etmiş, yaptığı vaadini yerine getirmişti. Müslümanlar müşrikleri yenilgiye uğratmışlardı. Bu şüphe götürmeyen bir yenilgi olup, müşrik kâdınlar dehşet ve korkuyla geri kaçıyorlardı.

Sonuç Müslümanların Aleyhine Nasıl Döndü

Müslümanlar bu durumdayken, müşrikler yenilgiye uğramış, her şeylerini geride bırakıp eşlerinin yanlarına kaçmışlardı. Okçular bu durumu görünce, müslümanların kesin zafere ulaştıklarına kanaat getirip savaş alanına inmek istediler ve:

- Ey kavim! Ganimet, demeye başladılar. Başlarındaki kumandan onlara Rasûlullah (s.a.s)'a verdikleri sözü hatırlattı, fakat onlar dinlemediler. Düşmanın tekrar dönemeyeceğini sandılar.

Düşmanın gelmesinden korkulan tepeyi terkedip, müslümanların arka tarafını müşrik süvarilerine açık bıraktılar.

Müşriklerden biri: «Muhammed öldürüldü» diye bağırdı.

yordu. Müslümanlar, geri çekilmeye başlayınca, müşrikler geri dönüp fırsatı ganimet bildiler. İşte bu bir imtihan ve zorlaşmış gündüdü. Düşman Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına kadar sokulmuştu. Müşrikler tarafından atılan taşlar Rasûlullah'ın yüzünü yarmış, sağ alt çenesindeki dişlerinden birini kırmıştı. Yüzü isabet almış, alt dudağı yaralanmıştı. Mübarek yanağından kan akmaya başladı. Yüzünü siliyor ve:

- "Kendilerini, Rablerine imana davet eden Peygamber'in yüzünü kana bulayan bir kavim, nasıl felah bulur?" diyerek şikayetleniyordu.

Bu karışıklıkta müslümanlar onun nerede olduğunu bilmiyorlardı. Nihayet Ali b. Ebû Talib (r.a.) Rasûlullah'ın elinden tuttu. Talha b. Ubeydullah da onu doğrultup kaldırdı. Malik b. Sinan da yüzünden akan kanı temizledi.

Bu karışıklık bir kaçış değildi. Fakat bir savaş manevrasıydı. Askerlerin toparlanıp tekrar düzenli bir şekilde hücum etmelerine yönelikti. Bazı müslümanların şehid olması, Rasûlullah ve sahabelerinin zor durumda kalmaları, okçuların bir emir almadan yerlerini terketmelerinden dolayı olmuştur. Rasûlullah'ın emirlerine geçici de olsa itaat etmemelerinden kaynaklanmıştır. Allah (c.c.), Kur'an'da şöyle buyurur:

«And olsun ki Allah, size verdiği va'di yerine getirdi. O'nun izniyle kâfirleri kırıp biçiyordunuz, ama Allah size arzuladığınız zaferi gösterdikten sonra gevşeyip bu hususta çekıştiniz ve isyan ettiniz. Sizden kimi dünyayı, kimi ahireti istiyordu. Derken denemek için Allah sizi geri çevirip bozguna uğrattı. Andolsun ki O, sizi bağışladı. Allah'ın insanlara nimeti boldur» 20.

(20) Ali İmran sûresi, 152.

Sevgi ve Fedakârlığın Şaheser Örnekleri

Ebû Ubeyde b. el-Cerrah, Rasûlullah (s.a.s)'in yüzüne batan iki halkadan birini dişleriyle çekip çıkarırken bir dişi çıktı. İkinci halkayı çekip çıkarırken bir dişi daha çıktı. Bunun için iki dişi eksikti.

Ebû Düçane, Rasûlullah (s.a.s)'in üzerine eğilmiş, atılan oklara kendi sırtını siper yapmıştı. Böylece sırtına birçok ok saplanmıştı.

Sa'd b. Ebî Vakkas Rasûlullah (s.a.s)'in yanında O'nun verdiği okları düşmana atıyordu. Rasûlullah ona:

- "At ya Sa'd, babam annem sana feda olsun. Devam et",
20/a diyordu.

Talha b. Ubeydullah düşmanlarla savaşıyordu. Atılan okun Rasûlullah (s.a.s)'a isabet edeceğini anlayınca elini oka karşı tuttu. Bundan dolayı parmakları yaralanmış ve eli çolak kalmıştı.

Yine Rasûlullah (s.a.s) bir kayanın üzerine tırmanmak istiyor, fakat yaralı olduğundan oraya çıkamıyordu. Talha hemen gelip yere çöktü. Rasûlullah (s.a.s) onun üzerine basıp, oraya tırmandı. namaz vakti gelince onların yanında oturarak namaz kıldı.

Müslümanlar zor durumda iken Enes b. Nadr -Rasûlullah (s.a.s)'in hizmetçisi olan Enes b. Malik'in amcası- metanetini kaybetmemişti. İleri doğru atılmıştı ki Sa'd b. Muaz'la karşılaştı. Sa'd ona:

- Ya Eba Amr! Nereye gidiyorsun? dedi. Enes:

- Ya Sa'd! Ben cennetin kokusunu Uhud'un dibinde alıyorum

(20/a) "Babam, annem sana feda olsun" tabiri bir yalvarma değildir. Arap dilinde karşısındakine iltifat olarak kullanılır.

ve oradabulunuyorum, dedi.

Yine Enes b. Nadr, Muhacir ve Ensar'dan bazı kimselerin yanına gittiğinde onların elleri yanlarına düşmüş bir halde oturduklarını gördü. Enes:

- Niçin oturuyorsunuz?, diye sordu.

- Rasûlullah (s.a.s) şehid edilmiş, dediler. Enes b. Nadr:

- Rasûlullah'tan sonra siz sağ kalıp da ne yapacaksınız?

Kalkın Rasûlullah'ın çarpışarak öldüğü yolda siz de çarpışıp canınızı feda edin, deyince oturan topluluk yerinden fırlayıp şehid oluncaya kadar savaştı. Enes b. Malik der ki, o gün biz onda 70 kılıç ve ok darbesi bulmuştuk da kız kardeşinden başka kimse onu tanıyamadı.

Amr b. Cemuh topal bir kişi idi. Dört oğlu vardı ve bunlarla birlikte Amr da Rasûlullah (s.a.s)'la sefere çıkmak isteyince oğulları:

- Allah seni mazeretli saydı, burada kalırsan biz sana kâfiyiz. Hem Allah senden cihad etme mükellefiyetini kaldırmıştır, dediler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s)'a gidip:

- Ya Rasûlallah (s.a.s)! Bunlar, seninle cihad etmekten beni alıkoyuyorlar. Vallahi ben şehid düşüp, şu aksak ayaklarım ile cennette gezip yürümeyi istiyorum, dedi. Rasûlullah (s.a.s)'O'na:

- Güzel amma, Allah mazeretli saymış, seni cihadla mükellef tutmamıştır, dedikten sonra Amr b. Cemuh'un oğullarına dönüp:

- Siz onu seferden alıkoymak zorunda değilsiniz. Kendi haline bırakınız. Allah'ın onu şehidlikle rızıklandırması umulur, dedi. Bunun üzerine Amr b. Cemuh, Uhud günü savaşa katıldı ve şehid oluncaya kadar savaştı.

Zeyd b. Sabit (r.a.) der ki:

- Rasûlullah (s.a.s) beni Uhud günü Sa'd b. Rabi' i aramağa gönderdi. Sonra bana:

- Görürsen ona benden selam söyle, Rasûlullah (s.a.s) nasılsın? diye soruyor de, dedi. Ölümler arasında dolaşmaya başladım. Ona, son nefesinde rastlayıp ulaştım. Vücudunun 70 yerinde kılıç, mızrak ve ok yarası vardı.

- Ey Sa'd! Rasûlullah (s.a.s) sana selam söylüyor, nasıl olduğunu bana bildir, diyor dedim.

- Rasûlullah 'a selam olsun! Ona, tarafımdan: "Ya Rasûlallah (s.a.s) Ben artık, cennetin kokusunu, almaya, bulmaya başladım de! Kavmim olan Ensar'a da şöyle söyle:

- Vallahi gözleriniz kımıldarken, Rasûlullah (s.a.s)'ı düşmanlardan korumaz da O'na bir şey olursa sizin için, Allah katında ileri sürebilecek hiçbir mazeret yoktur", dedi ve çok geçmeden vefat etti. Abdullah b. Cahş o gün şöyle dua ediyordu: «Allah'ım! Sana sabahleyin düşmanla karşılaşmaya söz veriyorum. Bunu bana nasib et. Senin yolunda çarpışayım. Beni şehid etsinler. Sonra karnımı yarıp, kulağımı ve burnumu kessinler. Ben sana kavuştuğum zaman: (Ey Abdullah! Burnun, kulağın nerede, ne diye kesildi?) diye bana sor. Ben de (Ya Rab; Senin yolunda kesildi) diyeyim».

Müslümanların Karargâhlarına Dönüşü

Müslümanlar, Rasûlullah (s.a.s)'ı tanıyınca ona doğru koştular. Rasûlullah (s.a.s) yanındakilerle birlikte, Şıb'a doğru geldiği sırada Ümeyye b. Halef onu tanıdı ve:

- Ey Muhammed! Sen kurtulursan ben kurtulmayayım, dedi. Rasûlullah (s.a.s) kendisini korumaya çalışanlara:

- Bırakınız, gelsin bakalım! dedi. Ümeyye b. Halef yaklaşıncaya, Rasûlullah (s.a.s) ashabından birinin mızrağını aldı.

Sonra onu karşılayıp boynundan mızrakla vurup yaraladı. Übey hemen atından yere yuvarlandı.

Ali b. Ebû Talib gidip deriden yapılmış kalkanına su doldurdu ve Rasûlullah'ın (s.a.s) yüzünün kanını sildi. Ali (r.a.) su döküyor, Rasûlullah (s.a.s)'in kızı Fatıma onun yüzünü yıkıyordu. Kanın kesilmediğini görünce bir parça hasır alıp yaktı. Kül haline getirdi. Bunu yafanın üzerine bastırıp; yapaştırdı. Kanı durdurdu.

Ebû Bekir'in kızı Hz. Âişe ve Ümmü Süleym sırtlarında kırba ile su taşıyorlar ve yaralılara dağıtıyorlardı. Tekrar geri dönüp kırbalarını dolduruyorlar yine yaralılara dağıtıyorlardı. Ümmü Salih'te onların kırbalarını suyla dolduruyordu.

Hint binti Utbe ve bazı müşrik kadınlar, şehid olan müslümanların kulak ve burunlarını kesiyor, ölümlere işkence ediyorlardı. Hind Hz. Hamza'nın ciğerini alıp ağzında çiğnedi. Yutamayınca ağzından dışarı attı..

Ebû Süfyan Uhud'dan ayrılıp gitmek isteyince bir tepeye çıkıp yüksek sesle:

- Harp nöbetidir. Bugün biz sizden Bedir'in intikamını aldık, diye bağırdı. Nebi (s.a.s):

-Kalk ya Ömer ona, en yüksek ve en yüce olan Allah'tır. Biz sizinle bir değiliz. Bizim öldürülenlerimiz Cennette, sizin öldürülenleriniz Cehennemdedir, diye cevap ver, dedi. Ömer böyle söyleyince, Ebû Süfyan:

- Haberiniz olsun ki bizim Uzzamız var, sizin yok, dedi. Nebi (s.a.s) cevap veriniz ona! dedi. «Ne şekilde cevap verelim» dediler. Peygamberimiz (s.a.s):

- Allah bizim yardımcımızdır. Sizin yardımcınız yok, dedi. Onlar da böyle söylediler.

İki ordu birbirinden ayrılırken Ebû Süfyan seslendi:

«Gelecek yıl, bedir'de sizinle buluşup çarpışalım» dedi. Rasûlullah (s.a.s) ashabından birine:

- "Olur. Orası bizim ve sizin buluşma yerimiz olsun de!" dedi. Böylece ayrıldılar.

Herkes ölülerini bulmak için seferber olmuştu. Rasûlullah (s.a.s) Hamza için çok üzüldü. Hamza, O'nun süt kardeşi ve yanında (onunla omuz omuza savaşan) büyük bir İslâm komutanıydı.

Bir Mü'min Kadının Sabrı

Safiyye binti Abdülmuttalib, baba anne bir kardeşi olan Hz. Hamza'yı görmek için gelmişti. Rasûlullah (s.a.s) onun oğlu zübeyr b. Avvam'a:

- Anneni karşıla ve onu geri çevir, dedi. Zübeyr b. Avvam annesinin önüne geçip:

- Anneciğim! Rasûlullah (s.a.s) senin geri dönmeni emreliyor, dedi. Hz. Safiyye:

- Niçin böyle söylüyor? Ben zaten kardeşimin kesilip biçildiğini öğrenmiş bulunuyorum. Bu Allah yolunda olan bir şeydir. Sevabını Allah'tan bekliyeceğiz. İnşallah sabredip katlanacağız, dedi. Sonra Hamza'nın yanına gelip ona baktı ve dua etti. İna lillahi ve inna ileyhi raciün: «Bizler, Allah'ın kuluyuz ve O'na döneceğiz» âyetini okudu. Hz. Hamza için Allah'tan rahmet ve mağfiret diledi. Daha sonra Rasûlullah (s.a.s) Hamza'nın gömülmesini emretti ve defnedildi.

Mus'ab b. Umeyr ve Uhud Şehidleri Nasıl Defnedildi?

Rasûlullah (s.a.s)'ın sancığını taşıyan Mus'ab b. Umeyr şehid edilmişti. O, İslâm'dan önce Kureyş gençlerinin en mü-

reffeh yaşayanı idi. Öldükten sonra bir hurka içine kefenlenmişti. Hurka küçük olduğundan başı örtülürse ayakları açılıyor, ayakları örtülürse başı açılıyordu. Bunun üzerine Nebi (s.a.s): «Onunla baş tarafını örtünüz, ayaklarını ızhar otu ile kapatınız» dedi.

Rasûlullah (s.a.s) Uhud'da şehid edilenleri bir yaygı içinde topluyor sonra, «Ben kıyamet günü bunlara şahidim» dedi ve kanlarıyla beraber defnedilmelerini emretti. Onlar için namaz kılınmadı ve yıkanılmadılar.

Bir Kadının Rasûlullah (s.a.s)'ı Kendine Tercih Etmesi

Müslümanlar Medine'ye dönünce Dinaroğullarından bir kadına uğramışlardı. Onun eşi, kardeşi ve babası rasûlullah (s.a.s) yanında çarpışırken şehid edilmişlerdi. Onların şehadetini kendisine haber verdiklerinde O:

- Rasûlullah (s.a.s) ne yapıyor, nasıldır? diye sordu.

- Allah'a hamd olsun. O istediğin gibi iyidir ey filanın annesi! dediler. «Rasûlullah'ı bana gösterin de bir göreyim» dedi. Rasûlullah (s.a.s)'ı ona gösterdiler. Onu görünce yanına gidip, «Ya Rasûlallah! Sen sağ olduktan sonra, her felaket bana hiç gelir» dedi.

Rasûlullah (s.a.) ve Müslümanların Düşmanı Takip Etmeleri ve Rasûlullah'a Yardımda Ölümü Göze Almaları

Müşrikler birbirlerini ayıplayarak «Hiçbir şey yapamazsınız» diyorlardı. Rasûlullah (s.a.s) düşmanın takip edilmesini emretti. Müslümanların yaraları ağırdı. Bilâl, cumartesi Uhud'dan döndükten sonra, ertesi gün; pazar günü müslü-

manlara düşmanın takip edileceğini duyurdu. Rasûlullah'ın:

- Dün Uhud'da bizimle birlikte çarpışmada bulunmayanlar gelmesin, ancak çarpışmada bulunanlar, yaralıları gelsin, dediğini de söyledi. Uhud savaşına katılanlar Rasûlullah (s.a.s)'la beraber hareket ettiler. Bunlardan geride kimse kalmamıştı. Medine'ye 8 mil uzaklıktaki Hamraü'l-Esed'e kadar gittiler. Rasûlullah (s.a.s) ve diğer müslümanlar Pazartesi, Salı, Çarşamba olmak üzere 3 gün orada bekledikten sonra tekrar Medine'ye döndüler.

Uhud günü müslümanlardan çoğunluğunu Ensar'ın (Allah onlardan razı olsun) oluşturduğu 70 kişi şehid olmuştu. Müşriklerin kaybı ise 22 kişiydi.

Kişiyeye Kendisinden Daha Sevgili

Hicret'in 3. yılında Adl ve Harre kabileleri peygamberimize müracaat ederek; müslümanlardan kendilerine dinlerini öğretecek muallimler istediler. Rasûlullah (s.a.s) ahabından 6 kişiyi onlarla beraber gönderdi. Asım b. Sabit, Hubeyd b. Adıyy, Zeyd b. Desinne de bunlar arasındaydı. Fakat bu muallimlere pusu kurup hıyanet ettiler. Onların çoğunu şehid ettiler.

Zeyd'i öldürmek için Harem'den çıkardılar. Kureyş müşriklerinin birçoğu orada toplanmışlardı. İçlerinde Ebû Süfyan b. Harb'te bulunuyordu. Ebû Süfyan Zeyd'e:

- Ey Zeyd! Allah aşkına doğru söyle! Şimdi yanımızda senin yerine Muhammed bulunup da onu öldürmemizi, sen ise ailen içinde sağ salım yaşamayı arzu etmezmiydin? diye sordu. Zeyd:

- Vallahi, ben ailem içinde sağ salım oturup da Muham-

med (s.a.s)'e -değil sizin yanınızda, hatta- şimdi bulunduğu yerde bile bir dikenin ayağına batıp incitmesine razı olmam! dedi. Ebû Süfyan:

- Ben insanlar içinde Muhammed'in ashabının Muhammed'i sevdiği gibi hiçbir kimsenin başka bir kimseyi sevdiğini görmedim, dedi. Ve sonra Zeyd şehid edildi.

Hubeyb'i de idam etmek için darağacına getirip asmak istedikleri zaman, O:

- Müsaade ederseniz, beni bırakınız, iki rek'at namaz kılayım, dedi. Bıraktılar ve «Namazını kıl yanında» dediler. Hubeyb adab ve erkanına riayet ederek huzur ve huşu' ile iki rek'at namaz kıldıktan sonra, kendisini asmak isteyen müşriklere yöneldi ve:

- Vallahi! namazı ölümden korkarak uzattığımı zannetmeyecek olsaydınız, namazı uzatır ve çoğaltırdım, dedi ve şu iki beyti okudu:

«Müslüman olarak ve İslâm uğruna öldürüldükten sonra
Ne suretle öldürülürsem öldürüleyim, gam yemem.

Bunların hepsi Allah yolundadır.

O dilerse bu parçalanan vücudumu feyze kavuşturur».

Bi'ri Maune Faciası

Rasûlullah (s.a.s) Amir b. Malik'in isteği üzerine ashabından bir grubu, onlara İslâm'ı anlatmak ve ona çağırmaq için gönderdi. Gönderilen, seçilip ayrılmış 70 kişiydi. Hep beraber yola çıktılar. Bi'ri Maune mevkiine kadar gittiler. Beni Süleymoğullarından: Useyye, Ri'l, Zekvan kabileleri, toplanarak, Bi'ri Maune'de irşad heyetinin önlerine geçtiler ve etrafını kuşattılar.

Müslümanlar, düşman tarafından kuşatıldıkların görünce, kılıçlarını çektiler ve çarpışarak şehid düştüler. Yalnız Ka'b b. Zeyd kurtuldu. Daha sonra yapılan Hendek savaşında şehid edildi.

Ölenin Bir Sözü, Öldürenin İslâm'a Girmesine Sebeb Olmuştu

Bu seriyyede Haram b. Melhan da öldürülmüştü. Kendisini Cebbar b. Selma öldürmüştü. Onun son nefeslerini verirken söylediği bir tek kelime Cebbar'ın müslüman olmasını sağlamıştı. Cebbar der ki:

- Bir gün müslümanlardan biri beni İslâm'a da'vet ettiği zaman kızdım ve onu mızrağımınla iki omuzu arasından yaralayıp, mızrağın demir ucuna baktım. Saplanan mızrağı göğsünden çıkardığı zaman:

- Kazandım gitti. Kâ'be'nin Rabbi'ne hamdolsun, dediğini işittim. Ben şaşırarak kendi kendime:

- Ne kazandı? Ben bu adamı öldürmedim mi? dedim. Zaman geçince başkalarına onun için öyle dediğini sorunca bana:

- Şehid olup Allah'a kavuştuğu için, dediler.

İşte bu hadise Cebbar'ın müslüman olmasına sebep olmuştu.

Nadiroğulları'nın Yurtlarından Sürülmesi

Rasûlullah (s.a.s) Amiroğulları'ndan öldürülen iki kişinin diyetini ödemek üzere, Nadiroğulları'ndan -Büyük bir yahudi kabilesidir- yardım almaya gitti. nadiroğulları kabilesi ile Amiroğulları arasında anlaşma vardı. Birbirlerinin müttefiki idiler. Rasûlullah (s.a.s) onlardan yardım isteyince ona çok

iyi davranıp, iyilikle va'dlerde bulundular. Ancak, kötü niyetlerini ve anlaşmayı tanımadıklarını belli etmediler, gizlediler. Rasûlullah (s.a.s) Nadiroğulları evlerinden bir evin duvarı dibine oturmuştu. Yahudiler gizlice aralarında görüşüp konuştular ve birbirlerine:

«Siz bu adamı, hiçbir zaman, şimdi bulunduğu şu halden daha tenha ve elverişli, bir halde bulamazsınız» dediler.

Hemen şu evin damına çıkarak, O'nun üzerine bir kaya parçası bırakıp, ondan bizi kurtaracak, rahata kavuşturacak kim var? dediler. Rasûlullah (s.a.s) ashabından Ebû Bekir ve Ömer'in de bulunduğu bir grupla beraberdi. Nadiroğulları yahudilerinin yapmak istedikleri suikast hakkında gökten Cebraill'e, Peygamber'e haber gelir gelmez, Rasûlullah (s.a.s) oturduğu yerden kalktı, geri dönerek Medine'ye hareket etti. Rasûlullah (s.a.s) müslümanlara Nadiroğulları Yahudileri üzerine yürümek ve onlarla çarpışmak için hazırlanmalarını emretti. Sonra hicretin 4. yılı Rebiu'l-Evvel ayında Nadiroğulları üzerine yürüdüler. Peygamberimiz, onları 6 gece kuşattı. Böylece Allah onların kalplerine korku saldı. Sonunda Rasûlullah (s.a.s)'dan kanlarının dökülmesinden vazgeçip silahlarını bırakarak develere yükleyebilecekleri mallarıyla yurtlarından çıkıp, gitmelerine müsaade etmesini istediler. Peygamberimiz onların bu isteklerini kabul etti. Bunun üzerine develerini iyice yükleyip, çekip gittiler.

Rasûlullah (s.a.s) Nadiroğulları'nın kalan mallarını ilk muhacirlere bölüştürüp, dağıttı.

Zatürrika Gazası

Rasûlullah (s.a.s) hicretin 4. yılında Necd'e bir sefer yaptı. Hareket edip Nahl mevkiine vardı. İslâm ordusu, çok yürüme

neticesinde yorgun düştü. Ayakları şişti. Bazılarının ayak altları delindi. Develerin tırnakları düştü. Ashab ayaklarına çaput bağladılar. Bundan dolayı bu sefere «çaput sahibi» manasına gelmek üzere «zatürrika» denildi.

İki taraf birbirine yaklaştılar. Fakat aralarında bir çarpışma olmadı. Halk düşmanın saldırısından çekindi. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) orada mücahidlerle beraber korku namazı kıldı.

Hendek veya Ahzap Gazası

Hendek veya Ahzap savaşı, hicretin 5. yılında Şevval ayında meydana gelmiştir. Bu savaşta şiddetli bir çarpışma olmuş ve müslümanlar daha önce hiç karşılaşmadıkları bir zorlukla imtihan edilmişlerdi. Kur'an-ı Kerim bu konuda şöyle buyurmaktadır:

«Onlar size üstünüzden ve altınızdan gelmişlerdi. Gözler de dönmüştü. Yürekler ağızlara gelmişti. Allah için çeşitli tahminlerde bulunuyordunuz. İşte orada inananlar denenmiş ve çok şiddetli sarsıntıya uğratılmışlardı»²¹.

Savaşın meydana gelmesine sebep yahudilerdi. Önce Benî Nadir yahudileri ile Benî Vai'den birer grup, heyet halinde Mekke'ye Kureyş müşriklerine gidip onları Rasûlullah (s.a.s)'la çarpışmağa da'vet ettiler. Esasen Kureyş daha önce Rasûlullah'la harp yapmış, onu tatmış ve onun ateşiyle yanmıştı. Bu teklifi benimseyip hazırlıklara giriştiler. Önceleri buna yanaşmak istemediler. Bunun üzerine Yahudi elçileri kureyşlilere, savaşı cazip hale getirip onları teşvik ettiler. «Sonra Muhammed'i ortadan kaldırıncaya kadar sizin yanı-

(21) Ahzâb sûresi, 11.

nızda bulunup, sizinle işbirliği yapacağız» dediler. Bu sözler Kureyş'in hoşuna gitti. Yahudiler Rasûlullah (s.a.s)'la çarpışmak için yaptıkları bu da'vet, Kureyşlileri gayrete getirdi. Hemen bu konuyu görüşmek için toplandılar. Harbe karar verip, yahudilerle anlaştılar ve elçiler oradan ayrıldılar.

Kureyşlilerden ayrılan bu elçiler, daha sonra Gatafanlılara gittiler. Gatafanlılardan bu harbte kendilerine destek olmalarını istediler. Bundan başka kabileler arasında dolaşp, Medine'ye yapılacak seferi ve kureyş'in muvafakatini bildirdiler. Müşrik kuvvetleri bütün şartlarda ittifak ettikten sonra, Kureyş dört bin Gatafan kabilesi de 6000 kişilik birer ordu hazırladı. Böylece 10. 000 kişilik bir kuvvetle Ebû Süfyan'ın kumandanlığında toplandılar.

Hikmet Mü'minin Kaybolmuş Malıdır

Müslümanlar Medine içinde müdafaada kalıp, savunma savaşı yapmağa karar verdiler. İslâm ordusu 3000 kişi kadardı. Selman-ı Farisi adındaki sahabe savunma için Medine'de hendekler kazılmasını teklif etti. ve:

- Ya Rasûlallah! Biz de Fars toprağında düşman stivarilerinin baskınlarından korktuğumuz zaman, etrafımızı hendeklerle çevirip savunurduk, dedi. Rasûlullah (s.a.s) Selman-ı Farisi'nin bu görüşünü kabul edip, düşmanın hücum etmesinden korkulup, uygun görülen yerlere hendekler açılmasını emretti. Sonra, kazmaları için her 10 kişiye 40 arşın uzunluğunda yerler ayırdı.

Müslümanlar Arasında Eşitlik ve Kardeşlik Rubu

Rasûlullah (s.a.s) hendek kazılırken müslümanlarla beraber çalıştı. Onları da mükafat almaya teşvik ediyordu.

Ashabıyla beraber her gün yoruluncaya kadar çalışıyorlardı. Hava çok soğuktu. Bazan ölmeyecek kadar yiyecek bulabiliyorlar, bazen onu bile bulamıyorlardı. Ebû Talha der ki:

- Rasûlullah (s.a.s)'a aç olduğumuzdan şikayet edip, karnularımıza bağladığımız taşları gösterdik. Biz onları gösterince O da karnını açıp, bağladığı iki taşı bize gösterdi. Hendek kazanların hepsi, sevinç içinde Allah'a hamd edip, şiirler söylüyorlardı. Hiçbir şeyden şikayet etmiyor ve birbirlerini asla azarlamıyorlardı.

Enes (r.a.) der ki:

- Rasûlullah (s.a.s) soğuk bir günün kuşluk vaktinde hendek kazarken muhacirlerle Ensar'ın yanlarına varmıştı. Onların bu ağır işi yapacak köleleri de yoktu. Rasûlullah (s.a.s) çektikleri zahmeti ve açlığı görünce:

- Allah'ım! Ahiret dirliğinden başka gerçek dirlik yoktur. Sen! Ensar ile muhacirleri yarlığa, diye dua etti. Onlar da: «Biz sağ oldukça, Allah yolunda daima cihad etmek üzere muhammed (s.a.s)'e biat etmiş, söz vermişiz» diyerek karşılıklı bulundular.

Müslümanlar çalışmalarına devam ederlerken, büyük bir kaya ile karşılaştilar. Kaya balyoz, kürek ve diğer araçlarla yerinden çıkarılamıyordu. Durumu Rasûlullah (s.a.s)'a bildirdiler. O, kayayı gördükten sonra eline balyozu alıp, Bismillah diyerek şiddetli bir darbe indirdi. Kayanın üçte biri parçalandı. Rasûlullah (s.a.s): «Allahu Ekber! Bana Şam'ın anahtarları verildi. Vallahi şu bulunduğum yerden, oranın kırmızı köşklerini görüyorum. İnşallah» buyurdu.

Sonra Bismillah deyip kayaya ikinci darbeyi indirdi. Kayanın üçte biri daha parçalandı. «Allahu Ekber! Bana İran'ın

anahtarları verildi. Vallahi, şu bulunduğum yerden medayi'nin beyaz köşkünü görüyorum» buyurdu. Daha sonra Bismillah diyerek kayaya üçüncü darbeyi indirip, kalan son kısmını da parçaladı. «Allahu Ekber! Bana Yemen'in anahtarları verildi. Vallahi, şu bulunduğum yerden San'a'nın kapılarını görüyorum, buyurdu».

Peygamberimiz'in Mu'cizeleri

Henek kazılırken bir ara sert ve katı topraklar artmış, bu arada Rasûlullah (s.a.s)'dan bazı mu'cizeler hasıl olmuştu. Yine böyle kazma işlemeyen sert ve katı bir yerle karşılaşmışlardı. Rasûlullah (s.a.s) su dolu bir kap istedi. Ağzına su alıp kabın içine püskürdü. Allah'ın dilediği duayı yaptıktan sonra, kabın içindeki suyu, kazma işlemez yere serpti. Kazmayı eline alıp, vurunca sert parçalar kum gibi dağıldı ve yığılıverdi. Bir başka mu'cizesi de az olan yemekte bereket görülmüş ve birçok kişi doymuştu. Ayrıca bu yemek bütün orduya da yetti.

Kureyş ve müttelikleri Gatafanlılar 10.000 kişilik bir kuvvetle Medine önlerine indiler. Rasûlullah (s.a.s) ve arkasındaki müslümanlar 3000 kişiydiler. Aralarında sadece hendekler vardı.

Müslümanlar ile beni kureyza yahudileri arasında bir antlaşma ve mukavele vardı. Buna rağmen Huyey b. Ahtab -Nadiroğulları yahudilerinin başkanı- Kureyza yahudilerinin Rasûlullah (s.a.s)'la olan andlaşmalarını bozdurmaya çalıştı. Kureyza yahudileri aralarındaki ahdi bozmak istemeyip tereddüt ettilerse de sonunda peygamberimizle olan andlaşmalarını bozdular.

Rasûlullah (s.a.s) bu durumu inceleyip öğrendi. Çok zor-

na gitti. İşte o zaman korku yayılmış, bazı münafikların nifak yıldızları parlamıştı. Bu zor durumda Rasûlullah (s.a.s) Ensar'ın rızasını ve hoşnutluğunu alıp, Medine'nin üçte bir ürünü karşılığında Gatafanlılarla barış andlaşması yapmak istedi. Fakat Gatafanlılar harp ganimetlerinden daha büyük olan va'di az buldular.

Rasûlullah (s.a.s) Sa'd b. Muaz ve Sa'd b. Ubade'nin düşmana karşı sebatını, tavrını, cesaretini ve kararlılığını görünce, bu fikrinden vazgeçti. Sa'd b. Muaz:

«Ya Rasûlallah (s.a.s)! biz ve şu kavim birlikte idik. Allah'a şirk koşar, putlara tapar, Allah'a ibadet etmez ve O'nu tanımazken bile, onlar misafirlik veya satın alma dışında Medine'den bir tek hurma yemeyi bile başaramamışlar ve bunu akıllarından bile geçirememişlerdir. Şimdi Allah bizi İslâmiyetle şereflendirdiği, onunla doğru yolu buldurduğu, seninle ve kendisi ile bizi kuvvetlendirdiği bir sırada mı mallarımızı bunlara haraç olarak vereceğiz? Vallahi, bizim böyle bir andlaşma yapmamıza gerek yoktur. Vallahi, yüce Allah aramızda hükmünü verinceye kadar onlara kılıçtan başka bir şey sunmayacağız!» dedi. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s): «İşte sen, işte onlar» buyurdu.

Müslüman ve Cahiliyye Savaşçıları Karşı Karşıya

Rasûlullah (s.a.s) ve müslümanlar düşmanların kuşatması altında düşmana karşı koydular. Aralarında bir çarpışma olmadı. Ancak, Kureys süvarileri atlarıyla müslümanlara doğru hızlandılar. Hiç beklemedikleri bir anda hendekle karşılaşınca duraklayıp, şaşkırdılar ve:

- Vallahi! Bu Arapların hiç yapmadığı, baş vurmadağı bir harp hilesi ve harp tedbiridir, dediler.

Sonra atlarıyla hendeğin dar kısmına gidip, karşı tarafa geçmeyi başardılar. Hendeği geçenlerden biri tek başına bir ere denk olan meşhur cengâver Amr b. Abdüvedd idi. Atının dizginlerini çekip durdu ve: «Benimle çarpışacak kim varsa, çıksın!» diyerek meydan okudu. Onunla çarpışmak üzere Hz. Ali çıktı ve:

- Ey Amr! Ben senin kureys'ten bir kimse ile karşılaştığında, onun iki dileğinden birisini kabul edip, yerine getireceğin hakkında Allah'a söz verdiğini işittim, doğru mudur? diye sordu. Amr:

- Evet, dedi. Hz. Ali:

- Öyle ise seni Allah'a ve Rasûlü'ne imana ve İslâm'ı kabul etmeye davet ediyorum! dedi. Amr:

- Bu bana gerekmez, diye cevap verdi. Hz. Ali:

- O zaman seni çarpışmaya davet ediyorum dedi. Amr:

- Niçin ey yeğenim. Vallahi ben seni öldürmek istemiyorum, dedi. Hz. Ali:

- Fakat, vallahi ben seni öldürmek isterim, diye karşılıklı bulununca, Amr'ın tepesi attı. Atından inip ona hücum etti. Hz. Ali'yle şiddetli bir şekilde vuruştular. Nihayet Hz. Ali (r.a.) onu öldürdü.

Bir Annenin Oğlunu Savaşa ve Şehidliğe Teşviki

Mü'minlerin annesi Hz. Âişe:

- Kadınlara örtünme emri gelmeden önce, Hasiseoğulları'nın bahçesinde müslüman kadınlarla beraberdim. Sa'd b. muaz, üzerinde kısa bir zırhla şiir okuyarak yanımızdan geçiyordu. Bir kolunun tamamı açıktaydı. Annesi Sa'd'a:

- Ey oğlum! koş, müslümanlara yetiş ve savaşa katıl, vallahi geç kaldın! dedi. Bunun üzerine Hz. Âişe (r.a.) Sa'd'ın an-

nesine:

- Ya Ümmü Sa'd! Vallahi ben Sa'd'ın zırhının daha büyük olmasını isterdim, dedi. Nitekim Hz. Âişe'nin korktuğu şey vuku' bulmuştu. Sa'd b. Muaz açıkta kalan kolundan okla vurulmuş ve kolunun damarı kesilmişti. Sa'd b. Muaz, Kureyzaoğulları ile yapılan savaşta şehid oldu.

Yerin ve Gögün Orduları Allah'ındır

Müşrik kuvvetleri müslümanları kale gibi çevreleyip kuşatmışlar, çemberin içine almışlardı. Her taraftan sararak müslümanları bir aya yakın kuşattılar. Müslümanlarda sıkıntı ve meşakkat son haddine varmıştı. Aralarında münafıklar kol geziyordu. Hatta bazı kişiler Rasûlullah (s.a.s)'dan Medine'ye dönmek için izin bile istemişlerdi. Allah (c.c.) bunu şöyle bildirir:

«Evlerimiz düşmana açıktır» diye izin istemişlerdi. Oysa evleri açık değildi. Sadece kaçmak istiyorlardı.

Rasûlullah (s.a.s) ve ashabı Allahu teâla'nın tarif ettiği korku ve sıkıntı içindeyken, Gatafan kabilesinden Nuaym b. Mes'ud çıkıp geldi ve:

- Ya Rasûlallah! «Ben müslüman oldum. Kavmim benim müslüman olduğumu bilmiyor. Ne istersen bana emret, dedi. Rasûlullah (s.a.s):

- "Sen içimizden ancak bir kişisin. Eğer gücün yeterse onları bizden uzaklaştırmaya çalış. Çünkü harb, hileden ibaretir" buyurdu.

Nuaym b. Mes'ud Rasûlullah (s.a.s)'ın yanından ayrılıp kureyzaoğulları yahudilerine gitti. Onlarla konuştu. Buldukları durumun iyi olmadığından bahsedip buna üzüldüğünü söyledi. Dostları kureyş ve Gatafanlıların her zaman yan-

larında kalmayıp, bir gün kendi şehirlerine çekileceklerini, buna karşılık komşuları, fakat düşman oldukları muhacirler ve ensarla başbaşa kalacaklarını hatırlatarak:

- Siz Kureyş ve Gatafanlıların ileri gelenlerinden bazı kimseleri ilinizde bulunmak üzere sağlam teminat ve rehine olarak almadıkça, sakın onların yanlarında Muhammed'le çarpışmayınız (Rehineler elinizde bulunursa, onlar sizi yalnız bırakıp gidemezler, size verdikleri sözleri yerine getirirler). dedi. Beni Kureyza yahudileri:

- Sen bize görtüştünlü açıkladın ve öğüt verdin dediler.

Nuaym b. Mes'ud bundan sonra Beni Kureyza yahudilerinin yanından ayrılp, Kureyşlilerin yanına gitti. Onları, samimi olduğuna inandırıp, öğüt verdi.. Kureyza yahudilerinin yaptıkları andlaşmayı sağlama bağlamak için, Kureyş ve Gatafan ileri gelenlerinden rehinelere isteyip, boyunları vurulmak üzere Nebi (s.a.s)'ye teslim edeceklerini bildirdi. Daha sonra Nuaym b. Mes'ud onlardan ayrılp, Gatafanlıların yanına gitti. Onlara da Kureyşlilere söylediklerini anlattı. Kureyş ve Gatafanlılar bu durumu öğrenince korktular. Artık Kureyza yahudilerine ateş püskürüyorlardı. Müttefik ordularının arasında ayrılık başlamıştı. Birbirlerinden çekinmeye başladılar.

Ebü Süfyan ve Gatafan reisleri, müslümanlarla çarpışmalarını isteyince, Yahudiler çekinip onların ileri gelenlerinden rehine olarak bazı kişiler istediler. Böylece Nuaym b. Mes'ud'un Kureyş ve Gatafanlılara söylediklerinin doğruluğu ortaya çıktı.

Kureyş ve Gatafan, yahudilerin isteklerini reddedip rehine vermeyince, Yahudiler de onun söylediklerinin doğruluğuna inandılar. Bunun üzerine birbirlerinden yardım ı kesti-

ler. Böylece birbirlerinden ayrıldılar.

Nihayet Allah (c.c.) peygamberine yardım olarak, çok soğuk kış gecelerinde esen soğuk ve dondurucu bir fırtına estirdi. Fırtına, kab-kacakları ters yüz etmeye, çadırları yerlerinden koparıp uçurmağa başladı. Müşrik ordusunda Ebû Süfyan ayağa kalkıp:

- Ey Kureyş topluluğu. Vallahi siz durulacak gibi bir yerde değilsiniz. Develer kırılmaya, ölmeğe başladı. Benî Kureyza yahudileri de bize aksilik etmeğe başladılar. Onlardan hoşumuza gitmeyecek haberler aldık. Şiddetli rüzgarlar yüzünden başımıza gelenleri görüyorsunuz. Ne tencerelerimizi, ne ateşimizi, ne de sığınacağımız çadırlarımızı yerinde bırakıyor. Hemen kalkıp çekilin, işte ben gidiyorum, dedi. Sonra devesine doğru yürüdü. Devenin bir dizi bağlıydı. Üzerine oturdu ve yürütmek için vurdu. Devenin ayak bağı, kalkınca çözüldü.

Bu arada Gatafan kabilesi, Kureyş'in bozguna uğrayıp memleketlerine döndüklerini öğrendi. beri tarafta Rasûlullah (s.a.s) müşriklerin ne durumda olduklarına bakıp gelmesi için gözçü olan Huzeyfe b. Yeman'ı göndermişti. Huzeyfe döndüğünde, Rasûlullah (s.a.s) namaz kılıyordu. Namazı bitirince, Huzeyfe gördüklerini anlattı. Sabah olunca, Rasûlullah (s.a.s) ve müslümanlar hendekten geri dönerek Medine'ye gidip, silahlarını bıraktılar. Hendek savaşında kafirlerin savaşı terkedip gitmelerini ise Kur'an şöyle açıklıyordu:

«Ey inananlar! Allah'ın size olan nimetini anın, üzerinize ordular gelmişti. Biz de onların üzerine rüzgâr ve göremediğiniz ordular göndermiştik. Allah yaptıklarınızı görüyordu»

22.

(22) Ahzâb sûresi, 9.

«Allah, o kafirleri hiçbir hayra eremedikleri halde, olanca öfkeleriyle red ve yüz geri etti. Savaşta, mü'minlere Allah'ın yardımını kâfi geldi. Allah kuvvetli olandır, güçlü olandır»
23.

Bu harp, onların bütün güçlerini ortaya koymuştu. Kureyşliler bundan sonra müslümanlarla harbe yanaşmadılar. Rasûlullah (s.a.s) Hendek'ten dönecekleri sırada müslümanlara:

- Bu yılınızdan sonra Kureyşliler artık sizinle çarpışamayacaklar, fakat siz onlarla çarpışacaksınız, buyurdu.

Birçok rivayete göre, Hendek günü müslümanlardan 7 kişi şehid olmuş, müşriklerden 4 kişi öldürülmüştü.

BENİ KURAYZA GAZASI

Kurayzaoğulları'nın Andlaşmayı Bozmaları

Rasûlullah (s.a.s) Medine'ye geldiğinde Muhacir ve Ensar arasında bir mukavele yapmıştı. Buna yahudiler de katılmıştı. Rasûlullah (s.a.s) onlarla andlaşmış, onları dinleri ve malları üzerinde serbest bırakmıştı. Her iki tarafı da bağlayan şartlar koymuştu. Bu andlaşma hükümleri arasında «Andlaşma hükümlerine bağlı taraflardan biri savaş yaparsa diğer tarafın ona yardım etmesi vardır. Kötü faaliyetleri hariç, iyilikte, öğüt ve nasihatte birbirleriyle yardımlaşmaları vardır.

Medine'ye bir taaruz olduğunda elbirliği ile müdafaada bulunmaları gibi hükümler yer almakta idi. Fakat yahudi Nadiroğulları'nın reisi Huyey b. Ahtab, Kurayzaoğulları reisi Ka'b b. Esed'in:

- Ben Muhammed'den şimdiye kadar doğruluktan ve ve fakârlıktan başka bir şey görmedim demesine rağmen, müslümanlarla ahdi bozmasını ve Kureyşlilerle işbirliği yapmasını sağlamayı başardı.

Ka'b b. Esed Rasûlullah (s.a.s)'la olan andlaşmayı bozup,

aralarında olan andlaşma hükümlerini terketti. Beni Kurayza yahudilerinin ahdi bozduklarının haberi Rasûlullah (s.a.s)'a ulaşınca, haberin doğru olup olmadığını incelemesi için -Evs kabilesi kurayzaoğulları'nın müttefikleriydi- Sa'd b. Muaz (r.a.) ve Hazrec kabilesinin lideri Sa'd b. Ubade ile Ensar'dan birkaç kişiyi gönderdi. Bu heyet, yahudileri işittiklerinden de kötü bir durum ve tutumda buldular. Hatta rasûlullah (s.a.s)'a dil uzatıp:

- Rasûlullah da kim oluyormuş? Muhammed'le aramızda ne akid vardır ne de akd; demişlerdi. Bu kadarla da kalmayıp, Hendek harbi esnasında müslümanlara hücum için hazırlığa başlamışlar, böylece İslâm ordusunu arkalarından vurup yaralamaya teşebbüs etmişlerdi. Muhakkak ki bu, sefer edip saldırmaktan ve meydan harbi yapmaktan daha şiddetli ve korkunçtu. Allahu Teâla bu konuda şöyle buyurur:

«Üstünüzden ve altınızdan size gelmişlerdi»²⁴. Yahudilerin bu davranışı müslümanları zor durumda bırakmıştı».

Beni Kurayza'ya Yürüyüş

Rasûlullah (s.a.s) ve müslümanlar hendek'ten medine'ye dönünce silahlarını çıkarıp bıraktılar. O sırada Cebrail geldi:

«Ey Allah'ın Rasûlü! Sen silahımı çıkardın mı? dedi. Rasûlullah:

- Evet diye cevap verdi. Cebrail:

- Düşman sana geldiğinden beri melekler, silahlarını çıkarmadılar. Yüce Allah, kurayzaoğulları yahudileri üzerine hemen yürümeni emrediyor. Şimdi ben onların üzerine gidi-

(24) Ahzâb sûresi, 10.

yorum. Ve onları sarsıp perişan edeceğim, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) müezzini Bilâl'e emretti ve Bilâl halka:

- İştien ve itaat eden kişi, ikinci namazını Beni Kurayza yurdundan başka yerde kılmasın, diye buyurdu.

Rasûlullah (s.a.s) kurayzaoğulları yahudileri üzerine gitti ve onları 25 gece kuşattı. Nihayet kuşatma onları bitkin hale getirdi ve Allah da kalblerine korku saldı.

Sa'd'ın Allah Yolunda Hiçbir Kınayıcının Kınamasına Bakmayacağı An Gelmiştir

Kurayzaoğulları, Rasûlullah (s.a.s)'ın hükmüne boyun eğdiler. Evs kabilesi onlar için aracı oldu. Çünkü onlar Evs ve Hazrec kabilelerinden Evs kabilesiyle müttefikler.

Rasûlullah (s.a.s):

- Ey Evs topluluğu! İçinizden birisinin onlar hakkında hüküm vermesine razı mısınız? diye sordu.

- Evet, dediler. Rasûlullah (s.a.s):

- Bu görev Sa'd b. Muaz'a verilmiştir!, buyurdu. Sonra onu çağırtdı. Sa'd gelince, kabilesinin mensubları Evsliler:

- Ey Ebû Amr (Sa'd): müttefiklerin hakkında iyi davran! Zaten Rasûlullah (s.a.s) da seni bu işte, ancak onlar hakkında iyi davranasın diye görevlendirmiştir. Sa'd b. Muaz, kavmi kendisi üzerindeki baskılarını arttırınca:

- Sa'd'ın Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasına bakmayacağı (kulak asmayacağı) an gelmiştir! dedi. Daha sonra Sa'd:

- Ben onlar hakkında yetişkin erkeklerin öldürülmesine, mallarının müslümanlar arasında bölüştürülmesine, çocuklarla kadınların esir edilmesine hükmediyorum, dedi.

Sa'd b. Muaz bu hükmü verince, Rasûlullah (s.a.s):

- Sen onlar hakkında Allah'ın hükmüyle hükmettin, buyurdu.

Gerçekten de verilen bu hüküm, İsrailoğulları'nın harb konularıyla ve Tevrat'taki hükümlerle uyuyordu. Sa'd b. Muaz'ın Kurayzaoğulları yahudileri hakkında verdiği hüküm uygulandı. Böylece müslümanlar artık, içinde kargaşalıktan dışarıda tuzağa düşürülmekten emin oldular.

Zulmedeni Affetmek ve Vermeyene Merhamet Etmek

Rasûlullah (s.a.s) Necid tarafına süvariler göndermişti. Süvariler, Beni Hanife kabilesinin reisi Sümame b. Üşal'ı yakalayıp, getirdiler. Ve onu mescidin direklerinden birine bağladılar. Rasûlullah (s.a.s) Sümame'nin yanına gidip:

- Ey Sümame! gönlünde ne var, içinden ne geçiriyorsun, dedi. Sümame:

- Ey Muhammed! Eğer sen bana iyilik eder, beni bağışlasan iyilik bilen ve teşekkür eden bir kimseye iyilik etmiş olursun! Eğer beni bırakman için mal istersen dilediğin kadar işte, al! dedi. Rasûlullah (s.a.s) onu kendi haline bırakıp, yanından ayrıldı. Ertesi gün tekrar yanına geldi ve yine aym şeyleri sordu. Sümame, daha önce verdiği cevapları tekrarladi. Rasûlullah (s.a.s) onu kendi haline bırakıp, başka bir zaman üçüncü defa yanına geldi. Üçüncü defa konuşmasından sonra, Sümame'yi serbest bırakınız. Onu salın, buyurdu. Sümame serbest bırakılınca mescidin yakınından bir bahçeye gidip guslettikten sonra geldi ve müslüman oldu. Sonra şöyle dedi:

- Ey Muhammed! Önceleri bana yeryüzünde senin yüzün-

den daha sevimsiz bir yüz yoktu. Fakat şimdi senin yüzün, bana bütün yüzlerin en sevgilisi olmuştur. Vallahi, bana senin dininden daha sevimsiz gelen bir din yoktu. Fakat şimdi senin dinin bana dinlerin en sevimsizisi oldu, dedi. Bundan sonra:

- Ya Rasûlallah! ben umre yapmak istediğim zaman senin stivarilerin beni yakalamışlardı. Şimdi ne yapayım, diye sordu. Rasûlullah (s.a.s) Sümame'yi selamete müjdeledi ve niyetlenmiş olduğu Umre'yi yapmayı kendisine emretti. Sümame, Umre için Mekke'ye gidince, Kureyş müşrikleri:

- Ey Sümame, demek sen dininden çıktın, dediler. Sümame:

- Hayır, çıkmadım. Fakat ben Muhammed'in yanında müslüman oldum. Vallahi Allah'ın Rasûlü Muhammed (s.a.s) izin vermedikçe bundan sonra size, Yemame'den bir buğday tanesi bile gelmeyecek, dedi. Gerçekten de Yemame, Kureyşlilerin her çeşit erzak ve yiyeceklerini temin ettiği bir yerd.

Sümame b. Üsal Yemame'ye döndükten sonra Mekke'ye bir şey satılmasını yasakladı. Böylece Kureyş müşrikleri daraldılar. Çaresiz kalınca Rasûlullah (s.a.s)'a bir yazı yazıp, akraba olduklarını söyleyerek, Sümame'ye bir yazı yazmasını istediler. Böylece Sümame onların yiyecekleri ile aralarından ayrılacaktı.

Rasûlullah (s.a.s) da böyle yaptı. Sümame'ye yazı yazıp, onun yiyecek taşımaya müsaade etmesini söyledi.

HUDEYBIYE BARIŞI

Rasûlullah (s.a.s)'ın Rüyası ve Müslümanların Mekke'ye Girmeye Hazırlanmaları

Rasûlullah (s.a.s) rüyasında Kâ'be'ye girip, onu tavaf ettiğini gördü. Medine'de bunu ashabına anlatınca, hemen bunu birbirlerine müjdelediler ve çok sevindiler. Mekke ve Kâ'be'ye olan sevgileri artmış, Kâ'be'nin çevresinde tavaf yapmayı özlemişlerdi.

Muhacirlerin Mekke'ye olan arzu ve iştisakları son haddine varmıştı. Orada doğmuş, orada büyümüşlerdi. Rasûlullah (s.a.s) onlara bu haberi verince, onunla beraber yola çıkmak üzere hazırlandılar. Çok düşkün olanların dışında, onlardan kimse geride kalmadı.

Uzun Bir Ayrılıktan Sonra Mekke'ye

Rasûlullah (s.a.s) Umre niyetiyle -Harb yapılmasın, istemiyordu- Hicretin 6. yılı, Zilkade ayında 1500 kişiyle beraber, Medine'den ayrılıp, Hudeybiye'ye doğru yola çıktı. Ayrıca Kâ'be'yi tavaf ve onu yüceltmeye geldiğinin bilinmesi

için, yanında kurbanlık develer götürdü ve Umre niyetiyle ihrama girdi.

Kureyş'ten haber getirmesi için bir gözcü göndermişti. Ufsan'a yaklaştıklarında gözcü geldi ve:

- Ya Rasûlallah! Ka'b b. Lüey kabilesi seni Kâ'be'den çevirmek için savaşmak ve vuruşmak üzere hazırlanmış birdurumda bekliyor, dedi.

Rasûlullah (s.a.s) yola devam etti. Hudeybiye yakınlarında biraz su bulunan bir yerde konakladılar. Müslümanlar Rasûlullah (s.a.s)'a susuzluklarından yakınınca, ok çantasından bir ok çıkardı. Sonra onu su kaynağına saptamalarını emretti. Ok saplanır saplanmaz su fişkinmeye başladı. Müslümanlar suya kamp oradan ayrılıncaya kadar su fişkırdı, durdu. Kureyş, Rasûlullah (s.a.s)'ın kendi üzerlerine gelmesinden korktu. Beri tarafta Rasûlullah (s.a.s) ashabından birisini onlara göndermek istedi. Osman b. Affan'ı çağırıp, Kureyş'e gönderdi.

«Kureyşliler'e bizim çarpışmaya değil, Umre yapmak için geldiğimizi bildir. Onları İslâm'a davet et» dedi. Bundan sonra O'na Mekke'deki kadın ve erkek mü'minlere gidip Mekke'nin fethedileceğini müjdelemesini, Yüce Allah'ın Mekke'de dinini üstün kılarak, orada artık imanın gizlenmeyip açığa vurulacağını haber vermesini emretti.

Hız. Osman (r.a.) ayrılıp Mekke'ye gitti. Ebû Süfyan'ın ve Kureyş ileri gelenlerinin yanına gelerek, Rasûlullah (s.a.s)'ın kendisine söylediklerini onlara nakletti.

Hız. Osman, Rasûlullah (s.a.s)'ın kendisine söylediklerini onlara bildirip, elçilik vazifesini yerine getirdikten sonra, Kureyşliler ona:

- Beytullah'ı tavaf etmek istersen, tavaf et, dediler.

Hz. Osman:

- Rasûlullah (s.a.s) onu tavaf etmedikçe ben de etmem, diye cevap verdi.

Rıdvan Biat

Rasûlullah (s.a.s) Hz. Osman öldürüldü diye haber alınca ashabını biat etmeye çağırdı. O bir ağacın altındaydı. Müslümanlar da onun çevresini sarmışlardı. Müslümanlar, dönüp gitmemek ve gerekirse savaşmak üzere biat ettiler. Bundan sonra Rasûlullah (s.a.s) bir elini diğzerinin üzerine koyup:

«İşte bu biat Osman içindir» buyurdu. Rıdvan biatı Hudeybiye'de Semûre ağacının altında yapılmıştır. Allahu Teâla onun hakkında şu âyeti indirmiştir:

«Hakikaten Allah (Hudeybiye'de) ağacın altında sana biat etmekte oldukları vakit, o mü'minlerden razı olmuştur»²⁵.

4 elçi Rasûlullah (s.a.s) ile Kureyş arasında gidip geldi. Rasûlullah (s.a.s) onların her birine:

- Biz buraya hiç kimse ile çarpışmağa değil, Umre yapmağa geldik. Fakat kureyş hâla inad ve ısrarına devam ediyor, buyurdu. Urve b. Mes'ud es-Sakafi bu elçilerden biriydi. Arkadaşlarına dönünce:

- Ey kavmim! Vallahi, ben birçok hükümdarın huzuruna elçi olarak çıkmıştım; Kayser'in, Kisra'nın, Necası'nın huzurlarına elçi olarak çıkmışımdır. Vallahi ben hiçbir hükümdarın adamlarının onları Muhammed'in ashabının Muhammed'i saydıkları, yücelttikleri gibi saydıklarını ve yücelttiklerini görmedim, dedi ve gördüklerini anlattı.

(25) Fetih sûresi, 18.

Andlaşma ve Barış, Hikmet ve Yumuşaklık

Daha sonra Kureyş, Süheyl b. Amr'ı gönderdi. Rasûlullah (s.a.s) onun gelmekte olduğunu görünce:

- Demek ki, Kureyş müşrikleri bu adamı gönderdiklerine göre barış yapmak istiyorlar, buyurdu.

- Haydi aramızda bir yazı yaz, dedi.

Andlaşmayı yazacak -Hz. Ali (r.a.)- birini çağırdı ve:

«Yaz! Bismillahirrahmanirrahim (: Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla başlıyorum) buyurdu. Süheyl itiraz ederek:

- Vallahi, biz Rahman sözünün ne olduğunu bilmiyoruz. Senin de yazılarının başında yazmış olduğun gibi «Bismikellahümme (Allahım! Senin isminle başlarım) diye yaz!» dedi.

Müslümanların canları sıkılarak:

- Vallahi biz de Bismillahirrahmanirrahim'den başkasını yazmayız, yazdırmayız! dediler. Nebi (s.a.s) Hz. Ali'ye:

- Haydi yaz! Bismikellahümme (Ey Allahım! Senin isminle başlarım), buyurdu. Sonra şöyle devam etti.

«Yaz! Bu, Allah'ın Rasûlü Muhammed'in, üzerinde (Süheyl'le) anlaştıkları maddedir» buyurdu.

Süheyl yine:

- Vallahi biz, senin gerçekten Allah'ın Rasûlü olduğunu tanımış olsaydık, Beytullah'ı ziyaretten seni alıkoymaz ve seninle çarpışmazdık. En iyisi sen, Abdullah oğlu Muhammed yaz, dedi. Bunun üzerine Nebi (s.a.s):

- Siz beni yalanlasanız da, ben hiç şübhesiz Allah'ın Rasûlü'yüm deyip, Ali (r.a.)'a yaz: «Abdullah oğlu Muhammed» dedi.

Sonra da Hz. Ali'ye «Allah'ın Rasûlü kelimeselerini silmesini emretti. Hz. Ali:

- Hayır! Vallahi, ben Allah'ın Rasûlü sıfatını hiçbir zaman silmem, deyip, yemin edince Rasûlullah (s.a.s):

- Bana onların yerini göster, dedi. Hz. Ali bu kelimelerin bulunduğu yeri gösterdi. Rasûlullah (s.a.s) onları sildi. Nebi (s.a.s) sonra:

«Bu, Rasûlullah'ın; Beytullah'ı tavaf etmemiz için siz aradan çekilmek, onu tavafta bizi serbest bırakmak üzere (Süheyl'le) anlaştıkları maddedir, deyince Süheyl:

- Vallahi zorla boyun eğdirildik diye Araplar bizi dillerinden düşürmezler, devamlı konuşur dururlar. Fakat bu gelecek yıl olabilir, dedi ve bu da yazıldı. Tekrar Süheyl:

- Sana bizden gelecek olan kişiyi, senin dininde bile olsa, muhakkak geri çevireceksin, dedi. Müslümanlar Süheyl'in bu teklifine şaşırıldılar:

«Sübhanallah! Müslüman olmuş, gelmiş bir kişi müşriklere nasıl geri çevrilir?» dediler. O anda yanlarına Süheyl'in oğlu Ebû Cendal ayaklarındaki zinciri sürtyerek geldi. Mekte'nin alt tarafından ıssız bir yerden çıkıp kendini müslümanların arasına atmıştı. Süheyl:

- İşte ey Muhammed! Üzerinde seninle anlaştığım andlaşma gereğince, bana geri çevireceğin kişilerin ilki! dedi. Nebi (s.a.s):

- Biz andlaşma yazısını daha tamamlayıp bitirmedik buyurdu. Süheyl:

- Vallahi, ben de seninle hiçbir madde üzerinde andlaşma yapmış olmam, dedi. Nebi (s.a.s):

- Onu bana bağışla deyince, Süheyl:

- Hayır! Onu sana bağışlayamam diyerek bu teklifi kabul

etmedi. Nebi (s.a.s):

- Evet, benim için bunu yapacaksın buyurdu. Süheyl:
- Yapamam, dedi. Ebû cendel de bir taraftan:
- Ey müslümanlar! Müslüman olarak yanınıza geldiğim halde, şimdi ben müşriklere geri mi veriliyorum? Siz benim karşılaştığım durumu görmüyor musunuz? diyordu.

Gerçekten de Ebû Cendel, Allah yolunda en ağır işkencelere uğratılmakta idi. Fakat andlaşma gereğince Rasûlullah (s.a.s) onu geri iade etti.

Böylece iki taraf:

- 1- Her iki tarafın emniyet ve selamet içinde ve birbirlerine zarar vermeden yaşamaları için harbin 10 yıl kaldırılması,
- 2- Kureyş'ten velisinin izni olmaksızın Muhammed (s.a.s)'e gelen kimsenin geri gönderilmesi, Muhammed (s.a.s)'in yanından Mekke'ye gelip, oturmak isteyeneng olunmamak,
- 3- Muhammed'in akd ve ahbine girmek isteyen kimse, ona girmekte serbest olmak üzere anlaştılar.

Anlaşmada Müslümanların Denenmesi ve Mekke'ye Geri Geliş

Rasûlullah (s.a.s)'in ağır şartları yüklenmek suretiyle barış andlaşması yapması ve Beytullah'ı ziyaret etmeden geri dönmek gibi durumlarla karşılaşmaları müslümanlara çok ağır ve çetin gelmişti. Neredeyse çıldıracaklardı. Bu durum onlara büyük bir etki yaptı.

Hatta Hz. Ömer b. Hattab, Ebû Bekir'in (r.a.) yanına gelip:

- Ey Ebû bekir! Rasûlullah (s.a.s) bize, Beytullah'a gideceğiz ve onu tavaf edeceğiz diye söylemiş değil mi idi? diye sor-

du.

H.z. Ebû Bekir:

- Evet! Ama, sana bu yıl gideceksin diye de haber verdi mi?

H.z. Ömer:

- Hayır, dedi.

H.z. Ebû Bekir:

Sen muhakkak Beytullah'a gidecek ve onu tavaf edeceksin, dedi.

Rasûlullah (s.a.s) andlaşma işi bittikten sonra, kalkıp kurbanını kesti. Sonra oturup, başını traş ettirdi. Müslümanlar kesinlikle Mekke'ye girip Umre yapmak için yola çıktıklarından bu iş onlara ağır geldi. Fakat, Rasûlullah (s.a.s)'ın kurban kâsîp traş olduğunu görünce kalkıp kurbanlarını kestiler ve traş oldular.

Zor Gelen Andlaşma veya Apaçık Bir Fetih

Rasûlullah (s.a.s) Medine'ye dönerken, Allahu Teâla şu âyeti indirdi:

«Ey Muhammed! Doğrusu biz sana apaçık bir fetih verdik. Allah, böylece senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar, sana olan nimetini tamamlar, seni doğru yola erdirtir. Böylece sana kimsenin güç yetiremeyeceği bir şekilde yardım eder»²⁶.

Bu âyet indikten sonra H.z. Ömer:

- Ya Rasûlallah! Bu bir fetih midir? diye sordu. Rasûlullah (s.a.s):

- Evet, buyurdu.

(26) Fetih sûresi, 1-3.

Hoşunuza Gitmeyen Bir Şey Hakkınızda İyi Olabilir

Rasûlullah (s.a.s) Medine'ye dönüşünden sonra, Ebû Basir Utbe b. Esir adında biri Kureyş'ten kaçmış ve onun yanına gelmişti. Fakat, Ebû Basir'i istemek için arkasından iki adam gönderdiler. Gelenler, Rasûlullah (s.a.s)'a:

- Bizimle yaptığın bir andlaşma hükmünce onu bize geri ver, dediler.

Rasûlullah (s.a.s) Ebû Basir'i onlara geri verdi. Elçiler onu alıp ayrıldılar. Ebû Basir, yolda bunlardan kaçarak kurtuldu ve deniz sahiline gitti.

Ebû Cendel b. Süheyl de müşriklerden kaçarak Ebû Basir'le buluştu. Bundan başka müslüman olup, Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına gitmek için, Kureyş'ten ayrılamayanlar da birer birer kaçarak Ebû Basir'e katıldılar. Nihayet bunlar bir topluluk haline geldiler.

Şam'a giden kureyş kervanlarının yollarını keserek müşrikleri öldürmeye ve mallarını almaya başladılar. Bunun üzerine Kureyş, Nebi (s.a.s)'ye bir haber gönderdi. Allah ve akrabalık aşkına bu hükmü Ebû Basir ve arkadaşlarına bildirmesini istediler. «Bundan böyle, Kureyşliler'den Muhammed'in yanına gelen kimse, emniyet ve selamette olup geri çevrilmecektir».

Daha sonraki gelişmeler, Hudeybiye Andlaşması'nın önemini göstermiştir. O andlaşmaki, Rasûlullah Kureyş'in bütün isteklerini kabul etmiştir. Kureyş görünüşte kendisini başarılı görüyordu.

Müslümanlar buna iman kuvveti ve Rasûlullah (s.a.s)'a sonsuz bağlılıklarıyla katlanmışlardı. Bu, İslâm'ın zaferine

ve Arap Yarımadası'nda geçilmeyen bir sığınakla yayılmasına açılan yeni bir kapıydı. Aynı zamanda Mekke'nin fethine, yeryüzü hükümdarları; Kayser, Kısra, Mukavkis ve diğer Arap liderlerini davete açılan bir kapı oldu. Allah, muhakkak doğru söylemiştir.

«Bazan hoşunuza gitmeyen bir şey, hakkınızda iyi olabilir ve hoşunuza giden bir şey de hakkınızda kötü olabilir. Allah bilir. Siz bilmezsiniz»²⁷

Halid b. Velid ve Amr b. As'ın Müslüman Oluşu

Hudeybiye barışı kalpler için de bir fetihdi. Kureyş süvarilerinin kumandanı ve büyük meydan savaşlarının öne alınmaz kahramanı Halid b. Velid İslâm'a girdi. Rasûlullah (s.a.s) Allah yolunda güzel bir sınamaya tabi tutulan Halid b. Velid'e Seyfullah (: Allah'ın kılıcı) adını verdi.

Daha sonraki Mısır fatihi, büyük kumandan ve liderlerden Amr b. As da İslâm'a girdi.

Halid b. Velid ve Amr b. As Hudeybiye barışından sonra Medine'ye gelip, müslüman olmuşlardı. Müslüman olarak birçok yararlıklar gösterdiler.

Bu barış andlaşması müslümanlarla müşriklerin bir araya gelip konuşmalarına imkan sağladı. Bu sebeble müşrikler İslâm'ın güzelliklerini ve müslümanların ahlâklarını görmüş ve tanımış oldular. Bu andlaşmanın yapılmasından itibaren henüz bir yıl geçmeden birçok kişi İslâm'a girip müslüman oldu.

(27) Bakara sûresi, 216.

DAVETİN EVRENSEL BOYUTLARINA İLK ADIMLAR

Davet ve Hikmet

Kureyş müşrikleriyle sulh yapıp durum düzelince, Rasûlullah (s.a.s), en yakından en uzağına kadar bütün hükümdar ve Arap liderlerine mektublar yazdı. Bu yazılarda, onları İslâm'a davet ediyor, hikmet ve güzel öğütle Rabbi'nin yoluna çağırıyordu. Buna son derece önem verip, büyük bir ihtimam gösterdi. Onlardan her birine bu mektupları ulaştırarak, birer elçi seçip görevlendirdi.

Rasûlullah (s.a.s)'a, «Ya Rasûlallah, onlar mühürsüz bir mektubu kabul etmezler» denildi. bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) gümüşten bir mühür edindi. Bunun üzerine «Allah'ın Rasûlü Muhammed» ibaresi nakşedildi.

Heraklius'un İslâm'a Meyli ve Sonra Vazgeçmesi

Rum İmparatoru Heraklius, İran İmparatoru Kisra (İran şahı), Habeş hükümdarı Necaşi ve Mısır hükümdarı Mukavkıs kendilerine elçi gönderilen hükümdarlardandır.

Heraklius, Necaşi ve Mukavkıs gelen elçilere güzel davranıp, alçak gönüllülükle cevap verdiler. Heraklius, Nebi

(s.a.s)'nin peygamberliği hususunda tedbirli davranmayı tercih edip, onun hakkında bilgi verebilecek kişileri araştırdı. Nihayet Gazze'de bilgi edinebileceği Ebû Süfyan'la karşılaştı.

Ebû Süfyan, arkadaşlarının yalancılıkla itham etmelerinden utanarak Arapların önceki durumu hakkında Heraklius'u doğruladı. Heraklius, Ebû Süfyan'ın söylediklerini duyunca Muhammed (s.a.s)'in Allah'ın peygamberi olduğunu anladı ve şöyle dedi:

- Eğer onun hakkında bu söylediklerin doğru ise, o şu ayaklarının bastığı yere hakim olacaktır. Zaten ben O'nun zuhur edeceğini biliyordum. Fakat sizden olacağını sanmıyordum. Eğer O'nun yanına varabileceğimi bilsem, kendisine kavuşmak için her zorluğa katlanırdım. Yanında olsaydım, ayaklarını yıkardım, dedi. Sonra Rum büyüklerini köşküne çağırıp, kapıların kapatılmasını emretti. Kapıların kapatılmasından sonra, yüksek bir yere çıkıp:

- Ey Rum topluluğu! Sizler, kurtuluşa ve doğru yola kavuşmayı, hakimiyetimizin temelli kalmasını istiyorsanız, bu peygamber hakkında elbirliğiyle karar veriniz, der demez, dinleyenler homurdanarak, dışarıya çıkmak için kapılara doğru koşuştular. Fakat kapıları kapatılmış buldular. Heraklius, Rum büyüklerinin müslüman olmaktan çekinip, nefret ettiklerini görünce, iman etmelerinden umudunu kesti ve:

- Onları bana geri çeviriniz, dedi. Rumlar geri dönüp gelince:

- Ey Rum topluluğu! Ben size az önce söylemiş olduğum sözlerimi dininize bağlılığınızı öğrenmek, sınamak için söylemiştim, Şimdi, dininize bağlılığınızı gördüm, dedi.

Bunun üzerine Rumlar, Heraklius'a secde edip, ondan hoşnud oldular.

Hükümdar bunu hidayete erişmeye üstün tuttu. Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer zamanlarında müslümanlarla onun arasında birçok harpler ve çarpışmalar oldu. Bu harplerde onun mülk ve saltanatı elden gitmişti.

Necaşi ve Mukavkıs'ın Edebi

Necaşi ve Mukavkıs, Rasûlullah (s.a.s)'in elçilerine ikramda bulundular. Mütevazi ve hoş bir şekilde cevap verdiler. Mukavkıs Rasûlullah (s.a.s)'a hediyeler gönderdiler. Hediyeler arasında gönderdiği iki cariye den biri olan Mariye, Rasûlullah (s.a.s)'in oğlu İbrahim'in annesiydi.

Kisra'nın (İran Şahu'nun) Kibirleşmesi ve Sonu

İran Kisra'sı mektub kendisine okunur okunmaz mektubu alıp yırttı ve:

«Benim kulum, kölem olan kişi kalkıyor da bana mektub yazıyor ha!» dedi.

Kisra'nın mektubu yırttığı bildirilince Rasûlullah (s.a.s):

- Allah da onun mülk ve saltanatını parçalasın, dedi.

Kisra bununla da kalmayıp, Yemen valisi Bâzan'a Rasûlullah (s.a.s)'ı yakalayıp getirmesini emretti. Bunun üzerine Babeveyhi Rasûlullah (s.a.s)'a gönderdi. O Rasûlullah'a şöyle diyordu:

«Hükümdarlar hükümdarı Kisra, vali Bâzan'a yazı yazıp seni kendisine getirmek üzere sana adam göndermesini emretti. Bâzan da yanına düşüp, gitmem için beni sana yolladı» dedi. Rasûlullah (s.a.s) gelen elçiye:

- Allah'ın, Kisra'ya oğlu Şireveyh'i musallat kıldığını haber verdi.

Gerçekten de böyle olmuştu. Allahu Teâla Kisra'nın mül-

künü parçalayıp, ona müslümanları sahip kıldı. İranlılara İslâm'a yol gösterip, onlara hidayet etti.

Rasûlullah (s.a.s) bunlardan başka birçok Arap reislerine yazılar yazıp gönderdi. Bunların kimisi müslüman oldu, kimisi kabul etmeyip reddetti.

HAYBER GAZASI

Allah'tan Bir İhsan

Allah -Sübhanehu Teâla- Hudeybiye'de Rıdvan biatında bulunanları yakın bir fetih ve ganimetlerle müjdeledi. O şöyle buyurur:

«Ey Muhammed! Allah inananlardan, ağaç altında sana baş eğerek el verirlerken, and olsun ki hoşnud olmuştur. Gö-nüllerinde olanı bildiği için onlara güvenlik vermiş, onlara yakın bir zafer ve ele geçirecekleri bol ganimetler bahşetmiştir. Allah güçlü ve Hakim'dir»²⁸.

Hayber Gazası, bu fetih ve ganimetlerin başlangıcıydı. Hayber sağlam kalelerden oluşan bir yahudi yerleşim yeriydi.

Rasûlullah (s.a.s) Hayber yahudilerinden emin olup rahatlamak istedi.

Hayber, Medine'nin kuzey doğusunda ve 70 mil uzaklıkta bir şehirdi.

(28) Fetih sûresi, 18-19.

Peygamber Kumandanlığı'nda İnananlar Ordusu

Rasûlullah (s.a.s) Hudeybiye'den döndükten ve Zilhicce ayı ile Muharrem'in bir kısmını Medine' de geçirdikten sonra, Muharrem ayının sonlarına doğru Hayber üzerine yürüdü. O'nun bu yürüyüşü sırasında Amir b. Ekva şiirler okuyup, müslümanları coşturuyordu.

Vallahi! Allah bize hidayet etmeseydi
Biz ne sadaka verir ne de namaz kılardık
Allah'ım! Bir kavim üzerimize gelip
Çekindiğimiz fitneyi yaydıklarında
Üzerimize huzur indirip
Ayaklarımızı sabit kıl.

Rasûlullah (s.a.s) ashabıyla Hayber'e geldi. Orduya 1400 piyade ve 200 süvari katılmıştı. Hudeybiye savaşına katılmak istemeyenlere izin vermedi. Savaş anında hastaları tedavi edip, yaralılara hizmet etmek, mücahidlere su taşıyıp, yemek yapmak için 20 müslüman kadın, bu sefere katılmıştı.

Rasûlullah (s.a.s) yolda giderlerken yiyecek istedi. Yalnız kavut ²⁹ getirildi. Bunun üzerine çoğalmasını emretti ve kavut çoğaldı. Rasûlullah (s.a.s) ve bütün müslümanlar bundan yiyip, doydular.

Rasûlullah (s.a.s) Hayber'e yaklaşınca dua etmeye başladı. Hayır ve iyilik dileyip, Hayber'in ve insanların şerrinden Allah'a sığındı.

O, bir kavimle çarpışacağı zaman, sabah olmadıkça onlara ansızın baskın yapmaz, ezan sesi işitirse, baskın yapmaktan vazgeçer, ezan sesi işitmezse baskın yapardı. Gece Hay-

(29) Kavut: Kavrulmuş buğday ve ahlak kurusu dövülerek yapılan bir yiyecek.

ber'de geçirilip, ortaklık aydınlandığında, ezan sesi işitmeyince, O ve müslümanlar hayvanlarına binip ilerlediler. Sabahleyin Hayber işçileri ile karşılaştılar. İşçiler ekin araçları ve kovalarla kaleden çıkmışlardı. Rasûlullah (s.a.s)'la askerlerini görünce:

«Muhammed ve Hamis (: Beş düzenli ordusu) diyerek bağıştılar ve arkalarını döndüp kaçtılar.

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s):

- Allahu Ekber! Harab'oldu gitti Hayber! Biz, düşman bir kavmin yurduna baskın yapıp, girdik mi, (Allah tarafından korkuyla) uyarılmış olan o kâfirlerin hali yaman olur! buyurdu.

Muzaffer Kılınmış Bir Kumandan

Rasûlullah (s.a.s) Hayber kalelerinde düşmanla çarpışıp kaleleri birer birer açmaya başladı. İlk olarak Ali b. Ebû Talib tarafından Naim kalesi feth edildi. Bir ara durum kötüleşmiş, müslümanlar zor durumda kalmıştı. Bu esnada Ali b. Ebû Talib'de gözlerinden rahatsızdı. O, bu durumdayken Rasûlullah (s.a.s):

«Sancak yarın Allah'ın ve Rasûlü'nün kendisini sevdiği birine verilecek. Yüce Allah, fethi onunla gerçekleştirecek» buyurdu.

Bu müjdeden sonra, sahabenin ileri gelenleri (Allah onlardan razı olsun) sancağın kendisine verilmesini istiyorlar ve hepsi bunun sahibi olmayı arzu ediyorlardı.

Rasûlullah (s.a.s) Hz. Ali'yi çağırды. O, gözlerinden şikayetçiydi. Gelince; Rasûlullah (s.a.s) ağrıyan gözlerine hafifçe tükürüp, ona dua etti. Böylece Hz. Ali'nin gözleri hiç hastalık görmemiş gibi oldu. Bundan sonra Rasûlullah (s.a.s)

sancağı verdi.

Hz. Ali:

- Ya Rasûlallah! Onlar bizim gibi müslüman oluncaya kadar kendileriyle çarpışacağım, dedi.

Rasûlullah (s.a.s) ona: Onların meydanlarına varıp, kalelerine girmeden kendilerine elçi gönder. Sonra da onları İslâm'a davet et. Allah'ın emirlerinden olup, yerine getirmekle mükellef buldukları şeyleri kendilerine haber ver. Vallahi, senin sayende Allah'ın onlardan bir tek kişiyi doğru yola getirmesi, senin birçok cılız develere sahib olmandan daha hayırlıdır.

Allah'ın Arslanı ile Yahudi Bahadırları Arasında

Hz. Ali (Allah ondan razı olsun) Hayber'e gelince: Hayber'in meşhur süvarisi Merhab, şiir söyleyip övünerek onun karşısına dikildi. Karşılıklı çarpışıp, vuruştular. Bir ara Hz. Ali Merhab'a öyle bir darbe indirdi ki, miğferini ve başını ikiye ayırıp, dişlerini parçaladı.

Nihayet fetih gerçekleşti.

Az Çalıştı, Çok Kazandı

Habeşli kara bir köle, Hayber yahudilerinden olan efendisinin davarını güdüyordu. O, Hayberliler'in silaha sarıldıklarını görünce, onlara:

- Ne yapmak istiyorsunuz? diye sordu. Hayberliler:

- Şu peygamber olduğunu iddia eden kişiyle çarpışacağız, dediler.

Peygamber sözü bu kölenin kalbine işledi. Davarını sürüp Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına geldi.

- Ey Muhammed! Sen neler söylüyorsun ve nelere davet

ediyorsun? diye sordu.

Rasûlullah (s.a.s): İslâm'a, Allah'tan başka ilah bulunmadığına şhadete, Allah'dan başkasına ibadet etmemeye ve benim Allah'ın rasûlü olduğuma şhadete davet ediyorum» buyurdu.

Köle:

- Ben böyle şhadet eder ve Allah'a (c.c.) iman edersem bana ne var? diye sordu. Rasûlullah (s.a.s):

- Sen bunları yapar, bu iman ve şhadet üzere ölürsen cennet var, buyurdu. Bunun üzerine köle, müslüman oldu ve:

- Ya Nebiyyallah! Bu davarlar benim yanımda emanettir. Şimdi ben bunları ne yapayım, diye sordu. Rasûlullah:

- Onları elinden çıkar. Üzerlerine ufak taşlar at. Muhakkak ki, Allah sana emanetini eda ettirecektir. Köle, hemen kalkıp Rasûlullah (s.a.s)'in dediği gibi yapınca, davarlar topluca sahiplerinin yanına döndüler. Koyunların bu şekilde gelmesiyle koyunların sahibi olan yahudi, kölesinin müslüman olduğunu anladı.

Bundan sonra Rasûlullah (s.a.s) kalkıp müslümanlara öğüt verdi, onları cihada teşvik etti.

Müslümanlarla yahudiler çarpışınca bu siyahi köle de şehid edilmişti -Öldürülen kimseler arasında bulundu-. Onun hakkında Rasûlullah (s.a.s) ashabına dönüp şöyle konuştu:

- Allah bu kuluna ikram edip, onu hayra sevk etti. Allah'a hiç secde etmediği halde, cennet hurilerinden ikisini onun baş ucunda gördüm».

Ben Sana Bunun İçin Tabi Olmadım

Bir Arap, Nebi (s.a.s)'nin yanına gelerek iman edip, ona tabi oldu. Sonra da:

«Seninle beraber hicret edeceğim» dedi. Rasûlullah (s.a.s) ashabından bazılarına, onu kollamalarını tavsiye etti.

Hayber gazası olup ganimetler alınınca, Rasûlullah (s.a.s) ona da bir hisse ayırdı. Arap ganimet hayvanlarını gütmekte idi. Karargâha gelince, hissesini ona verdiler.

«Bu nedir?» diye sordu.

«Rasûlullah (s.a.s)'in senin için ayırdığı hissedir» dediler. Arap hissesini alıp, Rasûlullah (s.a.s)'in yanına geldi:

«Ya Rasûlallah nedir bu?» diye sordu. Rasûlullah (s.a.s):

«Sana bölüştürdüğüm hissendir» dedi. Arap:

«Ben sana bunun için iman edip, tabi olmadım. Boğazını işaret ederek; Şuradan okla vurulayım da cennete gireyim diye iman ettim ve tabi oldum» dedi. Rasûlullah (s.a.s):

«Sen doğru söylersin, Allah da seni doğrular» dedi.

Müslümanlar düşmanla savaş için kalkıp çarpıştılar. nihayet Arap vurulmuş olarak rasûlullah (s.a.s)'in yanına getirilince, «Bu o mudur?» diye sordu.

«Evet» dediler. Rasûlullah (s.a.s):

«Bu, doğru söyledi. Allah da onun sözünü doğruladı» buyurdu.

Nebi (s.a.s) onu kendi cübbesine sarıp kefenledi. Sonra gidip cenaze namazını kıldırdı. Bundan sonra:

«Allah'ım! Bu kulun, senin yolunda hicret ederek gitti ve şehid olarak da öldürüldü. Ben, onun böyle olduğuna şahadet ediyorum!» buyurdu.

Hayber'de Kalmanın Şartı

Hayber kaleleri günler süren kuşatma ve çarpışmalardan sonra birer birer fetholundu. Nihayet, yahudiler dayanama-

yıp Rasûlullah (s.a.s)'dan barış istediler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) çıkan mahsûl ve meyvelerin yarısını vermeleri karşılığında Hayber'i onlara bıraktı.

Rasûlullah (s.a.s) onlara Abdullah b. Revaha'yı gönderdi. O malı tahminleyip, ikiye böldükten sonra istedikleri bölümü almakta yahudileri serbest bırakıyordu. Onun bu adaleti karşısında yahudiler:

«Gökler ve yer durdukça hak ve gerçek olan da budur» diyorlardı.

Yahudi

Hayber gazasında Rasûlullah (s.a.s) zehirlendi. Yahudilerden Sellam b. Mişkem'in hanımı ve Haris'in kızı Zeyneb, kızartılıp öldürücü zehirle zehirlenmiş bir parça koyun etini Rasûlullah (s.a.s)'a hediye etti. Zeyneb daha önce:

«Muhammed davar etinin neresini, hangi yerini yemeyi en çok sever?» diye sordu. «Kol ve kürek etini çok sever» dediler.

Bunun üzerine bir davarın kol ve kürek kemiklerini çokça zehirleyip Rasûlullah (s.a.s)'a sunmuştu.

Rasûlullah (s.a.s) etten bir parça ısırınca, et parçası zehirli olduğunu ona haber verdi. Eti ağzından çıkarıp attı. Rasûlullah (s.a.s) yahudileri topladı ve:

«Ben size bir şeyler soracağım, bana doğru cevap verecek misiniz.» diye sordu. Yahudiler:

«Evet» dediler. Rasûlullah (s.a.s):

«Siz, şu davarın kebabını zehirlediniz mi.» diye sordu. Yahudiler:

«Evet» dediler. Rasûlullah (s.a.s):

«Bunu yapmaya sizi sürükleyen nedir?» diye sordu.

Yahudiler:

«Eğer sen bir yalancı isen, zehirli kebabı yer ölürsün. Biz de senden kurtulur, rahat ederiz. Eğer gerçekten peygamber-sen, zehir sana zarar vermez!» dediler.

Daha sonra Rasûlullah (s.a.s) Zeyneb binti Haris'i getirtti. Ona sorduktan sonra Zeyneb:

«Seni öldürmek istedim» dedi.

Rasûlullah (s.a.s):

«Allah, bunu bana yapabilecek gücü ve hakimiyeti sana vermemiştir» dedi. Ashab-ı kiram:

«Onu öldürmeyecek miyiz?» diye sordular. Rasûlullah (s.a.s):

«Hayır! Ne dokunulacak ne de işkence yapılacaktır» buyurdu.

Gerçekten de önce onu cezalandırmadı ve öldürmedi. Fakat, bu zehirli etten yiyerek zehirlenen Bişr b. Berd'in ölmesi üzerine O, kısas olarak öldürüldü.

Fetihler ve Ganimetler

Rasûlullah (s.a.s) Hayber'i fethedip orayı itaat altına aldıktan sonra, Fedek'e döndü. Sonra, Vadil Kura'ya geldi. Oranın halkını İslâm'a davet etti. Müslüman oldukları takdirde malları ganimet olmayacak ve kanları dökülmeyecek, kalplerinde taşıdıklarının hesabının ise Allah'a ait olacağı kendilerine bildirildi.

Ertesi gün yahudiler ellerinde olanı teslim ettiler. Müslümanların ganimet olarak aldığı bu malları Rasûlullah (s.a.s) Vadi'l-Kura'da ashabı arasında dağıtıp taksim etti. Vadi'l-Kura arazileri ile hurma bahçelerini işletmek üzere oranın halkına bıraktı.

Teyma yahudileri, Rasûlullah (s.a.s)'ın Hayber, Fedek ve Vadi'l-kura yahudileriyle anlaşğını iştince, onlar da Rasûlullah (s.a.s)'la andlaşma yaptılar. Böylece mallarını ellerinde tutabildiler. Sonra Rasûlullah (s.a.s) buradan geri dönerek Medine'ye gitti.

Hükme Bağlı Umre

Hicretin yedinci yılında Rasûlullah müslümanlarla beraber Umre'ye geldi. Müşrikler evlerini terkedip dağa çıktılar. Rasûlullah Mekke'de üç gün durdu. Umre yaptı. Kur'an-ı Kerim bu durumu şöyle beyan etmektedir:

«Andolsun ki Allah, gerçekten peygamberine o rüyayı hak olarak doğru gösterdi. Andolsun ki, inşaallah emniyet içinde bulunan kimseler olarak başlarınızı traş etmiş ve kısaltmış olduğunuz halde korkmaksızın mutlaka Mescid-i Haram'a gireceksiniz. Lakin Allah, sizin bilmediğiniz şeyleri bildi de Mekke Fethi'nden önce yakın bir fetih (Hayber Fethi'ni) yaptı»³⁰.

Kızın Himayesi İçin Yarışma

İslâm sayesinde nefis ve akıllar büyük bir olgunluğa erişmişti. Daha önce diri diri gömülen kız çocukları şimdi sevilir hale gelmişlerdi. Hatta müslümanlar onların beslenip büyü-tülmesi ve terbiye edilmesi hususunda adeta yarışıyorlardı. Nitekim Rasûlullah (s.a.s) mekke'den çıkmak üzereyken Hz. Hamza'nın kızı Ümame (s.a.) Rasûlullah'ın arkasından koşarak:

«Amca, amca» diye bağırdı.

(30) Fetih sûresi, 27.

Hz. Ali onu kucağına alarak elinden tuttu. Hz. Fatıma'ya amcamın kızını al dedi. Hz. Fatıma da Ümame'yi sevgiyle kucakladı. Ancak Ümame'nin büyütülmesi konusunda Hz. Ali, Hz. Ca'fer ve Hz. Zeyd yarışa girdiler. Hz. Ali:

«Ben bir defa aldım. Zaten amcamın kızıdır. O'nu ben büyüteceğim».

Hz. Ca'fer:

«Amcamın kızıdır. Ayrıca annesinin kızkardeşi hamımmıdır. Bende kalması daha uygundur».

Hz. Zeyd:

«Benim (manevî) kardeşimin kızıdır» dedi.

Nihayet, Rasûlullah teyze anne yerini tuttuğundan Ca'fer'e verilmesini uygun buldu. Hz. Ali'ye «Sen bendensin. Ben de senden». Ca'fer'e «Hem fizikî hem de ahlâkî olarak bana benzersin», Zeyd'e de «Kardeşimiz ve azadlımızsın» dedi.

MUTE GAZASI

Müslüman Elçinin Öldürülmesi ve Ona Yapılanlar

Rasûlullah (s.a.s) Haris b. Umeyru'l-Ezdi'yi, Rum hükümdarı Kayser'in tabii valisi Şurahbil b. Amru'l-Gassani'ye bir mektupla gönderdi. Haris b. Umeyr Şurahbil'e gidince, Şurahbil O'nu bir iple bağladıktan sonra götürüp şehid etti.

Halbuki hükümdar ve emir sahiplerine gelen elçiler öldürülmezdi. Bu olayda ise elçi ve sefirlerle karşı büyük bir tehlike, gönderilene ve risalete büyük bir ihanet vardı. Artık bu zalimi cezalandırmak gerekmişti.

Rum Topraklarında İlk Ordu

Rasûlullah (s.a.s) gönderdiği elçisinin öldürüldüğünü öğrenince, Busra'ya bir ordu göndermek istedi. Bunun için yapılan Mute harbi hicretin 8. yılında Cumade'l-ûlâ ayında vuku' bulmuştur.

Rasûlullah (s.a.s) bu haberden sonra 3 bin kişilik bir ordu hazırladı. Muhacir ve Ensar'ın büyüklerinin ileri gelenlerinin bulunduğu bu orduya azatlı kölesi Zeyd b. Harise'yi kuman-

dan tayin etti. Sonra:

- Zeyd b. Harîse öldürülürse yerine, Ca'fer b. Ebi Talib geçsin! Ca'fer öldürülürse, yerine Abdullah b. Revaha geçsin, dedi. Bundan sonra, Rasûlullah'ın kumandanları halkla vedalaşıp onları selamlayarak ayrıldılar. Önlerinde yorucu, uzun bir yolculuk ve güçlü bir düşman vardı. İslâm ordusu yoluna devam edip Maan'a gelince, orada konakladı. Heraklius'un, birçoğu Araplardan olmak üzere yüzbin kişilik bir kuvvet topladığını öğrendiler. Durumu görüşmek üzere Maan'da iki gece kaldılar.

«Rasûlullah (s.a.s)'a yazı yazıp, düşmanımızın sayısını bildirelim. Bize, savaş erleri yetiştirmesini ya da bu yolda yapmak istediği şeyi bize emretmesini isteyelim» deyip görüş birliğine vardılar.

Biz, İnsanlarla Kuvvet ve Çokluğumuzla Savaşmıyoruz

Bu karar üzerine Abdullah b. Revaha orduyu cesaretlendirip teşvik ederek şöyle konuştu:

- Ey kavmim! Vallahi sizin şimdi istememiş olduğunuz şey, arzulayıp elde etmek için sefere çıktığınız «Şehidlik»tir. Biz insanlarla ne sayıca, ne silahça ne de at ve süvarice çokluk olduğumuz için değil, Allah'ın bizi şereflendirdiği şu din kuvvetiyle savaşıyoruz. Gidiniz, çarpışınız. Bunda muhakkak ki iki iyilikten biri ya zafer ya da şehidlik vardır».

Bu konuşmadan sonra ordu savaş için yürüdü.

İslâm mücahidleri ilerleyerek Belka sınırlarına varıp dayandıklarında, Rum ve Araplar'dan oluşan askerlerle karşılaştılar. Düşman askerleri yaklaşmaya başlayınca müslümanlar, mute diye anılan bir köye çekilip savaş düzenine gir-

diler. Düşman askerleriyle burada savaştılar.

Zeyd b. Harise (r.a.) Rasûlullah (s.a.s)'in sancağıyla şehid düşünceye kadar savaştı.

Zeyd b. Harise'den sonra sancağı Hz. Ca'fer b. Ebi Talib alıp, onunla savaştı. Çarpışma kendisini zor durumda bırakınca atından atlayıp savaşmaya devam etti. Hz. Ca'fer çarpışırken sağ eli kesildi. Hemen sancağı sol eline aldı. O da vurulup kesilince, sancağı koltuğunun altına kıstırdı. Ve nihayet şehid oldu. Hz. Ca'fer şehid edildiği zaman 33 yaşındaydı. Müslümanlar onun şehadetinden sonra, onda hepsi vücudunun ön kısmında olan 90 kadar kılıç ve ok yarası buldular.

Hz. Ca'fer'in şehid edilmesinden sonra sancağı Abdullah b. Revah'a alıp, öne geçti. Atından indiği bir sırada amcasının oğlu, ona üzeri etli bir kemik getirdi ve «al bunu ye de biraz güçlen. Çünkü sen hayatında hiç karşılaşmadığın bir şeyle bugün karşılaştın» dedi. Abdullah b. Revaha onu alıp, azıcık ısırdı. Sonra herkes savaşırken kendisinin yiyip içmek gafletine düştüğünü anlayıp, elindeki etli kemiği attı. Kılıcını sıyı- rıp, ileri atıldı ve şehid edilinceye kadar çarpıştı.

Halid'in Kumandanlığı

Abdullah b. Revaha da şehid edilince müslümanlar Halid b. Velid'in (r.a.) kumandanlığı üzerinde anlaştılar. Yeni kumandan Halid b. Velid sancağı alıp, müslümanları müdafaa etti. Cesaretli ve bilgili ve harp siyasetini bilen birisiydi.

Hemen İslâm ordusunu güneye doğru çekip düşmanın ku- zeye kaymasını sağladı. Gece karanlığı basınca savaş durdu. Taraflar birbirinden ayrıldılar. Her iki ordu bu ayrılığı fırsat bildi.

Halid b. Velid taarruz etmemeyi ve savaşı bırakmayı daha

yararlı buldu. Halid b. Velid'in bu keskin dehasıyla Rumlar müslümanlardan çekinip, korktular. Sonunda düşmanlar da müslümanlar da birbirinden ayrıldılar.

Bilinmeyenin Apaçık Bir Şekilde Haber Verilmesi

Müslümanlar savaşı Mute'de sürdürürken aynı anda Medine'de Rasûlullah (s.a.s) ashabına savaşta olanları haber veriyordu. Enes b. Malik (r.a.) der ki:

- Rasûlullah (s.a.s) Zeyd, Ca'fer ve Abdullah b. Revaha'nın şehid edildiklerini, onlar hakkında herhangi bir haber gelmeden önce halka duyurdu. O:

- Zeyd sancağı eline aldı. Şimdi Zeyd vuruldu, şehid düştü. Sonra onu Ca'fer aldı. O da şehid oldu. Sonra onu Revaha oğlu aldı. O da şehid oldu, diyordu.

Rasûlullah (s.a.s) bunları birer birer anlatırken iki gözünden yaşlar akıyordu.

En sonunda sancağı Allah'ın kılıçlarından bir kılıç (Halid b. Velid) aldı ve Allah onlara fethi nasib etti.

İki Kanat Sahibi Tayyar

Rasûlullah (s.a.s) Hz. Ca'fer hakkında:

«Allah Ca'fer'in iki koluna bedel iki kanat verdi. Şimdi o, cennette iki kanatıyla dilediği gibi uçuyor» buyurdu. Hz. Ca'fer'e bundan dolayı «Ca'fer-i Tayyar» ve «Zülcenahayn: İki kanat sahibi» denildi.

Kaçanlar Değil, Hücum Edenler

Mute mücahidleri Medine yakınlarına gelince, Rasûlullah (s.a.s) ve Medine'deki müslümanlar onları karşıladı. Fakat halktan bazıları onların üzerlerine toprak saçarak:

«Ey kaçaklar! Ey kaçaklar! Demek ki siz Allah yolundan kaçtınız ha!» diyerek kınamaya başladılar.

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s):

- «Onlar Allah yolundan kaçanlar değil, inşaallah dönüp dönüp çarpışanlardır» buyurdu.

MEKKE'NİN FETHİ

Mekke'nin Fethine Hazırlık

Allah'ın emri, dininde ve kullarında tamamlanınca Allah, Rasûlü'nün ve müslümanların Mekke'ye girmesini ve Kâ'be'yi putlardan temizlemesini istedi. Böylelikle Kâ'be, mübarek bir yerde alemlere bir hidayet olacaktı. Allah onların Mekke'yi eski haline döndürmelerini, böylelikle orasının insanlara bir sığınak ve emin bir yer olmasını diledi.

Bekiroğulları' ve Kureyş'in Andlaşmayı Bozmaları

Allahu Teâla müslümanların Mekke'ye girmesi için önce sebepler hazırladı. Kureyş de farkında olmadan bunların gerçekleşmesine yardım etti. Hudeybiye barışında; isteyen Rasûlullah (s.a.s)'in akd ve ahbine, isteyen Kureyşliler'in akd ve ahbine girebilecek diye karar alınmış. Bunun üzerine Bekiroğulları kabilesi Kureyşliler'in, Huzaalılar da Rasûlullah (s.a.s)'in akd ve ahidlerine girmişlerdi.

Bekiroğulları kabilesi ile Huzaalılar arasında öteden beri sürüp giden bir düşmanlık vardı. Onlar bu tutum içindelerken, İslâmiyet gelip aralarını ayırdı. Bundan sonra her iki taraf kendi iş ve güçleriyle meşgul olmaya başladılar.

Bir müddet sonra, Bekiroğulları Hudeybiye barışıyla halkın güven içinde yaşamalarını fırsat bilerek vaktiyle öldürülmüş olan adamlarının öcünü istediler. Bekiroğulları'ndan bir grup harekete geçerek suları başlarında oturan Huzaalılar'a geceleyin birden baskın yaptılar. Birçok Huzaalıyı öldürdüler. İki taraf birbiriyle mızraklaşıp çarpıştılar.

Kureyş müşrikleri de Bekiroğulları'nı silahla destekleyip, ileri gelenlerden bazıları geceleyin gizlice Bekiroğulları'nın yanında çarpışmağa katıldılar. Bekiroğulları çarpışmağa devam ederek, Huzaalılar'ı yerlerinden söküp Harem'e kadar sürdüler. Harem sınırına varıp, dayanınca bekiroğulları bazı adamlarına:

- Biz Harem dahiline girmişiz. İlâhından, ilahından kork! diyerek ihtarda bulundular. O zaman kumandanları:

- Bugün ilah! filan yoktur. Ey Bekiroğulları, öldürünüz ve öcünüzü alınız. Bir daha bu fırsatı elde edemezsiniz! dedi.

Rasûlullah (s.a.s)'dan Yardım İstenmesi

Bu olaydan sonra Huzaalı Amr b. Salim yola çıkıp, Medine'ye Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına geldi ve başucunda durdu. Kendisiyle Huzaalılar arasındaki anlaşmayı hatırlatan beyitler okuyup, onun yardımını ve imdada yetişmesini istedi. Kureyş'in va'dini yerine getirmeyip, sağlam bir anlaşmayı bozduğunu ve geceleyin sularının başında bulunurlarken baskın yapıp, Huzaalılar'ın ruku' ve sücud halinde öldürüldüklerini

haber verdi. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s):

- Ey Amr b. Salim! Size yardım edilecektir, buyurdu.

Kureyş'in Andlaşmayı Yenileme Teşebbüsü

Rasûlullah (s.a.s) bu haber geldiği zaman halka:

- Ebû Süfyan Hudeybiye muahedelerini sağlamlaştırmak ve andlaşma süresini uzatmak için yanınıza gelmek üzere bulunuyor gibidir, dedi. Gerçekten de böyle oldu. Kureyş yaptığı şeyden korkup Ebû Süfyan'ı gönderdi.

Nebi (s.a.s)'nin Baba ve Oğullara Tercih Edilmesi

Ebû Süfyan Medine'ye geldi. Kızı ve Nebi (s.a.s)'nin zevcesi Hz. Ümmü Habibe'nin evine girdi. Ebû Süfyan, Rasûlullah (s.a.s)'in döşeğine oturmak için yönelince, Hz. Ümmü Habibe, döşeği hemen dürüp, babasının oturmasına engel oldu. Ebû Süfyan:

- Ey kızım! sen, bu döşeği benden mi esirgiyorsun, yoksa beni bu döşekten mi esirgiyorsun, anlayamadım? dedi. Hz. Ümmü Habibe:

- Hayır! Bu, Rasûlullah (s.a.s)'in döşeğidir. Müşrik onun üzerine oturamaz. Sen ise müşrik ve pis olan bir kimsesin. Bunun için seni, Rasûlullah (s.a.s)'in döşeğine oturtmak istemedim, dedi. Ebû Süfyan:

- Vallahi ey kızcağızım! Benim evimden ayrıldıktan sonra çok kötüleşmişsin, dedi.

Ebû Süfyan'ın Hayreti ve Eli Boş Dönmesi

Ebû Süfyan, kızının yanından ayrılp, Rasûlullah (s.a.s)'in yanına geldi. Ve ona hitab etti. Rasûlullah (s.a.s) ona bu hususta hiçbir cevap vermedi. Ebû Süfyan bundan sonra Hz.

Ebû Bekir'in yanına gitti. Onun kendisi için Rasûlullah (s.a.s)'la konuşmasını isteyince; Ebû Bekir:

- Ben bu işi yapamam, dedi. Ebû Süfyan bundan sonra Hz. Ömer, Hz. Ali'ye Hz. Fatıma'ya giderek, onları çeşitli yollarla razı etmeye çalıştı. Fakat onların hiçbiri buna olumlu cevap vermedi.

Mekke'ye Hazırlık

Rasûlullah (s.a.s) halka sefer için hazırlanmalarını emretmiş, fakat nereye gideceğini gizlemişti. Sonra mekke üzerine yürüyeceğini halka açıkladı. Onlara sıkı bir şekilde hazırlanmalarını emretti: Rasûlullah (s.a.s):

«Allah'ım! Yurtlarına ansızın varıp kavuşuncaya kadar Kureyşliler'in casus ve habercilerini tut. Ta ki memleketlerine ansızın varalım» diye dua etti. Hicri 8. yılın başı Ramazan ayında 10. 000 kişilik bir kuvvetle Medine'den hareket edip, merruzahran'a ininceye kadar ilerledi. Allah, korku ve heyecanla durumu gözleyen Kureyş'ten haberleri gizledi.

Zulmeden Kimseyi Avf

Rasûlullah (s.a.s) yolda amcasının oğlu Ebû Süfyan b. Haris b. Abdullah ile karşılaşınca ondan yüz çevirdi. Çünkü o, Rasûlullah'a şiddetle eziyet etmiş ve onu hicvetmişti.

Ebû Süfyan b. Haris Rasûlullah (s.a.s)'ın kendisinden yüz çevirdiğini Hz. Ali'ye şikayetlendi. Hz. Ali ona:

- Rasûlullah (s.a.s)'a yüz çevirdiği yönden git. Yusuf'un kardeşlerinin Yusuf'a söylediği sözü söyle; «Allah'a yemin ederiz ki, Allah seni, gerçekten bizden üstün kılmıştır. Biz, doğrusu sana karşı yaptıklarımızda suçlu idik». Bundan daha güzel bir söz bulunabileceği kabul edilemez, dedi.

Ebû Süfyan b. Haris böyle yapınca Rasûlullah (s.a.s) ona Yusuf'un kardeşlerine söylediğini bildiren:

«Size, bugün hiçbir başa kakma ve ayıplama yoktur! Allah sizi affetsin! O, esirgeyicilerin en esirgeyicisidir» mealindeki âyetini okudu. Bundan sonra Ebû Süfyan'ın İslâm'ı güzel oldu. Ama o müslüman olduktan sonra, utancından başını kaldırıp Rasûlullah (s.a.s)'in yüzüne bakamazdı.

Ebû Süfyan b. Harb Rasûlullah (s.a.s)'ın Huzurunda Rasûlullah (s.a.s) orduya ateş yakmalarını emretmiş ve ateşler yakılmıştı. O anda Ebû Süfyan b. Harb haberi araştırmak üzere çıkmıştı. Yanındakilere:

«Ben bu gecedeği gibi ateş ve asker görmedim» diyordu. Hz. Abbas da bundan önce ailesi ve çoluk-çocuğuyla müslüman olup, hicret etmiş ve İslâm ordusuna katılmıştı. Ebû Süfyan'ı sesinden tanıdı. Hz. Abbas ona:

«- Ey Ebû Süfyan; Bu, ordunun başındaki Rasûlullah (s.a.s)'dır. Kureyş'in sabahı yaman olacak» dedi. Ve onu ziyafatının üzerine bindirdi. Müslümanlardan birinin onu tanıyıp öldürmesinden korkuyordu. Sonra onu Rasûlullah (s.a.s)'in yanına getirdi.

Rasûlullah (s.a.s) onu görünce:

- Babam, anam sana feda olsun. Usluluk ve yumuşak huy-lulukta, şereflikte, akrabalık hakkını gözetirlikte senden daha üstünü yoktur. Vallahi sanırım ki, Allah'tan başka ilah olmasa, gerek. Çünkü Allah ile birlikte başka ilah bulunmuş olsaydı, elbette beni zararlardan korur, bana fayda verirdi. Rasûlullah (s.a.s) tekrar:

- Yazıklar olsun sana ey Ebû Süfyan! Senin için benim, Allah'ın Rasûlü olduğumu öğrenme zamanı daha gelmedi

mi? diye sordu. Ebû Süfyan:

- Babam, anam sana feda olsun. Usluluk ve yumuşak huy-lulukta, şerefliikte ve akrabalık hakkını gözetirlikte senden daha üstünü yoktur. Senin Allah'ın Rasûlü olduğuna gelince, vallahi bu hususta içimde biraz şüphe vardı. Şimdi bile içim-de bazı şüpheler var, diye cevap verince;

Hız. Abbas:

- Yazıklar olsun sana! boynun vurulmadan önce müslü-man ol. Allah'tan başka ilah bulunmadığına ve Muham-med'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şehadet getir! dedi. Nihayet Ebû Süfyan Hakk'a şehadet getirip müslüman oldu.

Genel Af ve Emniyetin Yayılması

Rasûlullah (s.a.s) af ve emniyeti genişletti. Hatta, bu affi sebebiyle kurtuluştan yüz çevirip, yaşamayı istemeyen mek-kelilerden başka hiç kimse helak olmadı. Çünkü O, Mekke'ye girerken; «Kim Ebû Süfyan'ın evine girer sığınırsa ona eman verilmiştir. Kim Mescid-i Haram'a girip sığınırsa ona da eman verilmiştir» diye ilan etti. Yine o, İslâm ordusunun gir-mesini engelleyip, direnenlerden başkasına silah kullanılma-sını yasakladı. Mekkelilerin mal ve mülklerinden uzak du-rup, onların ellerinde bulundurduklarına dokunmamalarını emretti.

Ebû Süfyan Fetih Alaylarının Önünde

Rasûlullah (s.a.s) Hz. Abbas'a; Ebû Süfyan'ı bir yere otu-rup, ona İslâm ordusunun geçişini göstermesini emretti. İslâm ordusunun Fetih alayları sanki bir denizin dalgaları gi-bi akın akın geliyordu. Her kabile kendi bayraklarının altında geçip gidiyordu. Ebû Süfyan, Rasûlullah (s.a.s)'ın içinde bu-

lunduğu birlik gelip geçinceye kadar devamlı olarak geçen bölüklerin kimler olduğunu soruyor, Hz. Abbas'tan istediği cevapları alınca da «Benim filan oğulları ile aramda bir kavga yoktur» diyordu. Nihayet Rasûlullah (s.a.s) aralarında olduğu halde Muhacir ve Ensar üzerlerindeki askeri teçhizattan yalnız gözleri görünür olarak geçtiklerinde, Ebû Süfyan:

- Sübhanellah! ey Abbas, kim bunlar? diye sordu, Hz. Abbas:

- Bu Rasûlullah (s.a.s)'tır. Muhacirlerle Ensar arasında bulunuyor, diye cevap verince; Ebû Süfyan:

- Bunlara hiç kimse dayanamaz ve güç yetiremez!

Abbas (r.a.):

Vallahi Ey Ebû Fadl, Ey Ebû Süfyan. Bu saltanat değil, peygamberliktir! dedi. Ebû Süfyan "o halde ne iyi", dedi. Sonra da kalkıp:

- Ey Kureyş topluluğu! İşte Muhammed! Karşınızda dayanamayacağınız kadar büyük bir kuvvetle yanınıza gelmiştir. Kim Ebû Süfyan'ın evine girer, sığınırsa ona eman verilmiştir, diye seslendi. Kureyş müşrikleri:

- Allah seni kahretsin! Senin evin bize ne kadar yararlı olabilir? dediler. Ebû Süfyan devamla:

- Kim evine girip, kapısını üzerine kaparsa, ona da eman verilmiştir! Kim Mescid-i Haram'a girer, sığınırsa ona da eman verilmiştir diye ilan etti. Bunun üzerine halk evlerine ve Mescid-i Haram'a dağıldılar.

İtaatkâr, Mütevazi Giriş,

Rasûlullah (s.a.s) nihayet Allah'ın kendisine Mekke'nin fethini de ikram ettiğini görünce; Allah'a tevazuundan başını

önüne eğmişti. O derece eğilmişti ki çenesi neredeyse devesinin semerine değiyordu. Bu şekilde, Fetih süresini okuyarak Mekke'ye bir fatih olarak girişinde Allah'ın adalet, eşitlik, tevazu ve itaat şiarlarından her birini yükseltti. Kölesinin oğlu Üsâme b. Zeyd'i terkisine almıştı. Halbuki o, Haşimoğulları'nın, Kureyş eşrafının ve bir çoğunun çocuğunu terkisine almamıştı.

Rasûlullah (s.a.s) Mekke'ye hicretin 8. yılı Ramazan ayının 20'sinde Cum'a günü güneş doğmadan önce girdi. Fetih günü Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına bir adam gelmiş, konuşurken kendisini bir titremedir, tutmuştu. Rasûlullah (s.a.s) ona: «Rahat ve sakin ol! Ben bir hükümdar değilim. Ben ancak; Kureyş'ten kuru et yiyen bir kadının oğluyum» dedi.

Şiddet Değil Merhamet

Fetih günü Sa'd b. Muaz Ensar alayı arasında Ebû Süfyan'ın önünden gezerken O'na:

«Bugün en büyük bir savaş gündüdür. Bugün Kâ'be'de savaşın helâl olacağı gündür. Bugün Allah'ın Kureyş müşriklerini hor ve hakir kılacağı gündür, diyerek bağırdı.

Rasûlullah (s.a.s) alayla beraber hizasına gelince; Ebû Süfyan, Sa'd'ın bu şekilde konuşmasını ona şikayet edip:

- Ya Rasûlallah! Sa'd'ın ne söylediğini işitmedin mi? dedi.

Rasûlullah (s.a.s):

- Ne söyledi, diye sordu. Ebû Süfyan: Sa'd'ın söylediklerini şöyle şöyle söyledi diyerek O'na anlatınca Rasûlullah (s.a.s) Sa'd'ın sözlerini beğenmeyerek şöyle dedi:

- "Bugün, merhamet gündüdür, Bugün, Allah'ın Kureyşlileri İslâmîyetle güçlendireceği, üstünleştireceği bir gündür.

Bugün, Allah'ın ezanlar okutturmak, putları söküp attır-
mak suretiyle Kâ'be'nin şanını yücelteceği bir gündür". Bun-
dan sonra Rasûlullah (s.a.s) Sa'd'a birisini gönderip sancağı
ondan aldırdı ve O'nu Sa'd'ın oğlu Kays'a verdi. Böylece Sa'd,
sancağın oğluna verilmesiyle kendisinden ayrılmadığını, bir
yakınında bulunduğunu da gördü.

Küçük Bir Çatışma

Müslümanlar Mekke'ye girerlerken, Halid b. Velid gru-
buyla Süfyan b. Ümeyye, İkrime b. Ebû Cehil, Süheyl b. Amr
arasında küçük bir çatışma oldu. Bu çatışmada müşriklerden
yaklaşık 12 kişi öldürüldü. Müslümanların Mekke'ye girme-
sine engel olan bu müşrik grubu sonunda bozguna uğradı.

Halbuki Rasûlullah (s.a.s) İslâm kumandanlarından Mek-
ke'ye girerlerken, kendilerine engel olup, çarpışanların dışın-
da hiçbir kimseyi öldürmemelerini istemişti.

Mescid-i Haram'ın Putlardan Temizlenmesi

Rasûlullah (s.a.s) Mekke'ye girip halk huzur içinde yerle-
şince, etrafı kontrole çıktı. Beytullah'a gelip, onu tavaf etti.
Elinde bir yay vardı. Kâ'be'de ve çevresinde 360 tane put bu-
lunuyordu.

Rasûlullah (s.a.s) putların yanına gidip yayıyla onlara
dürtmeye başladı. Putlara birer birer dokunuyor ve:

- Hak geldi, batıl yok olup gitti. Zaten batıl daima yok olu-
cudur. Hak geldi. Yok olan batıl ne yoktan bir şey var edebilir
ne de yok olanı diriltebilir buyurdu. O, yay ile putlara dokun-
dukça, putlar yüzleri üzerine düşüyordu.

Rasûlullah (s.a.s) Kâ'be'de resim ve heykeller gördü. Bun-
ların kırılmalarını emretti. Nihayet onlar da kırılıp ortadan

kaldırıldı.

Bugün İyilik ve Ahde Vefa Günüdür

Rasûlullah (s.a.s) Kâ'be'nin tavaf edilmesine karar verince, Osman b. Talha'yı çağırıp ondan Kâ'be'nin anahtarlarını aldı. Bunlarla Beytullah'ın kapısını açıp içeri girdi.

Rasûlullah (s.a.s) Medine'ye hicret etmeden evvel, birgün Hz. Osman'dan Kâ'be'nin anahtarlarını istemişti. Osman b. Talha, Rasûlullah (s.a.s)'a ağır sözler söyleyip, hakaret etmişti. Rasûlullah (s.a.s) onun bu uygunsuz davranışını sükkunet ve ağırbaşlılıkla karşılamış:

- Ey Osman! Umarım ki birgün sen bu anahtarların benim elimde olduğunu ve onları nereye istersem oraya koyduğumu göreceksin! buyurmuştu. Osman b. Talha; "O zaman Kureyş mahvolmuş ve kıymetten düşmüş olur", demişti.

Rasûlullah (s.a.s):

- Hayır! Asıl o zaman Kureyş yaşayacak ve kıymetlenecektir, buyurmuştu.

Rasûlullah (s.a.s) Kâ'be'den dışarı çıktı. Anahtarları elinde tutuyordu. Hz. Ali O'na:

- Ya Rasûlallah! Hicabe ile Sikâye hizmetini bizde birleştir. Allah'ın salat ve selamı üzerine olsun deyince, Rasûlullah (s.a.s):

- Osman b. Talha nerede? diye sordu ve "bana Osman'ı çağırınız", buyurdu. Hz. Osman gelince:

- Ey Osman! İşte anahtarlarını al!

Bugün iyilik ve ahde vefa günüdür. Ey Ebû Talha oğulları onları, eskiden olduğu gibi alınız. Bunları zalim olmadıkça hiç kimse elinizden almaz, buyurdu.

İslâm Têvhid ve Vahdet Dinidir

Rasûlullah (s.a.s) Kâ'be'nin (Beytullah'ın) kapısını açtı. O sırada Kureyşliler Mescid-i Haram'a saflar halinde dolmuşlar, onun ne yapacağını merakla gözlüyorlardı. Rasûlullah (s.a.s) kapının yan dilmelerin tutmuştu. Kureyşliler onun hükmü altındalardı. O, şöyle buyurdu:

Allah'tan başka Allah yoktur. Yalnız o vardır. O'nun eşi, ortağı yoktur. O va'dini yerine getirdi. Kuluna yardım etti. Toplanan düşmanları tek başına bozguna uğrattı. İyi biliniz ki: Cahiliyye çağına ait olup, övünme vesilesi edinile gelen herşey, kan, mal davaları.. bunların hepsi, bugün şu ayaklarının altında kalmış ve kaldırılmıştır.

İyi biliniz ki, Beytullah perdedarlığı (Hicabe) hizmeti ile hacılara su dağıtma (Sikâye) hizmeti, bunun dışındadır.

Ey Kureyş topluluğu! muhakkak ki Allah, cahiliyye gurunu soy sople övünüp büyüklenmeyi sizden kaldırmıştır. Bütün insanlar Adem'den, Adem de topraktan yaratılmıştır. Sonra şu âyeti okudu:

«Ey insanlar! Gerçekten biz, sizi bir erkekle, bir dişiden yarattık. Birbirinizle tanışasınız diye sizi büyük kavimlere, küçük ktiçtik kabilelere ayırdık,

Şüphesiz yok ki sizin Allah katında en şerefli olan Allah'tan en çok sakınanızdır. Allah, her şeyi hakkıyla bilen, her şeyden haberdar olandır»

Muhabbet Peygamberi, Rahmet Elçisi

Rasûlullah (s.a.s) bu konuşmadan sonra:

«Ey Kureyş topluluğu! Şimdi benim, hakkınızda ne yapacağımı sanırsınız. diye sordu. Kureyşliler:

- Biz senin hayır ve iyilik yapacağını umar ve hayır yapacaksın! deriz. Sen, kerem ve iyilik sahibi bir kardeşsin. Kerem ve iyilik sahibi bir kardeş oğlusun! dediler. Bunun üzerine, peygamberimiz:

- Yusuf (a.s.)'un kardeşlerine dediği gibi ben de:

«Size bugün hiçbir başa kakma ve ayıplama yok!» diyorum. Haydi gidiniz, artık serbestsiniz buyurdu. Sonra Bilâl-i Habeşî'ye Kâ'be'nin üzerine çıkıp, ezan okumasını emretti. Bilâl ezan okurken, Mekke okunan ezanla sarsılıyor, Kureyş ileri gelenleri de yükselen Allah kelamını dinliyordu.

Rasûlullah (s.a.s) Ebû Talib'in kızı Ümmü Hani'nin evine girip guslettikten sonra, Allahu Teâlâ'ya şükran olmak üzere, sekiz rek'atlık fetih namazı kıldı.

Allah'ın Kanunlarını Uygulamada Ayırım Yoktur

Bu gazada Mahzumoğulları'ndan ismi Fatıma olan bir kadın hırsızlık yapmıştı. Kadının kavmi, korkarak Rasûlullah (s.a.s)'in yanında ayrı bir yeri olan Üsame b. Zeyd'in onun hakkında aracı olmasını istemişlerdi.

Üsame b. Zeyd, durumu Rasûlullah (s.a.s)'a arz edip, kadının bağışlanmasını dileyince Peygamberimizin yüzü değişti:

- Sen Allah'ın koyduğu cezalardan bir cezanın affi hakkında mı benimle konuşuyorsun, buyurdu. Üsame:

- Ya Rasûlallah! Bu uygunsuz davranışımın dolayısıyla Allah'tan yargılanmamı dile, dedi.

Akşam olunca, Rasûlullah (s.a.s) ayağa kalkıp Allah'a geçince hamd ü senada bulundu ve:

«Bundan sonra derim ki: Sizden öncekileri helak eden, ancak onların içlerinden şerefli ve soylu birisi hırsızlık ettiği za-

man onu cezasız bırakmaları, içlerinde fakir ve zaif biri hırsızlık edince de, onun hakkında ceza uygulamaları idi.

Muhammed'in varlığı, Kudret elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki; Muhammed'in kızı Fatıma hırsızlık edecek olsaydı, muhakkak onun da elini keserdim» buyurdu.

Sonra emretti. O kadının eli kesildi. Bunun üzerine, kadın güzelce tevbe etti.

İslâm Üzere Biat

Mekke'de halk Rasûlullah (s.a.s)'a İslâm'a bağlılık üzere biat etmek için toplanınca, Peygamberimiz Safa tepesinde oturdu. Güçleri yettiği kadar Allah'ın ve Rasûlü'nün buyruklarını dinleyip, itaat edecekleri hakkında halkın ellerini tutup biatlarını aldı. Erkeklerin biatı bitince, kadınlar biat ettiler. Uhud'ta Hz. Hamza'ya eziyet eden, Ebû Süfyan'ın hanımı Hind b. Utbe de onlar arasındaydı. Tanınmamak için yüzünü örtmüş, kıyafetini değiştirmişti.

Fakat Rasûlullah (s.a.s) onu aralarında geçen konuşmadan dolayı tanıdı. Hind müslüman olup biat etti.

Hayatınız Hayatım, Ölümünüz Ölümümdür

Allah (c.c.) Rasûlü'ne kendi memleketi, vatanı ve doğduğu yer olan Mekke'nin fethini nasib kılınca, Ensar kendi aralarında:

«Allah, Rasûlullah (s.a.s)'a Mekke'yi açtı. Artık O, Mekke'de kalır Medine'ye dönmez» demeye başladılar. Sadece Ensar kendi aralarında konuştuıkları halde, Rasûlullah düşündüklerini kendilerine haber verince, mahcub oldular. İtiraf ettiler. Bunun üzerine Rasûlullah «Allah'a sığınırım» böyle bir şey yapmaktan. Hayatım da ölümüm de sizinle olacaktır.

Bunun üzerine Ensar sevindi ve sevinç gözyaşları döktüler.

Cahiliye Kalıntılarının ve Putperestlik İzlerinin Ortadan Kaldırılması

Rasûlullah (s.a.s) askeri birliklerini, Kâ'be'nin çevresinde bulunan putları ortadan kaldırmaları için etrafa dağıttı. Böylece putların hepsi kırılıp, ortadan kaldırıldı. Lat ve Uzza adlı putlarla birlikte, üçüncü bir put olan Menat da kırılıp ortadan kaldırıldı.

Rasûlullah (s.a.s)'ın münadisi etrafa:

«Allah'a ve ahiret gününe inanan kişi, evinde kırmadık, ortadan kaldırmadık put bırakmasın» diyerek sesleniyordu. Peygamberimiz, ashabından bazı kimseleri putlarını kırmak için çeşitli kabilelere gönderdi. Onlar da putları kırıp, yok ettiler.

Yine Rasûlullah (s.a.s) kalkıp halka hitab etti. Mekke'nin kıyamet gününe kadar kudsîyyetini açıklayıp şöyle buyurdu:

«Allah'a ve ahiret gününe inanan bir kimse için Mekke Haremi'nde kan dökmek, ağaç kesmek helâl olmaz» devamla:

«Mekke'de kan dökmek, benden önce, hiçbir kimse için helal olmadığı gibi, benden sonra da hiçbir kimse için helâl olmayacaktır» buyurdu.

Bundan sonra geri dönerek Medine'ye gitti.

Mekke'nin Fethi'nin İzi

Mekke'nin fethedilmesi Arapların gönüllerinde derin izler bıraktı. Birçok kimseler, Allah'ın göğüslerini İslâm'a aç-

masından sonra, akın akın İslâm'a girip müslüman oldular.

Allah ne doğru söylemiştir:

«Ey Muhammed! Allah'ın yardımı ve zafer günü gelip, insanların Allah'ın dinine akın akın girdiklerini görünce, artık Rabbi'ni hamd ile tesbih et ve ondan mağfiret dile. muhakkak ki o tevbeleri kabul edendir»³¹.

(31) Nasr sûresi, 1-3.

HUNEYN GAZASI

Hevazin'in Toplanması

Mekke Fethi'nin tamamlanmasından sonra insanlar akın akın İslâm'a girmeye başladılar. Bunun yanında müslüman olmayan bazı Araplar sadaklarındaki (okluk) son oku İslâm ve müslümanlara fırlatmaktan geri kalmadılar.

Hevazin kabilesi Kureyş'ten sonra gelen kuvvetli bir kabileydi. Kureyşle aralarında daima bir rekabet vardı. Birinin boyun eğdiğine diğeri asla boyun eğmezdi.

Hevazin kabilesinin reisi Malik b. Avf en-Nasrî Rasûlullah (s.a.s)'ın üzerine yürümeye karar verip, civar kabileleri onunla harbe çağırdı. Hevazililerle birlikte bütün Sakif kabilelerini onunla harbe çağırdı. Hevazililerle birlikte bütün Sakif kabilesi onun etrafında toplandı. Malik b. Avf, savaşa katılanların dönüp kaçmamaları, halkı ve topraklarını müdafaa etmeleri için mallarını, kadın ve çocuklarını yanlarına kattı. Rasûlullah (s.a.s) iki bin Mekkelilerden olmak üzere oniki bin kişilik bir kuvvetle Hevazililerle doğru yola çıktı. Mekkelilerin içinde müslüman olmayan kimselerle, müslü-

man olmaya ahd etmiş kişiler de bulunuyordu. Diğer onbin kişi kendisiyle beraber Medine'den gelenlerdi. İslâm ordusu bu gazada, daha önce hiçbir gazada ulaşmadığı bir sayıya ulaşmıştı. Hatta, İslâm ordusunun çokluğu hoşlarına gitmiş, müslümanlardan bazı kimseler: «Artık biz bugün azlık yüzünden yenilmeyiz» demişti.

Huneyn Vadisi'nde

İslâm ordusu Huneyn vadisine doğru yöneldi. Bu hicri 8. yıl, şevval ayının onunda olmuştu. İslâm ordusu sabahın alaca karanlığında Huneyn vadisine inmeye başladı.

Hevazinliler, vadiye önceden gelip boğazı tutmuşlar, pusu kurmuşlardı. Birden ok atmaya başlamaları müslümanları paniğe düşürmüştü. Kılıçlarını sıyırıp, hep birden müslümanlara hücum ettiler. Hevazinliler keskin nişancı ve atıcı kimselerdi.

Müslümanlar bu durum karşısında hep birden telaşla geri kaçmaya başladılar. Korkunç bir durum başlamıştı. Neredeyse hezimete uğrayacaklardı. Sanki Uhud günü idi. O Uhud ki, Rasûlullah'ın öldüğü haberi yayılmıştı. Müslümanlar Rasûlullah'ın etrafından dağılmışlardı.

Fetih ve Sekinet

Allah'ın; çokluklarıyla övünen müslümanların te'dib iradesi tamam olmuş, onlara fetih zevkünden sonra yenilginin acısını tattırılmıştı. Fakat sonra onlara, düşmanlara karşı dirilişi ihsan etmiş. Rasûlullah (s.a.s) ve mü'minlere iç huzuru indirmişti. Rasûlullah (s.a.s) beyaz katırının üzerinde çekinmeden korkusuzca duruyordu. Yanında Muhacir, Ensar ve Ehli Beyti'nden bir grup kalmıştı. Abbas b. Muttalib katırının ge-

min tutmuştu. Rasûlullah (s.a.s) şöyle sesleniyordu:

«Ben peygamberim bunda yalan yok! Ben Abdülmuttalib oğluyum» diyerek sesleniyordu. Müşrik alayları kendisine yönelince, yerden bir avuç toprak alıp, müşriklerin gözlerine doğru atıp savurdu. Hevazinliler'in gözleri kum doldu.

Müslümanların kendi canlarıyla meşgul olduklarını görünce:

«Ey Abbas! Sen onlara, Ey Ensar topluluğu! Ey Emüra ağacının altında biat etmiş sahabiler topluluğu! diyerek seslen» buyurdu. Hz. Abbas bu şekilde seslenince, daveti işiten müslümanlar «Lebbeyk, Lebbeyk» diyerek koşup geliyorlardı,

- Hz. Abbas gür sesli idi- sesi duyan hemen ileri atılıyor, kılıç ve kalkanını alarak devesinden yere atladıktan sonra Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına geliyordu. Nihayet onun etrafında bir kalabalık toplandı. Düşmanı karşılayıp çarpıştılar. Rasûlullah (s.a.s) bineğinin üzerindeydi. Artık iki taraf kılıçlarıyla çarpışıyorlardı. Nihayet Allahu Teâla yardımıyla melekleri indi. Huneyn vadisi meleklerle doldu. Böylece Hevazinliler bozguna uğratıldılar. Bu konuda Allah şöyle buyurur:

«Andolsun ki Allah size birçok yerlerde ve çokluğunuzun sizi böbürlendirdiği fakat bir faydası da olmadığı, yeryüzünün geniş olmasına rağmen size dar gelip de bozularak arkamıza döndüğünüzde yardım etmişti. Bozgundan sonra Allah, peygamberine, mü'minlere güvenlik verdi ve görmediğiniz askerler indirdi; inkâr edenleri azaba uğrattı. İnkârcıların cezası budur»³²

(32) Tevbe sûresi, 25-26.

TAİF GAZASI

Bozguna Uğrayan Sakifliler

Bozguna uğrayan Sakifliler Taife sığıp, şehrin kapılarını üzerlerine kitleyip, kalelerini onardılar. Rasûlullah (s.a.s) onların üzerine yürüyüp, ilerledi. Taif'in yanbaşında bir yerde konakladı ve ordugâhını orada kurdu. İslâm ordusu Taif surlarına çok yakındı. Kalenin içine girmeye güç yetiremiyorlardı. Taifliler çekirge sürüsü gibi müslümanlara ok yağdırmaya başladılar. Gerçekten atıcı kimselerdi.

Taif Kuşatması

Rasûlullah (s.a.s) bu durum karşısında orduyu başka bir yere nakletti. Sonra onları 10 gecedan fazla kuşattı. Onlarla şiddetli bir şekilde savaşp, oklaştılar. Rasûlullah (s.a.s) bu savaşta ilk defa mancınık kullandı. Çok şiddetli bir kuşatma yapılan bu savaşta, atılan oklarla birçok müslüman şehid oldu.

Savaş Meydanında Rahmet

Kuşatma daralıp harp uzayınca Rasûlullah (s.a.s) Sakifliler'in geçimlerini sağladıkları üzüm bağlarındaki asmaların

kesilmesini emretti. Müslümanlar üstüni asmalarını kesmeye başlayınca Sakifliler, akrabalık hakkını ileri sürerek Rasûlullah (s.a.s)'dan bunu terketmesini istediler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s):

«Ben, bağınızı, Allah'ın rızasını ve akrabalık hakkını gözeterek bırakıyorum» buyurdu. Ve daha fazla kestirmekten vazgeçti. Sonra Rasûlullah (s.a.s)'ın münadisi:

«Ne zaman bir köle, kaleden iner ve yanımıza gelirse O, hürdür» diye seslenince, 10'dan fazla köle kaçıp, geldi. Rasûlullah (s.a.s) kaleden inenlerin hepsini azad etti.

Rasûlullah (s.a.s)'a Taif'in fethi için izin verilmemişti. Hz. Ömer'e emretti. O da göç için hazırlanmalarını halka duyurdu. Dönüş ilanı yapılması üzerine müslümanlar aralarında konuşmağa başladılar. «Allah bize Taif'in fethini nasib etmeden nasıl dönüp gideriz» dediler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s):

«Öyleyse yarın sabah çarpışmağa hazırlanın» buyurdu.

Sabahleyin çarpıştılar ve yaralandılar. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) «İnşaallah yarın döneceğiz» buyurunca, buna sevindiler.

Rasûlullah (s.a.s)'a Taif'in fethi için izin verilmemişti. O, Taifliler'in itaat ederek, İslâm'a girmelerini istiyordu. Niha-yet müslümanların yola çıkıp, geri dönmelerini emretti.

Huneyn Esirleri ve Ganimetleri

Rasûlullah (s.a.s) müslümanlarla birlikte gelip, cirâne'de konakladı. On gecedan fazla, Hevazinliler'in müslüman olarak gelmelerini bekledi. Sonra malları ortaya çıkarıp bölüştürdü. Bu bölüştürmede ganimetleri öncelikle «Müellefe-i Kulûb'a (Kalbleri İslâm'a ısındırılmak istenenler) dağıttı.

Esirlerin Hevazinliler'e Geri Verilmesi

Nihayet Hevazin elçileri Rasûlullah (s.a.s)'in yanına geldiler. Hepsi 14 kişiydiler. Rasûlullah (s.a.s)'dan mallarının ve esirlerinin kendilerine geri verilmesiyle lütufta bulunmasını istediler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s):

«Görüyorsunuz ki yalnız değilim. Yanımda diğer müslümanlar var. Şimdi söyleyin; size çocuklarınızla kadınlarınız mı daha sevgilidir yoksa mallarınız mı? diye sordu.

«Biz çocuklarımızı ve kadınlarımızı hiçbir şeye denk tutmayız. bize onlar daha sevgilidir» dediler. Rasûlullah (s.a.s):

«O halde ben öğle namazımı kıldırdığım zaman, sizler ayağa kalkıp:

«Biz çocuklarımız ve kadınlarımızın geri verilmesi hakkında Rasûlullah (s.a.s) katında şefaatinizi diliyoruz» deyin, diyerek onlara yol gösterdi.

Namaz kılındıktan sonra, Hevazinliler ayağa kalkıp:

«Biz çocuklarımızla, kadınlarımızın geri verilmesi hakkında Rasûlullah (s.a.s) katında şefaatinizi diliyoruz» dediler. Onların bu istekleri karşısında; Rasûlullah (s.a.s):

«Benim ve Abdülmuttaliboğulları'nın hisselerine düşenler, sizin olsun».

Bunun üzerine Muhacirler ve Ensar:

«Biz de hisselerimizi, Rasûlullah (s.a.s) için bağışladık» dediler. Fakat Temimoğulları, Fezareoğulları ve Süleymoğulları esirlerin geri verilmesi isteğini kabul etmediler. Rasûlullah (s.a.s) bunun üzerine şöyle buyurdu:

«Bu kavim müslüman olarak bize geldiler. Onlar için tak-

sim meselesini geciktirdim. Onları malları ile esirleri arasında serbest bıraktım. Çocuklara ve kadınlara bir şeyi tercih etmediler. O halde kimin yanında esir varsa ve gönüllü olarak vermek istiyorsa getirsin. Hakkını vermemek isteyen ise, esirlerini versin. Ona karşılık her pay için altı pay verilecektir. Bunu da bundan sonra Allah'ın bize vereceği ilk ganimetten vereceğiz».

Müslümanlar! Rasûlullah (s.a.s) için onları bağışlıyoruz» dediler.

Rasûlullah (s.a.s):

«Bizlerden, buna kimlerin rızası var, kimlerin rızası yok iyice bilemeyiz. Siz hemen dönüp gidiniz de, bize muvaffakatımız, işbilir kimseleriniz gelip arzetsin» buyurdu.

Nihayet konuşup, anlaştıktan sonra hepsi Hevazinliler'e kadın ve çocuklarını geri verdiler. Rasûlullah (s.a.s) esirlere birer elbise dağıttı.

İncelik ve Cömertlik

Müslümanlar, Beni Sa'd kabilesinden Halime'nin kızı ve Rasûlullah (s.a.s)'in süt kardeşi Şeyma'yı da esirler arasında getirmişlerdi. Müslümanlar onu tanımıyorlardı. Şeyma, esirler arasında kendisine katı ve sert davranılınca:

«Biliniz ki, vallahi ben sizin efendinizin süt kardeşiyim» dedi. Fakat onun sözüne pek inanmadılar. Kendisini Rasûlullah (s.a.s)'in yanına getirdiler. Şeyma Rasûlullah (s.a.s)'in yanına gelince:

«Ya Rasûlallah! Ben senin süt kardeşimim» dedi. Peygamberimiz:

«Buna alamet ve işaret nedir?» diye sordu. Şeyma:

«Buna alamet arkamda, omuzumda bulunan ısıruk izidir ki

onu sen ısırmıştın! O zaman, ben seni kucagımı almıştım» dedi. Rasûlullah (s.a.s) ısırik izini görünce hatırladı ve tanıdı. Ridasını yere serdikten sonra, Şeyma'yı onun üzerine oturttu. Sonra:

«İstersen sevgi ve saygı görerek yanımda kal, istersen yararlanacağın mallar verip, seni kavim ve kabilenin yanına döndüreyim! Sana bunu da yaparım» buyurdu. Şeyma:

«Evet. Sen bana mal ver. Beni kavmimin yanına gönder» dedi.

Rasûlullah (s.a.s) ona bazı şeyler ikram etti. Şeyma müslüman oldu. Rasûlullah (s.a.s) ona 3 erkek köle, bir cariye, bir deve ve koyun vermişti.

İstemeyenler Değil, İtaat Edenler

Müşlûmanlar Taiften ayrılıp, Medine'ye giderlerken, Rasûlullah (s.a.s) onlara:

«Biz dönenleriz, tevbe edenleriz, Rabbimize ibadet edip, hamdedenleriz» deyiniz, dedi. Müslümanlar da böyle söylediler. Bir ara:

«Ya Rasûlallah! Sakif kabilesi için Allah'a dua ediver» denilince, Rasûlullah (s.a.s) hemen:

«Ey Allah'ım! Sakiflilere hidayet et. Onları müslüman olarak bize getir» diye dua etti. Rasûlullah (s.a.s) Taiften ayrıldıktan sonra Urve b. Mes'ud arkasından gelerek, Medine'ye girmeden evvel O'na yetişti ve müslüman oldu. Bundan sonra kavmini İslâm'a davet etmek için geri döndü. Urve b. Mes'ud Sakif halkı tarafından sevilip, sayılan bir kişiydi. O nlar arasında ayrı bir yeri ve mevkii vardı. buna rağmen O, taiflileri İslâm'a davet edip, dinini onlara açıklayınca, kendisine karşı çıktılar. Ok yağmuruna tutup, şehid ettiler.

Urve b. Mes'ud'un öldürülmesinden birkaç ay sonra, Sakifliler biraraya gelip, konuştular. Çevrelerindeki bazı Arap kabileleri ile savaşmaya güçlerinin yetmeyeceğini gördüler. Biat edip, müslüman oldular ve Rasûlullah (s.a.s)'a temsilciler gönderdiler.

Putperestlikle Beraber

Sakif temsilcileri Rasûlullah (s.a.s)'ın yanına gelince O, gelenler için Mescid'in bir tarafına çadırlar kurdu. Sakifliler müslüman oldular. Bununla beraber, Lat putunun üç yıl müddetle yıkılmayıp, geri bırakmasını Rasûlullah (s.a.s)'dan istediler. Rasûlullah (s.a.s) onların bu dileklerini kabul etmedi. Dönüp gitmediler ve sadece 1 yıl bırakmasını istediler. Rasûlullah (s.a.s) yine kabul etmedi. Sakif temsilcileri bu defa, gelişlerinden bir ay sonraya olsun bırakmasını istediler.

Peygamberimiz bunu da kabul etmedi. Putlarını kendi elleriyle yıkmak istemeyince Rasûlullah (s.a.s) tapındıkları putları yıkmak üzere Ebû Süfyan b. Harb ile Muğire b. Şu'be'yi -Elçilerin kavmindendir- göndermeyi kabul etti. Nihayet kendilerinin namazdan muaf tutulmalarını istediklerinde Rasûlullah (s.a.s):

«İçinde namaz bulunmayan dinde hayır yoktur» buyurdu.

Rasûlullah (s.a.s)'la anlaşmaları bitince, geri dönüp memleketlerine gittiler. Rasûlullah (s.a.s)'ın onlarla beraber gönderdiği Ebû Süfyan b. Harb ve Muğire b. Şu'be gidip onların putlarını yıktılar. Bundan sonra İslâm Sakif kabilesinde de yayıldı. Hatta onlardan sonra Taifliler de müslüman oldular.

TEBUK GAZASI

Kendilerini Rumlar'ın karşısına çıkacak güçte görmediklerinden Araplar, onlar üzerinde yapılacak bir seferi hayal bile etmiyorlardı. Buna karşılık Rumlar devamlı olarak Mute harbini amıyorlardı ki, orada kendileri için umduklarını bulamamışlar ve bir başarı elde edememişlerdi.

Rum orduları Arap topraklarına girmeden ve İslâm'ın merkezine saldırmadan Rasûlullah (s.a.s) İslâm ordusuyla Rum topraklarına girmeyi tasarladı.

Gaza Zamanı

Tebuk gazası hicretin dokuzuncu yılında, Receb ayında olmuştur. Rasûlullah (s.a.s) bu gazaya meyvelerin yetişip güzelleştiği, ağaç gölgelerinin hoşla gittiği oldukça sıcak bir zamanda çıktı. Susuz bir çölü geçecekti. Sayı bakımından oldukça fazla olan bir düşmanla karşılaşılacaktı. Rasûlullah durumu açık bir şekilde müslümanlara bildirdi. Tâ ki gerekli tedbirleri alsınlar.

Rasûlullah (s.a.s) bu sefere yönelip, halkın ona göre hazırlanmalarını, gidilecek yerin uzaklığını, düşünürken zamanın

katlık ve yokluk içinde kıvrandığı bir devreye rastlamış olması da ayrı bir dezavantaj idi.

Münafıklar seferden vazgeçirmek için etkileyici sebepler ileri sürdüler. Güçlü ve kuvvetli olan düşmandan korkarak sıcaktan kaçtıkları, cihada gitmeye taraftar olmadıkları için Rasûlullah'a iştirak etmediler.

Bu konuda Allahu Teâla şöyle buyurur:

«Allah'ın peygamberine muhalefet için gazadan geri kalan münafıklar, yurtlarından çıkmayıp oturmakla ferahlandılar. Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad etmekten hoşlanmadılar ve «Bu sıcakta gazaya çıkmayınız» dediler. De ki: Cehennem ateşi, daha sıcak» anlayabilselerdi»³³.

Sahabe'nin Cihad ve Sefer İçin Yarışı

Bu sefere son derece önem veren Rasûlullah (s.a.s) halka savaş için hazırlanmalarını emredip, hali vakti yerinde olan kimseleri de mallarını Allah yolunda harcamaya teşvik etti. Bunun üzerine imkan sahibi olan müslümanlar karşılığını Allah'tan umarak mal yükleyip getirdiler.

Hız. Osman ordunun ihtiyacını tek başına donatıp techiz etti ve bin altın bağıшта bulundu. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) ona dua etti.

Ordunun Tebuk'e Yürüyüşü

Rasûlullah (s.a.s) 30. 000 kişilik bir kuvvetle Medine'den Tebuk'e doğru hareket etti. Rasûlullah (s.a.s)'ın hazırladığı en büyük ordu buydu. Rasûlullah (s.a.s) ordusuyla beraber, Semud kavminin toprağı olan Hicr üzerinde konakladı. Ya-

(33) Tevbe süresi, 81.

nındaki şahabilere buranın azaba uğramış insanların yurdu olduğunu haber verip:

«Şu kendilerine zulm etmiş olanların yurtlarına, onların uğradıkları azabın benzerine sizler de uğrayabileceğinizden korkarak, ağlayarak giriniz» buyurdu.

Mücahidler orada sabahladıkları zaman, yanlarında su kalmamıştı. Bu durumdan Rasûlullah (s.a.s)'a şikayetlendiler. Rasûlullah (s.a.s) dua eder etmez, Yüce Allah hemien bir bulut göndermiş, yağmur yağmaya başlamıştı. Halk yağan yağmurla suya kanmış ve su ihtiyaçlarını karşılamışlardı.

Rasûlullah (s.a.s)'ın Medine'ye Dönüşü

Rasûlullah (s.a.s) Tebuk'e vardıktan sonra sınır boylarında oturan Arap emirleri Peygamberimizin yanına geldiler. Onunla görüşüp sulh yaptılar ve cizye verdiler. Bu arada Rumlar'ın çekildiği, hücum etmek fikrinden caydıkları haberi geldi. Rasûlullah onları memleketlerinin içinde takip etmede bir yarar görmedi. Zaten arzulanen hedef de yerini bulmuştu.

Rasûlullah (s.a.s) Tebuk'te on gecedden fazla kaldı. Sonra dönüp Medine'ye gitti.

Ka'b b. Malik'in Denenmesi ve Kurtuluşu

Müslüman olduklarından hiç şüphe olmayan Ka'b b. Malik, Mürare b. Rebi' ve Hilâl b. Ümeyye Tebuk gazasına katılmayıp, geride kalanlar arasındaydı. Bunlar ilk biat edenlerdendi. Başlarından güzel bir imtihan geçti. Mürare b. Rebi' ile Hilâl b. Ümeyye Bedir savaşına katılmışlardı. Gazalardan geri kalmak onların huy ve adetlerinden değildi. Tebuk gazasına katılmamaları nefislerinin günahlardan temizlenmesi ve

müslümanların terbiye edilmesi için ilahi bir hilemet sebebiyle olması ve onların ibretliklikleri, iradelerinin zayıf oluşları buldukları durumda fazla itimad emmeleri yüzündendir.

Rasûlullah (s.a.s) onlarla konuşmaktan müslümanları men' etti. Halk da bunu dinleyip, itaat ettiler. Onlardan çekinip yüz çevirdiler. Elli gün bu durumda kaldılar...

Ka'b b. Malik dışarı çıkar, namazda müslümanların yanında bulunup çarşı ve pazarları dolaşırdı. Fakat hiç kimse ona söz söylemezdi.

Bu durum, bununla da kalmayıp, geride kalan bu üç kişinin hanımlarınca da uygulandı. Hanımlarını yanlarından ayırmaları emrolundu. Onlar da haklarında hüküm gelinceye kadar eşlerinden ayrıldılar.

Bu durum devam ederken Gassan kralı, Ka'b b. Malik'e ikram etmek ve onu müreffeh kılmak için başkente yanına çağırıldı. Gassan kralının elçisi gelip, Ka'b b. Malik'e krahın gönderdiği bir yazı verdi.

Allah bu üç mü'minin günahlarından temizlenmesini murad edinceye kadar, onlar bunalmışlar, yer, bütün genişliğine rağmen onlara dar gelmişti. Nihayet, yedi kat göklerden Allah onlar için ferahlık indirmiş tevbelerini kabul etmişti.

«Andolsun ki, Allah peygamberi ve güçlük saatinde ona uyan Muhacirleri ve Ensar'ı affetti. O zaman içlerinden bir kısmının kalpleri kaymağa yüz tutmuş iken yine de onların tevbesini kabul buyurdu. çünkü O, onlara karşı çok şefkatli, çok merhametlidir.

Allah (Tebuk Savaşı'ndan) geri bırakılan o üç kişinin de tevbelerini kabul buyurdu. Bütün genişliğine rağmen yer onlara dar gelmiş, nefisleri kendilerini sıkıştırıp, Allah'tan başka sığınacak kimse olmadığını anlamışlardı. Allah tevbe et-

tikleri için onların tevbesini kabul etmiştir. Çünkü O, tevbe-
leri kabul eden, merhametli olandır»³⁴

Son Gaza, Tebuk Gazası

Rasûlullah (s.a.s)'ın yaptığı gazalar, Tebuk gazasıyla son
bulup 27'ye, müfreze ve seriyyeler de 60'a ulaştı. Bunların
hepsinde savaş olmamıştı. Bütün seriyye ve gazalarda her iki
tarafтан 1018 kişi öldürülmüş ve şehid edilmiştir.

İslâm'da İlk Hac ve Berae Sûresi'nin Nüzülü

Hicret'in dokuzuncu yılında Hac farzolundu. Rasûlullah
(s.a.s) bu sene Hz. Ebû Bekir'i müslümanlara hac yaptırmak
üzere, hac amiri olarak gönderdi. Hac yapmak isteyen 300
müslüman, Hz. Ebû Bekir'le beraber Medine'den yola çık-
tı.

Rasûlullah (s.a.s) Ali b. Ebû Talib'i çağırıp ona şöyle emir
verdi:

«Berae sûresinin şu baş tarafı yazılmış olanları, onlara gö-
tür. Kurban kesme günü halka ilan et!

- 1- Hiçbir kâfir Cennet'e giremez.
- 2- Bu yıldan sonra hiçbir müşrik hac yapmayacak.
- 3- Hiçbir çiplak, Beytullah'ı tavaf etmeyecek».

(34) Tevbe sûresi, 117,118.

ELÇİLER YILI

Elçilerin Peşpeşe Medine'ye Gelmeleri

Allah'ın izniyle Mekke'nin Fethi gerçekleşip, onlar Rasûlullah'ın sağ, salim ve ganimetlerle Tebuk'ten geri dönmesinden sonra, İslâm'ın merkezine birbiri ardınca elçiler gelmeye başladı. Bu elçiler memleketlerine giderlerken, İslâm'a davet için şevk ve gayreti, cahiliyye kalıntıları ve putperestlik izlelerinden son derece nefret ederek döntüyorlardı.

Sa'd b. Bekroğulları'ndan Damam b. Saleb elçi olarak geldi. Davetçi olarak kavmine döndüğü zaman ilk konuşması şöyle oldu:

«Ne kötüdür Lat ve Uzza!».

Kavmi: «Ey Damam! cüzzam ve delirmeden korun» dediler.

Damam:

« Muhakkak ki Allah peygamber göndermiştir, Sizi sapıklıktan kurtarmak için. Ben onun yanından geldim, size emir ve yasaklarını getirdim». Daha sonra kadın-erkek bütün kavmi müslüman oldular.

Cömert ve meşhur Adiy b. Hatem geldi. Rasûlullah (s.a.s)'in ahlâkını, tevazuunu gördükten sonra müslüman olup şöyle dedi:

«Vallahi, bu bir hükümdar işi değildir». Rasûlullah (s.a.s) Muaz b. Cebel ile Ebû Musa'yı Yemen'e gönderip şöyle buyurdu:

«Kolaylaştırınız! Zorlaştırmayınız! Müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz».

Yine Rasûlullah (s.a.s) Muğire b. Şu'be'yi Taif'e gönderdi. O Taif'e gidip lat putunu kırdı. Sonra yanındakilerle birlikte onun üzerine çıkıp, taşları birer birer kırmaya devam etti.

Elçiler İslâm'ı talim ediyor, dini bilgileri ve fıkıhı öğreniyorlar, Rasûlullah (s.a.s)'in ahlâkına ve ashabıyla olan yaşayışlarına şahid oluyorlardı.

Rasûlullah (s.a.s) elçiler için Mescid'in bahçesinde kalacakları çadırlar kurmuştu. Kur'an'ı dinliyor, namaz kılan müslümanları görüyorlardı.

Zihinlerinde dolaşan, hatırlarına gelen şeyleri basit ve açıklıkla Rasûlullah (s.a.s)'a soruyorlar, O da onlara belagat ve hikmetle cevap veriyordu.

Kur'an'ı dinleyenler, iman ediyorlar ve kalblerinde bir şüphe kalmıyordu.

Zekât ve Sadakaların Farz Olması

Hicret'in dokuzuncu yılında Zekât farz kılındı.

VEDA HACCI

Veda Haccı'nın Zamanı

Allah'ın, Kâ'be'nin pislik ve putlardan temizlenmesine dair iradesi tamam olunca, müslümanların gönülleri özlemle dolunca, dilekleri gerçekleşip, muhabbet ve şefkat bardağı taşınca, ayrılık vakti yaklaşmış, ümmete veda etmek zarureti gelip çatınca, Allah peygamberine Hac için izin verdi -Rasûlullah (s.a.s) İslâm'ın gelişinden sonra o yıla kadar haccetmemişti-

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) Kâ'be'yi haccetmek için Medine'den yola çıktı. Müslümanlara ders verip, onlara dinlerini ve onun gereklerini öğretiyordu. Allah'tan aldığı emneti açıklayıp, peygamberlik görevini ifa ediyordu. Son vazifelerini yapıyordu. Müslümanlardan ahd ve misak alıp, cahiliyyenin bütün izlerini siliyor, ortadan kaldırıp, ayaklarının altına koyuyordu. 100. 000 kişiden fazla insan, onunla beraber haccetti. Bu hacca «Veda Haccı» ve «Haccetü'l-Belağ» adları verildi.

Nebi (s.a.s) Nasıl Haccetti?

Rasûlullah (s.a.s) hacca niyetlenince, bunu halka bildirdi. Bütün müslümanlar onunla beraber çıkıp, haccetmek için hazırlandılar,

Medine çevresinden bunu işitip, Rasûlullah (s.a.s)'la birlikte hac yapmak isteyenler geldiler. Sayılamayacak kadar çok kişi gelip, yolda ona katıldılar. Önünde, arkasında, sağında ve solunda yol alıyorlardı.

Zilkade ayının bitimine 5 gün kala Cumartesi günü, 4 rek'at öğle namazını kıldıktan sonra Medine'den yola çıktı. Bundan önce bir hutbe okuyarak, müslümanlara ihramı, hacın vaciblerini ve sünnetlerini öğretti.

Sonra telbiye getirerek yürüdü.

«Lebheyk. Allahümme lebheyk. Lâ Şerike leke Lebheyk. Inne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülke lâ şerike lek».

Şeklindeki telbiyeyi okuyarak zilhicce'nin dördünde Mekke'ye ve Mescid-i Haram'a girdi. Kâ'be'yi tavaf edip, Safa ile Merve arasında sa'y yaptı. Mekke'de dört gün kaldıktan sonra Tevriye günü ³⁵ Zilhicce'nin 8. günü yanındaki müslümanlarla beraber Mina'ya doğru hareket edip, orada konakladı. Öğle ve ikinci namazlarını mina'da kılıp, orada geceledi.

Zilhicce'nin dokuzuncu günü güneş doğunca Cum'a günü Arafat'a gidip oraya vardı. Arafe günü devesinin üzerinde insanlara büyük bir hutbe okudu. Bu hutbesinde, islâm'ın esaslarını yerleştiren şirk ve cahiliyenin temellerini yıktı.

(35) Düşünce veya su alma.

Bütün milletlerin haram kılınmasında ittifak ettikleri kan, mallar ve metaların insanların birbirlerine haramlığını yerleştiren, cahiliyyenin bütün işlerini, bütün kalıntılarını ayakları altına koyup, onları hükümsüz bıraktı. Kadınlar hakkında, onlara iyi davranmayı tavsiye etti. Kadınların erkeklerde, erkeklerin de kadınlar üzerinde hakları olduğunu, bilindiği üzere memleket adet ve geleneğine göre, kendilerinin bütün yiyecek ve giyeceklerini sağlamanın şart olduğunu bildirdi. Ümmetine, Allah'ın kitabına sınıksız bağlanmasını tavsiye edip, ona yapışmaya devam ettikleri takdirde hiçbir zaman sapıtmayacaklarını haber verdi. Sonra ona bağlanmakla yükümlü olup, terk ettikleri zaman mes'ul olacaklarını bildirdi.

Bundan sonra müslümanlara kendisi hakkında ne söyleyeceksiniz, ne şahidlikte bulunacaksınız? diye sordu. Müslümanlar:

«Allah tarafından getirdiklerini bize tebliğ ettin. Peygamberlik vazifelerini yerine getirdin. Bizi öğütledin» diyerek şahadette bulunacağız» dediler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s) parmağını semaya kaldırdı ve 3 defa "Şahid ol ya Rab" diyerek Allah'ın onlara şahid olmasını isteyip, söylediklerini orada bulunanların bulunmayanlara ulaşturmalarını emretti.

Rasûlullah (s.a.s) hutbesini bitirince, müezzini Bilâl-i Habeşî'ye emretti o da ezan okudu. Sonra kamed getirdi. Rasûlullah (s.a.s) önce iki rek'at olarak öğle namazını kıldırdı. Arkasından da kamet getirilip aynı şekilde iki rek'at olarak, ikindi namazını kıldırdı.

Rasûlullah (s.a.s) namazdan sonra vakfe yerine ³⁶ gelip,

(36) Rahmet Dağı.

vakfe yaptı. Devesinin üzerinde ellerini göğsü hizasına ktdırdırıp, yoksullara yemek istemesi gibi dua etti. Akşam güneş batıncaya kadar duaya devam etti. O öyle dua ediyordu:

«Ey Allah'ım! Sen, sırtımı işliyorsun, yerimi görüyorsun, gizli-açık neyim varsa biliyorsundur. İşlerinden hiçbiri sana gizli değildir. Ben çaresiz, yoksulum!

Senden yardım ve eman diliyorum.

Sana sığınıyorum!

Korkuyorum, kusurlarımı itiraf ediyorum

Bir çaresiz nasıl isterse, ben de öyle istiyorum

Zelil bir günahkâr nasıl yalvarırsa, ben de öyle yalvarıyorum.

Senin yüce huzurunda boynunu bükümüştü,

Senin için gözlerinden yaşlar boşanan,

Senin uğrunda bütün varlığını zelil eden, senin için burnunu topraklara sürten bir kulun sana nasıl dua ederse, ben de öyle dua ediyorum.

Ey Rabbim! Duamı kabul buyurmaktan beni mahrum bırakma!

Bana Rauf ve Rahim ol! Ey istenilenlerin en hayırlısı ve verenlerin en keremlisi!

Rasûlullah (s.a.s) orada bulunurken şu âyet nazil oldu:

«Bugün sizin dininizi kemâle erdirdim. Üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size İslâmîyet'i din olarak seçip kabul ettim»³⁷.

Güneş battıktan sonra insanlar sel gibi Arafat'tan indiler.

Rasûlullah (s.a.s) oradan Müzdelife'ye geldi. Burada ak-

(37) Maide sûresi, 3.

şam ve yatsı namazını kıldı. O gece orada yatıp, fecir doğunca, ilk vakitle sabah namazını kıldı. Bundan sonra devesine binerek, Meş'ar-ı Haram'a geldi. Kibleye yönelip, Allah'a dua ve niyazda bulundu. Tekbir getirdi. Tehlil ve tevhid okudu. Güneş doğmadan önce Müzdelife'den hareket edip, hızlı hızlı Mina'ya, Akabe cemresine (büyük cemreye)³⁸ geldi. Ve cemre taşlarını attı.

Sonra Mina'ya döndü. Burada halka açık ve etkili bir hutbe okudu.

Onlara kurban kesme gününün hürmete layık bir gün olduğunu söyledi. Bugünün haramlığını, Allah katındaki üstünlüğünü anlattı. Mekke'nin diğer bütün beldelerden daha fazla hürmete layık olduğunu bildirdi. Kendilerini Allah'ın kitabı ile idare eden, yöneticileri dinleyip onlara itaat etmelerini emretti. İbadetin, takvanın yolunu kendisinden almalarını, ondan sonra tekrar küfre dönmemelerini ve birbirlerinin boyunlarını vurmamalarını emretti. Kendisinden dinlediklerini başkalarına duyurmalarını söyledi. Hutbesinin bir bölümünde şöyle buyurdu:

«Rabbimize kulluk ediniz!

Beş vakit namazınızı kılınız!

Ramazan ayında orucunuzu tutunuz! Müslüman olan amirimize itaat ediniz ki, Rabbinizin cennetine giresiniz» buyurdu.

Rasûlulah (s.a.s) bu konuşmasında halka veda edince, onlar buna «Veda Haccı» dediler.

Bundan sonra Mina'da kurban kesme yerine gitti. Orada ömür yıllarının sayısı kadar, kendi eliyle altmışüç deve, sığır

(38) Büyük Şeytan'ın taşlandığı yer.

veya koyun boğazladı. Sonra kesme işini bırakıp 100 taneden geri kalanının kesimini Hz. Ali'ye emretti. Rasûlullah kurbanını kesince, berber çağırıp başını traş ettirdi. Başından düşen saçlarını ashabına dağıttı. Sonra devesine binerek, Beytullah'a gidip ziyaret tavafı demek olan İfaza Tavafı'nı yaptı. Oradan zezem kuyusuna gidip, ayakta olduğu halde zezem suyu içti. O gün oradan ayrılıp, Mina'ya geçti ve Mina'da geceledi. Sabah olunca güneşin zevalini bekleyip, zeval vakti olunca yürüyerek Cimar'a vardı. Sonra birinci cemreye başlayıp, 2. ve akabe cemresi olan 3. cemreyi yaptı.

Üç teşrik günü orada kalıp taş atmayı tamamladı. sonra Mekke'ye gidip, seher vakti Veda Tavafı'nı yaptı. Halka göç için hazırlanmalarını emredip, Medine'ye hareket etti. Zülhuleyfe'ye gelince, geceyi orada geçirdi. Yollarına devam edip uzaklardan Medine'yi görünce 3 defa tekbir getirdi ve şöyle buyurdu:

«Bir olan Allah'tan başka ilah yoktur. O'nun eşi, ortağı yoktur. Mülk O'nundur. Hamd O'na mahsustur. O, herşeye kadirdir. Biz, dönenleriz, tevbe edenleriz, ibadet edenleriz, secde edenleriz. Rabbimize hamd edenleriz. Yüce Allah va'dini yerine getirdi. Kuluna yardım etti. Toplanmış olan kabileleri tek başına bozguna uğratarak dağıttı».

Rasûlullah (s.a.s) bundan sonra gündüz Medine'ye girdi.

RASÛLULLAH (S.A.S)'İN VEFATI

Davet ve Şeriat'ın Tamamlanması ve Kavuşma Anının Yaklaşması

İslâm dini mükemmelliğin zirvesine varınca Allahu teâla'nın şu kelamı nazil oldu: «Bugün sizin dininizi kemale erdirdim. Üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size İslâm'ı din olarak seçip kabul ettim»³⁹. Rasûlullah (s.a.s) Allah'ın kendisine yüklediği elçilik görevini tam manasıyla tebliğ edip, emaneti yerine getirdi. Allah yolunda gereği gibi cihad etti. Allah (c.c.) insanların bu dine akın akın girmesiyle, peygamberinin gözünü kapatıp bu alemde ayrılmaya izin verdi. Allah bunu şu kelamıyla bildirdi:

«Ey Muhammed! Allah'ın yardım ve zafer günü gelip, inananların Allah'ın dinine akın akın girdiklerini görünce Rabbini överek tesbih et. O'ndan başıslama dile. Çünkü O, tevbeleri daima kabul edendir»⁴⁰.

(39) Maide sûresi, 3.

(40) Nasr sûresi, 13.

Rasûlullah (s.a.s)'in Hastalanması

Rasûlullah (s.a.s)'in hastalığı Safer ayının son gecesinde Bakiulgarkad kabristanlığına (Uhud şehidlerinin bulunduğu mezarlığa) giderek, dua edip, dönmesinden sonra başlamıştı. Bu gecenin sabahından itibaren rahatsızlığı başlamıştı. Mü'minlerin annesi Âişe (r.a.) der ki:

«Rasûlullah (s.a.s) Bakiulgarkad kabristanlığından döndüğü zaman, bana geldi. Ben başımda bir ağrı duyup, vay başım diyordum. Rasûlullah (s.a.s):

- Ey Âişe vallahî benim de başım ağrıyor, ah başım, dedi».

Hiz. Meymune'nin evinde kalırken, hastalığı şiddetlendiği bir sırada zevcelerini yanına çağırdı. Hastalığını Âişe'nin evinde geçirmesi için kendilerinden muvafakat istedi. Onlar da izin verdiler.

Bunun üzerine ehlinde olan Abbas ve Ali b. Ebî Talib'in arasında başını tutarak, Hiz. Meymune'nin evinden ayakları sürülür bir vaziyette yürüyerek Hiz. Âişe'nin evine gitti.

Yine Âişe (r.a.) der ki:

«Rasûlullah (s.a.s) vefatlarıyla sonuçlanan hastalığında şöyle diyordu:

- Ey Âişe! Hayber'de tatmış olduğum zehirli etin acısını zaman zaman duyuyorum. Bunu duyduğum zaman, sanki şah damarım kesilmiş gibi oluyor».

Son Ordu

Rasûlullah (s.a.s) son zamanlarında Üsame b. Zeyd b. Harise'yi Şam'a gönderdi. Filistin'de Belka'yı (Darun) atlara çiğnetmesini emretti.

Üsâme ordusunda Muhâcîr ve Ensâr'ın ileri gelenlerinden birçok kişi bulunuyordu. Hz. Ömer (r.a.) bunların en büyüğüdü. O'nu Rasûlullah (s.a.s) göndermişti. Üsâme ordusu Cütrîf'te ikamet ederken Peygamberimizin hastalığı şiddetlenmişti. Rasûlullah (s.a.s)'ın vefatından sonra onun isteğinin gerçekleşmesi ve muradının tamamlanması için Üsâme ordusunu Hz. Ebû Bekîr'e gönderdi.

Rasûlullah (s.a.s) hastalığı sırasında, müslümanlara gelen elçilere kendisi neyi müsaade etmiş ve nasıl davranmışsa, onların da aynı şekilde davranmalarını ve Arap Yarımadası'nda iki din bırakmalarını vasiyet edip:

«Müşrikleri oradan çıkarınız» buyurdu.

Müslümanlara Duası ve Onları

Büyüklenip Kibirlenmekten Sakındırması

Rasûlullah (s.a.s)'ın hastalık günlerinden birinde müslümanlardan bir grup Hz. Âişe'nin evinde toplanmışlardı. Rasûlullah (s.a.s) onları karşılayıp, selamladı ve Allah'ın hidayetinin, yardımının ve başarısının onlara olması için dua edip, şöyle dedi:

«Size Allah'tan korkmanızı, O'na bağlanmanızı vasiyet ediyorum. Sizi O'na emanet ediyorum. Ben sadece Allah'ın azabıyla sizi uyaran apaçık bir uyarıcıyım» buyurup, Allah'ın kulları ve beldelerinde büyüklük yapmamalarını söyledi. Allah benim ve sizin için şöyle buyurur, dedi:

«Bu ahiret yurdunu, yeryüzünde böbürlenmeyi ve bozgunculuğu istemeyen kimselere veririz. Sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanlarıdır»⁴¹.

(41) Kasas sûresi, 83.

«Böbürleneler için Cehennem'de bir durak olmaz olur mu?»⁴².

Dünya'ya Önem Vermemesi ve Fazla Malı Sevmemesi

Hz. Âişe (r.a.) der ki, Rasûlullah (s.a.s) ölümle sonuçlanan hastalığında:

- Ey Âişe! Altınları (dinar) ne yaptın? diye sordu. Hz. Âişe; 5, 6, 7 veya 9 altınla geldi. Rasûlullah (s.a.s) onları eliyle evirip çevirmeye başladı ve Hz. Âişe'ye şöyle buyurdu:

«Muhammed bunları fakirlere dağıtmadığı, elinde bulundurduğu halde Rabbi'ne kavuşmak istemez. Onların hepsini fakirlere dağıt!».

Namaza Önem Vermesi ve Hz. Ebû Bekir'in İmam Olması

Hastalık Rasûlullah (s.a.s)'ın iyice bitkin bıraktığı bir zamanda O:

«Halk namazı kıldı mı?» diye sordu. «Hayır Ya Rasûlallah! Seni bekliyorlar» denildi. Rasûlullah (s.a.s.):

«Öyle ise, benim için leğene su koyunuz!» buyurdu.

Leğene su koydular. Gusl edip, yıkandı.

Sonra kalkmağa davranırken bayıldı. Sonra ayıldı.

Yine «Halk namazı kıldı mı?» diye sordu. «Hayır, Ya Rasûlallah! Seni bekliyorlar» dediler..

Peygamberimiz yine:

"Benim için leğene su koyunuz" buyurdu. Gusledip yıkandı, ayağa kalkarken baygınlık geçirdi ve (bir müddet)

(42) Zümer sûresi, 60.

sonra ayıldı. Yine, "Halk namazı kıldı mı?" diye sordu.

«Hayır, Ya Rasûlallah! seni bekliyorlar» dediler. Peygamberimiz:

«Benim için leğene su koyunuz!» buyurdu. Tekrar gusle-dip, kalkmaya davranırken bayıldı. Ayıldığıında; «Halk namazı kıldı mı?» diye sordu.

«Hayır, Ya Rasûlallah! seni bekliyorlar» dediler.

O sırada müslümanlar mescidde Rasûlullah (s.a.s)'ı yatsı namazına bekliyorlardı.

Rasûlullah (s.a.s) kendisinde namaz kıldırarak güç bula-mayınca, namazı kıldırması için Hz. Ebû Bekir'e adam gön-derdi:

Hz. Ebû Bekir ince kalpli birisiydi. Hz. Ömer'e:

«Ey Ömer! İnsanlara namazı sen kıldır» dedi. Hz. Ömer:

«Buna sen daha layıksın!» diye cevap verdi. Bunun üzeri-ne o günlerde insanlara namazı Hz. Ebû Bekir kıldırıldı.

Daha sonra Rasûlullah (s.a.s) vücudunda bir hafiflik duy-du.

Veda Konuşması

Rasûlullah (s.a.s) minberde oturup, başını tutarak konuş-tu:

«Allah kullarından birini, dünya nimetleri ile kendi nimet-leri arasında muhayyer (bunlardan birisini seçmekte) serbest bıraktı. O kul da Allah katında olanı tercih etti» buyurunca Hz. Ebû Bekir bu sözün manasını anlayıp, Rasûlullah (s.a.s)'ın kendi kendisini kasedettiğini anladı. Ağlamaya baş-ladı ve:

«Ya Rasûlallah! canlarımız, babalarımız sana feda olsun» dedi.

Namazda Saflar Halinde Duran Müslümanlara Son Bakış

Pazartesi günü Hz. Ebû Bekir namaz kıldırırken, Rasûlullah (s.a.s) odanın mescide bakan örtüsünü kaldırıp, Rablerinin önünde durup, saflar halinde sabah namazını kılan müslümanlara baktı ve cihadın nasıl olgunlaştığını gördü. Gönlü, ancak Allah'ı bildiği kadar sevinçle doldu. Yüzü aydınlandı. Nur saçıyordu yüzünde.

Sahabe (Allah onlardan razı olsun) der ki:

«Nebi (s.a.s) Hz. Âişe'nin odasının perdesini açıp, ayakta olduğu halde bize bakıyordu. Yüzü sanki mushaf yaprağı gibi bembeyaz ve nurluydu. Safları görünce tebesstüm edip, güldü. Biz sevinçten az kalsın çıldıracaktık. Nebi (s.a.s)'nin namaza çıkacağını zannettik. Fakat O, bize:

«Namazınızı tamamlayınız!» diye eliyle işaret buyurdu. Ve perdeyi indirdi. Rasûlullah (s.a.s) bu günden sonra vefat etti.

Kabirlere İbadetten ve Onları Mescid Haline Getirmekten Men' Etmesi

Rasûlullah (s.a.s) son konuşmasında:

«Allah, yahudi ve hristiyanlara la'net etmiştir ki, onlar peygamberlerinin kabirlerini mescidler haline getirdiler. Arap toprağında iki din bırakılmayacaktır» buyurdu.

Hz. Âişe ve İbn Abbas şöyle buyururlar:

«Rasûlullah (s.a.s) hastalık inince abasını yüzüne çekmeye başladı. Fakat sıkıntı verince onu yüzünden kaldırdı». O bu durumdayken şöyle buyuruyordu:

«Allah'ın la'neti yahudilerle hristiyanlara olsun ki, onlar

peygamberlerinin kabirlerini mescidler haline getirmişlerdir». Rasûlullah (s.a.s) onları bu yaptıklarından müslümanları men' ediyordu.

Son Vasiyyet

Rasûlullah (s.a.s)'ın vefat anı geldiği son demlerinde yaptığı umumi vasiyyeti; «Namaza! namaza devam ediniz. Ellerinizdeki köle ve cariyelerinize iyi muamele ediniz» oldu.

Hız. Ali (r.a.) O'nun hakkında şunu nakleder:

«Rasûlullah (s.a.s) namaza devam etmeyi, zekat vermeyi ve ellerinizdeki köle ve cariyelere iyi davranmayı vasiyyet etti».

Âişe (r.a.) der ki:

«Ben Rasûlullah (s.a.s)'a bakıp, onu korumaya gittim. O, bakışlarımı semaya doğru kaldırdı ve:

«Allah'ım! beni Refiki Ala'ya yücelt. Beni Refiki Ala'ya yücelt» buyurdu.

Abdurrahman b. Ebi Bekir elinde bir misvakla eve girdi. Rasûlullah (s.a.s) misvağa bakınca, ben onu istediğini zannettim. Hemen onu alıp, Rasûlullah'a verdim. Onu aldı. En güzel bir şekilde ağzını misvakladıktan sonra bana uzattı. O anda elinden düştü.

Âişe validemiz:

Su dolu bir kova peygamberin yanında idi.

Rasûlullah (s.a.s) önündeki su kabına iki elini batırıp, ellerini yüzüne sürdü ve:

«Lâ ilâhe illallah, ölümün de akılları başlarından gideren ızdırıp ve şiddetleri var!» buyurduktan sonra elini kaldırdı. Gözlerini evin tavanına dikti:

«Ey Allah'ım! Refiki Ala, Allah'ım! Refiki Ala» diye diye

ruhu alımp eli yanındaki suyun içine düştü.

Hz. Âişe yine:

«Rasûlullah (s.a.s) hastalığında başı benim dizimde bulunduğ u bir sırada, üzerine bir baygınlık geldi. Ayıldığı zaman, bakışları evin tavanına doğru çevirdi ve:

- Allah'ım! beni Refiki Ala zümresine kat!» dedi. Bu onun söylediğ i son sözü oldu.

Rasûlullah (s.a.s) Dünyadan Nasıl Ayrıldı?

Rasûlullah (s.a.s) bütün Arap Yarımadası'na hükmetmiş ve dünyadaki bütün hükümdarlara boyun eğdirmiş olarak bu dünyadan ayrılmıştı. Vefat ettiğ i zaman, ne bir dinar, ne bir dirhem, ne bir erkek köle, ne bir cariye ve ne de bir şey bırakmamıştır. Rasûlullah (s.a.s)'dan kalan sadece beyaz katırı, silahı ve sadaka olmasını vakfettiğ i bir arazi parçasından ibaretti.

Hatta vefatı sırasında zırhı bir yahudide 30 Sa' arpa karşılığ ında rehin edilmiş durumdaydı.

Hastalığı sırasında kırk köle azad etti. Yanında bulunan yedi dinarı Hz. Âişe annemize emir buyurarak dağıttırdı. Hz. Âişe validemiz: «Rasûlullah vefat ettiğ i zaman, rafımda ancak yarım arpa ekmeğ i vardı. Uzun bir süre onunla yetindim» demiştir.

Rasûlullah (s.a.s) 63 yaşında hicretin 11. yılı 12 Rabitülevvel pazartesi günü zeval vaktinden sonra vefat etti. Onun dünyaya geliş i, üzerine güneşin doğduğ u en mutlu gün olduğ u gibi, ölümü de en karanlık ve korkunç bir gün olarak müslümanlara büyük bir üzüntü ve insanlık için de bir mihnet olmuştu.

Enes ve Ebû Said el-Hudrî (r.a.) derler ki:

«Rasûlullah (s.a.s)'in dünyaya geldiği gün, onun gelişi sebebiyle herşey aydınlanmış, onun vefat ettiği gün ise herşey kapkaranlık olmuştu. Rasûlullah (s.a.s) vefat edince Ümmü Eymen ağladıği sırada:

«Nebi (s.a.s)'ye mi ağlıyorsun? denilmişti. Ümmü Eymen:

- Ben onun bir gün vefat edeceğini biliyordum. Fakat, ben onun vefatı ile Allah'ın bizden kestiği vahye ağlıyorum» dedi.

Sahabe Vefat Haberini Nasıl Karşladı

Rasûlullah (s.a.s)'a sevgilerinden dolayı, vefat haberi sahabelere bir yıldırım gibi inmişti. Çünkü Rasûlullah'ı canlarından fazla severlerdi. O'nun mübarek gölgesinde yaşamaya alışmışlardı.

Allahu Teâla şöyle buyurur:

«Ey inananlar! Andolsun, içinizden size öyle bir peygamber geldi ki sıkıntıya uğramanız ona ağır gelir; size düşkün, mü'minlere şefkatli ve merhametlidir. Onlara hayır diler»
43.

Bazı sahabeler kederlerinden dolayı neredeyse Rasûlullah'ın vefatına inanmak istemiyorlardı. Bunların başında Hz. Ömer geliyordu.

O, Rasûlullah öldü diyen kimselerin sözlerini kabul etmiyordu. Mescide çıkıp, halka hitaben:

«Allah münafıkları yok etmedikçe, Rasûlullah (s.a.s) ölmez» dedi.

(43) Tevbe sûresi, 128.

Hız. Ebû Bekir'in Kesin Tavırı

Rasûlullah (s.a.s)'in vefat ettiği haberi Hız. Ebû Bekir'e gelince O, evinden ayrılıp mescidin kapısına vardı. O esnada Hız. Ömer halka konuşuyordu. Onun ne söylediğine aldırış etmeyip, Hız. Âişe'nin evinde bulunan Rasûlullah (s.a.s)'in yanına girdi. Rasûlullah (s.a.s)'in üzeri örtülüydü. Yüzünden örtüyü kaldırdı ve eğilip, onu öptü. Sonra:

«Anam ve babam sana fedâ olsun ya Rasûlallah! Allah'ın takdir buyurduğu ölümü tatmış bulunuyorsun. Fakat, bundan sonra artık sen ölümsüzsün» deyip, yüzünü örttü.

Dışarı çıktığında Hız. ömer konuşmasına devam ediyordu, O'na:

«Sakin ol ey Ömer, sus!» dedi. Hız. ömer susmayıp, konuşmasına devam etti. Hız. Ebû bekir onun susmadığını görünce topluluğa dönüp, konuşmaya başladı. halk onun konuştuğunu görünce, Ömer'i bırakıp, O'na döndü. Hız. Ebû Bekir, Allah'a hamedip, O'nu övdükten sonra şöyle konuştu:

«Ey insanlar! Kim Muhammed'e tapıyorsa, bilsin ki Muhammed artık vefat etmiştir. Kim Allah'a tapıyorsa, onlar da bilsin ki Allah diridir. O ölmez» dedikten sonra şu âyeti okudu:

«Muhammed sadece bir elçidir. Ondan önce de birçok rasûller gelip geçmiştir. Şimdi o ölür veya öldürülürse, siz ökçeleriniz üzerinde geriye mi döneceksiniz. Kim ökçesi üzerinde geriye dönerse Allah'a hiçbir ziyan veremez. Allah şükredenleri mükafatlandıracaktır»⁴⁴.

Bu olaya şahid olanlardan biri diyor ki:

(44) Ali İmran sûresi, 144.

«Vallahi Hz. Ebû Bekir, bu âyetleri o gün kendilerine okuyuncaya kadar, halk onların indiğini sanki bilmiyor gibiydi. Adeta bunu ondan işitmişlerdi».

Hz. Ömer der ki:

«Vallahi! Ebû Bekir okumadan önce, o âyetleri sanki hiç işitmemiş gibiydim. Onları dinler dinlemez, dehşete kapıldım. Dizlerimin bağı çözüldü, yere düştüm. O zaman iyice kanaat getirdim ki: Rasûlullah (s.a.s) vefat etmiştir.

Halife Olarak Hz. Ebû Bekir'e Biat Edilmesi

Rasûlullah'ın vefatından sonra müslümanlar halife olarak Hz. Ebû Bekir'e biat ettiler. Müslümanların hemen ara vermeden başlarına halife seçmelerinin sebebi; şeytan birlik ve beraberliklerini bozmasın, cemaatlerinin arasına fesat sokmasın, herkes nefsinin doğrultusunda hareket etmesin gibi mühim sebeblere dayanmaktadır.

Müslümanlar Peygamberlerini Nasıl

Uğurladılar ve Ona Nasıl Namaz Kıldılar?

Halk yatışıp, içinde buldukları hayret ve şaşkınlık dağılınca peygamberlerinin öğrettiği şekilde dünyadan ayrılan birine yapılması gereken hazırlıklarla uğraşmaya başladılar. Ehl-i beyt tarafından yıkama ve kefene sarma işi tamamlanınca, Rasûlullah'ı (s.a.s) evinde, tabuta koydular. Bu arada Hz. Ebû Bekir, Rasûlullah (s.a.s)'tan işittiği «Bir peygamberin ruhu gömüleceği yerden başka yere alınmaz» sözünü oradakilere haber verdi. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.s)'ın içinde vefat ettiği döşeği kaldırarak, altı kazıldı. Kazma işini Ensar'dan Ebû Talha üzerine aldı.

Bundan sonra, grup grup içeri girerek Rasûlullah (s.a.s)'ın

namazını kıldılar. Önce erkekler namazı kılıp, ayrıldıktan sonra kadınlar içeri alındı. Kadınların girip boşalmasından sonra çocuklar alındı. Rasûlullah (s.a.s)'in namazı kılınırken hiç kimse imam olmadı.

Salı Günü'ydü

Medine'de o gün matem günüydü. Bilâl-i Habeşî sabah ezanını okuyordu. Nebi (s.a.s)'nin ismini anınca, gözyaşı döküp ağlamaya başladı. Müslümanlar da elemelenmişlerdi. Onlar bu ezanı Rasûlullah (s.a.s) aralarındayken dinlemeye almışlardı.

Mü'minlerin annesi Ümmü Seleme der ki:

Rasûlullah (s.a.s)'in vefatından sonra, bize onun ölümünden daha ağır bir musibet gelmedi. Rasûlullah şöyle buyurdu:

«Ey nas! Sizden birinizin başına bir musibet geldiği zaman, benden ötürü başına gelecek olan musibeti düşünsün. O musibeti hafif gelir. Zira ümmetin hiçbirisinin başına benden sonra benden ötürü gelen musibetten daha şiddetli bir musibet gelemez».

Rasûlullah (s.a.s)'in Mü'minlerin Anneleri Olan Zevceleri

Nebi (s.a.s)'nin ilk zevcesi Hz. Hatice idi. Onunla peygamberlikten önce evlendi. Evlendikleri zaman Hz. Hatice kırk yaşındaydı. Kureyş kabilesinin ileri gelen kadınlarından olup, Huveylid'in kızıydı. Hicretten 3 yıl önce vefat etmişti.

Efendimiz İbrahim hariç Rasûlullah (s.a.s)'in bütün çocuklarının annesi Hz. Hatice'ydi.

Rasûlullah (s.a.s) Hz. Hatice'nin vefatından sonra Kureyş kabilesinden Hz. Sevde ile evlenmişti

Bundan sonra Hz. Ebû Bekir'in kızı Sıddıka Hz. Âişe ile evlenmişti. O müslüman kadınların en fakihi ve en bilgilisiydi.

Sonra Hz. Ömer'in kızı; Hz. Hafsa ile daha sonra da Huzeyme'nin kızı Hz. Zeyneb ile evlendi. Hz. Zeyneb, Rasûlullah (s.a.s)'la evlenmesinden 2 ay sonra vefat etmiştir.

Sonra Hind'in kızı Hz. Ümmü Seleme ile evlendi. O, Kureyş'in Mahzumiyeye kolundan olup, Rasûlullah'ın bütün zevceleri arasında en sonra ölen hanımıdır.

Rasûlullah (s.a.s) sonra Cahş'in ve halası Ümeyye'nin kızı Hz. Zeyneb ile evlendi.

Sonra Mustalık kabilesinden Dıraroğlu Haris'in kızı Hz. Cüveyriye ile evlendi.

Çocukları

Rasûlullah (s.a.s)'ın ilk çocuğu Hz. Hatice'den doğan Kasım'dır. Rasûlullah (s.a.s)'a bu sebeble Ebû Kasım denilirdi. Kasım çocukken ölmüştü.

Rasûlullah (s.a.s)'ın diğer çocukları; Zeyneb, Rukiyye, Ümmü Gülsüm, Fatıma ve Abdullah'tır. Abdullah'a Tahir ve Tayyib de denilirdi.

Bunların hepsi Hz. Hatice'den (r.a.) doğmadır. En sevgili kızı Hz. Fatıma'dır. Rasûlullah (s.a.s) O'nun cennet ehlinde olduğunu haber vermiştir. Hz. Fatıma, Rasûlullah (s.a.s)'ın amcasının oğlu Hz. Ali'yle evlenmiş, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin doğmuştur.

Rasûlullah (s.a.s) «Hz. Hasan ve Hüseyin cennetteki gençlerin efendisidirler» buyurur.

Hız. Mariye'den İbrahim doğmuştur. İbrahim henüz beşik-
teyken vefat etmişti. Rasûlullah (s.a.s) onun ölümünde:

«Göz yaşarır, kalp mahzun olur. Allah'ın rızasına uygun
olandan başka bir şey söyleyemeyiz. Ey İbrahim, seni kay-
betme yüzünden derin bir hüçün içindeyiz».

Ahlâkı ve Şemâili

Rasûlullah (s.a.s)'i en çok tanıyan, onunla beraber olup en
yakın olanı ve O'nu vasfeyleyip anlatmaya en yetkili olanlar-
dan Hz. Ali, Rasûlullah (s.a.s)'i şöyle vasıflandırmıştır:

«Rasûlullah (s.a.s) iş ve sözlerinde çirkin işler yapmaz ve
yaptırmazdı. Çarşı ve sokaklarda münakaşa etmez ve yüksek
sesle konuşup, bağırıp çağırılmazdı. Kötülüğe karşı kötülükle
mukabele etmez, kötülük edenleri affedip, iyilik ederdi. İnti-
kam almazdı.

Allah yolunda yaptığı cihadın dışında elleriyle hiçbir kim-
seye vurmadı. Hiçbir hizmetçi ve kadını da dövmedi.

Allah'ın haram kıldığı bir husus aşılmadıkça şahsına zu-
lüm yapıldığı için intikam aldığını görmedim. Şayet O'na ya-
pılan zulüm ve eziyetle, Allah'ın haram kıldığı bir husus aşıl-
ırsa o zaman insanların en fazla gazablanamı olurdu. İki hu-
susla karşılaştığı zaman, daima kolayını tercih ederdi.

Evine girdiği zaman insanlardan bir insandı. (O da sizin
gibi bir beşerdir), elbiselerini yıkar, koyunu bizzat kendisi sa-
ğar ve kendi işlerini kendisi görür, başkalarına yük olmaz-
dı.

Kalkıp ve otururken hep Allah'ı anardı. Bir topluluğa gitti-
ği zaman üst başa geçmeyip alt tarafta (bulduğu yerde) otu-
rurdu ve böyle hareket edilmesini de emrederdi. Mecliste de
oturan kimselerin durumuna göre muamele yapıp, onları tal-

tif ederdi. Onun meclisinde bulunanların hepsi, gördükleri iltifatlardan dolayı kendisini Rasûlullah (s.a.s)'in yanında Ona herkesten daha yakın hissederdi.

Bir kişi durumunu derdini ona söylediği zaman, yanından ayrılınca kadar, bir rahatsızlık duymadan sabırla onu dinler ve ilgilenirdi. Ondan bir şey isteyen boş dönmezdi. Şayet onda yerine getirme imkânı yoksa, onu güzel sözle teselli edip gönderirdi.

Onun şefkati, cömertliği, güzel ahlâkı herkese ulaşmıştı. O halkın babası olmuştu. Bütün insanlar hak hususunda yanında eşitti. Onun meclisi, ilim, haya, sabır ve emanet meclisiydi.

İnsanlardan her yönden kalbi geniş ve cömert idi. Dili herkesten fazla doğruyu söyleyendi. En üstün bir yaratılışa sahipti. Herkesten fazla kerem sahibiydi. Onda mevcut olan ilahi heybetten dolayı, ani olarak onu göreni dehşetli bir korku kaplardı. Tanıyıp bilmek için onunla sohbet eden kimse onu şiddetle severdi. Onun cemal ve kemalini vafeden ve güzel ahlâkını tanıtan kimse aciz olarak şöyle derdi: «Ben Rasûlullah (s.a.s) gibisini ne O'ndan önce ne de O'ndan sonra görmedim».

Allahu Teâla peygamberine güzellik elbisesi giydirmiş, kalbine kendisini sevmeye ve ondan korkmaya duygusunu bırakmıştı.

Bera b. Azib (r.a.) onu şöyle vasıflandırmıştır:

«Rasûlullah (s.a.s) orta boyluydu. Bir defasında onu üzerinde kırmızı bir elbise varken görmüştüm. Ben ondan daha güzel hiçbir şey görmedim».

Ebü Hüreyre (r.a.) O'nu şöyle vafetti:

«Orta boylu idi. Uzunluğa daha yakındı. Teni bembeyaz-

di. Sakalları siyahtı. Dişleri güzel ve düzgündü. Kirpikleri uzundu. Omuz arası genişti. Onun gibi bir kimseyi ne daha önce ne de şimdiye kadar görmedim».

Enes şöyle buyurmuştur:

«Rasûlullah'ın iki elinden daha yumuşak ne bir ipekiye ne de bir kumaşa dokunmadım. Rasûlullah 'ın kokusundan daha hoş ve daha güzel bir koku da koklamadım».

İÇİNDEKİLER

Başlarken.....	5
Cahiliye Devri.....	9
Allah'ın Peygamberi Meryemoğlu İsa'dan Sonra.....	9
Eski Dinler.....	9
Arap Yarımadası.....	11
Karada ve Denizde Fesad'ın Yayılışı.....	11
Peygamber Niçin Arap Yarımadası'na Gönderildi?.....	11
Peygamberlikten Önce Mekke ve Kureys.....	12
Mekke ve Kureys'de Putperestliğin Doğuşu.....	14
Fil Vak'ası.....	15
Abdullah ve Âmine.....	18
Güzel Doğuşu ve Temiz Soyları.....	18
Emzirilmesi.....	19
Âmine ve Abdülmuttalib'in Vefatı.....	20
Ancası Ebû Talib'le Beraber.....	20
İlahi Terbiye.....	20
Hz. Hatice ile Evlenmesi.....	21
Kâ'be'nin Yapımı Anında Yaşanan Savaş Gerginliği ve Hakemlik Olayı.....	22
Hilfu'l-Fudûl (Faziletli Kişilerin Andı).....	23
Peygamberliğin Gelişi.....	25

Sonra Aydınlik Belirtileri ve Mutluluk İşaretleri.....	25
Hira Mağarası'nda.....	26
İlk Vahiy ve Peygamberlik.....	26
Hatice'nin Evinde.....	27
Varaka b. Nevfel'in Yanında.....	28
Hatice'nin Müslüman Oluşu ve Ahlakı.....	29
Ali b. Ebû Talib ve Zeyd b. Hârise'nin Müslüman Oluşu.....	29
Ebû Bekir b. Ebû Kuhafe'nin Müslüman Oluşu ve Onu İslâm'a Davetteki Üstünlüğü.....	29
Kureyş İleri Gelenlerinin Müslüman Oluşu.....	30
Safa Tepesi'nde Yapılan Açık Davet.....	30
Kavminin Ona Düşmanlığı ve Ebû Talib'in Onu Himaye Etmesi.....	32
Rasûlullah (s.a.s) İle Ebû Talib Arasında.....	32
Güneş'i Sağ, Ay'ı Sol Elime Koysalar.....	33
Kureyş'in Müslümanlara İşkenceleri.....	34
Kureyş'in Rasûlullah (s.a.s)'la Mücadelesi ve Çeşitli Eziyetlerde Bulunmaları.....	36
Kâfir Kureyşliler Ebû Bekir'e Ne Yaptı?.....	37
Rasûlullah (s.a.s)'ı Tanımlamada Kureyş'in Şaşkınlığı.....	38
Kureyş'in Rasûlullah (s.a.s)'a Şiddetli Davranıp, Haddi Aşması.....	39
Hamza b. Abdülmuttalib'in (r.a.) Müslüman Oluşu.....	39
Utbe'nin Rasûlullah (s.a.s)'la Konuşması.....	40
Müslümanların Habeşistan'a Hicreti.....	42
Kureyş'in Müslümanların Peşine Düşmesi.....	42
Ca'fer-i Ebf Talib'in Cahiliyeyi ve İslâm'ı Tarifi.....	43
Ömer b. Hattab'ın Müslüman Oluşu.....	45
Kureyş'in Haşimoğullarını Muhasara Edip Boykot Etmesi.....	49

Ebû Talib'in Vadisi'nde (Mahallesinde).....	49
Sahifenin Bozulup Ambargonun Kalkması.....	50
Ebû Talib ve Hz. Hatice'nin Ölümü.....	51
Kur'an'ın Temiz Kalplere Akması.....	51
Taife Gidiş ve Orada Karşılaşılan Eziyet.....	52
İsra-Mirac ve Namazın Farz Oluşu.....	54
Rasûlullah (s.a.s)'in Kendisini	
Kabilelere Tanıtması.....	55
Ensar'ın (Medineliler'in) İslâm'a Girişi.....	56
Birinci Akabe Biati.....	57
İslâm'ın Medine'de Yayılışı.....	57
İkinci Akabe Biati.....	57
Medine'ye Hicret'e İzin Verilmedi.....	58
Kureyş'in Rasûlullah(s.a.s)'a Kurduğu Son Tuzak	
ve Amaçlarına Ulaşamamaları.....	59
Rasûlullah (s.a.s)'ın Medine'ye Hicreti.....	61
Sevr Mağarası'nda.....	61
Üzülme; Allah Bizimle Beraberdır.....	62
Sûraka'nın Rasûlullah (s.a.s)'ın İzini Sürmesi.....	62
Sûraka'nın Elinde Kisra'nın Zırhı.....	63
Mübarek Bir Adam.....	64
Medine'de.....	65
Medineliler Rasûlullah (s.a.s)'ı Nasıl Karşıladi?.....	65
Kuba'da Mescid ve Medine'de İlk Cum'a.....	66
Ebû Eyyûb el-Ensari'nin Evinde.....	66
Mescid-i Nebevi'nin ve Meskenlerin Yapımı.....	67
Muhacirler ve Ensar Arasında Kardeşlik Kurulması.....	68
Rasûlullah (s.a.s)'ın Muhacirler ve Ensar Arasında Bir	
Belge Yazması ve Yahudilerle Anlaşma Yapılması.....	68
Ezan'ın Açıklanması.....	68
Medine'de Münafıkların Ortaya Çıkması.....	69
Kible'nin Değişmesi.....	69

Kureyş'in Medine'de Bulunan	
Müslümanlarla Uğraşması.....	70
Seriyyeler ve Ebva Gazası.....	71
Ramazan Orucu'nun Farz Oluşu.....	71
Bedir Savaşı.....	72
Ensar'ın Cevabı ve Mutlak İtaatı.....	73
Cihad ve Şehadette Gençlerin Yarışı.....	74
Hazırlık ve Techizatta Müslümanlarla	
Kafirlerin Eşitsizliği.....	74
Muharebeye Hazırlanış.....	75
Dua ve Yakarış.....	76
Bunlar Rableri İçin Birbirlerine Düşman	
Olan İki Grubtur.....	76
İki Tarafın Karşılaşması ve Harbin Başlaması.....	77
İki Kardeşin Allah ve Rasûlü'nün Düşmanının	
Öldürmek İçin Gayreti.....	78
Feth-i Mübin.....	79
Bedir Savaşı'nın Sonucu.....	79
Esirlerin Fidyesi Olarak Müslüman	
Çocuklarına Okuma-Yazma Öğretilmesi.....	80
Uhud Gazvesi.....	81
Cahiliye Taassubu ve İntikam Alma.....	81
Uhud Meydanı'nda.....	82
Yaşıt Küçüklerin Müsabakası.....	83
Muharebe.....	83
Müslümanların Galibiyeti.....	84
Sonuç Müslümanların Aleyhine Nasıl Döndü?.....	84
Sevgi ve Fedakârlığın Şaheser Örnekleri.....	86
Müslümanların Karargâhlarına Dönüşü.....	88
Bir Mü'min Kadının Sabrı.....	90
Mus'ab b. Umeyr ve Uhud	
Şehidleri Nasıl Defnedildi?.....	90

Bir Kadının Rasûlullah (s.a.s)'i	
Kendine Tercih Etmesi.....	91
Rasûlullah (s.a.s) ve	
Müslümanların Düşmanı	
Takip Etmeleri ve Rasûlullah'a Yardımında Ölümlü	
Göze Almaları.....	91
Kişiyeye Kendisinden Daha Sevgili.....	92
Bi'ri Maune Faciası.....	93
Ölenin Bir Sözü, Öldürenin İslâm'a Girmesine	
Sebeb Olmuştu.....	94
Nadiroğulları'nın Yurtlarından Sürülmesi.....	94
Zatürrika Gazası.....	95
Hendek veya Ahzab Gazası.....	96
Hikmet Mü'minin Kaybolmuş Malıdır.....	97
Müslümanlar Arasında Eşitlik ve Kardeşlik Ruhu.....	97
Peygamberimizin Mu'cizeleri.....	99
Müslüman ve Cahiliye Savaşçıları Karşı Karşıya.....	100
Bir Annenin Oğlunu Savaşa ve Şehidliğe Teşviki.....	101
Yerin ve Göğün Orduları Allah'ındır.....	102
Beni Kurayza Gazası.....	107
Kurayzaoğulları'nın Andlaşmayı Bozmaları.....	107
Beni Kurayza'ya Yürütyüş.....	108
Sa'd'ın, Allah Yolunda Hiçbir Kınayıcının	
Kınamasına Bakmayacağı An Gelmiştir.....	109
Zulmedeni Affetmek ve Vermeyene	
Merhamet Etmek.....	110
Hudeybiye Barışı.....	113
Rasûlullah (s.a.s)'in Rüyası ve Müslümanların	
Mekke'ye Girmeye Hazırlanmaları.....	113
Uzun Bir Ayrılıktan Sonra Mekke'ye.....	113
Rıdvan Biatı.....	115
Andlaşma ve Barış, Hikmet ve Yumuşaklık.....	116

Andlaşmada Müslümanların Denenmesi ve Mekke'ye Geri Geliş.....	118
Zor Gelen Andlaşma veya Apaçık Bir Fetih.....	119
Hoşunuza Gitmeyen Bir Şey	
Hakkınızda İyi Olabilir.....	120
Halid b. Velid ve Amr b. As'ın Müslüman Oluşu.....	121
Davetin Evrensel Boyutlarına İlk Adımlar	123
Davet ve Hikmet.....	123
Heraklius'un İslâm'a Meyli ve Sonra Vazgeçmesi.....	123
Necaşi ve Mukavkıs'ın Edebi.....	125
Kisra'nın (İran Şahı'nın) Kibirlenmesi ve Sonu.....	125
Hayber Gazası	127
Allah'tan Bir İhsan.....	127
Peygamber Kumandanlığı'nda İnananlar Ordusu.....	128
Muzaffer Kılınmış Bir Kumandan.....	129
Allah'ın Arslanı ile Yahudi Bahadırları Arasında.....	130
Az Çalıştı, Çok Kazandı.....	130
Ben Sana Bunun İçin Tabi Olmadım.....	131
Hayber'de Kalmanın Şartı.....	132
Yahudi.....	133
Fetihler ve Ganimetler.....	134
Hükme Bağlı Umre.....	135
Kızın Himayesi İçin Yarışma.....	135
Mute Gazası	137
Müslüman Elçinin Öldürülmesi ve Ona Yapılanlar.....	137
Rum Topraklarındaki İlk Ordu.....	137
Biz, İnsanlarla Kuvvet ve Çokluğumuzla Savaşmıyoruz.....	138
Halid'in Kumandanlığı.....	139
Bilinmeyenin Apaçık Bir Şekilde Haber Verilmesi.....	140

İki Kanat Sahibi Tayyar.....	140
Kaçanlar Değil, Hücüm Edenler.....	140
Mekke'nin Fethi.....	143
Mekke'nin Fethi'ne Hazırlık.....	143
Bekiroğulları'nı ve Kureys'in	
Andlaşmayı Bozmaları.....	143
Rasûlullah (s.a.s)'dan Yardım İstenmesi.....	144
Kureys'in Andlaşmayı Yenileme Teşebbüsü.....	145
Nebi (s.a.s)'nin Baba ve Oğullara Tercih Edilmesi.....	145
Ebû Süfyan'ın Hayreti ve Eli Boş Dönmesi.....	145
Mekke'ye Hazırlık.....	146
Zulmeden Kimseyi Avf.....	146
Ebû Süfyan b. Harb	
Rasûlullah (s.a.s)'ın Huzurunda.....	147
Genel Af ve Emniyetin Yayılması.....	148
Ebû Süfyan Fetih Alaylarının Önünde.....	148
İtaatkâr, Mütevazî Giriş,	
Kibirli Fatih'in Girişi Değil.....	149
Şiddet Değil Merhamet.....	150
Küçük Bir Çatışma.....	151
Mescid-i Haram'ın Putlardan Temizlenmesi.....	151
Bugün İyilik ve Ahde Vefa Günüdür.....	152
İslâm Tevhid ve Vahdet Dinidir.....	153
Muhabbet Peygamberi, Rahmet Elçisi.....	153
Allah'ın Kanunlarını Uygulamada Ayırım Yoktur.....	154
İslâm Üzere Biat.....	155
Hayatınız Hayatım, Ölümünüz Ölümümüzdür.....	155
Cahiliyye Kalıntılarının ve Putperestlik	
İzlerinin Ortadan Kaldırılması.....	156
Mekke'nin Fethi'nin İzi.....	156
Huneyn Gazası.....	159
Hevazin'in Toplanması.....	159

Huneyn Vadisi'nde.....	160
Fetih ve Sekinet.....	160
Taif Gazası.....	163
Bozguna Uğrayan Sakifliler.....	163
Taif Kuşatması.....	163
Savaş Meydanında Rahmet.....	163
Huneyn Esirleri ve Ganimetleri.....	164
Esirlerin Hevazinliler'e Geri Verilişi.....	165
İncelik ve Cömertlik.....	166
İstemeyenler Değil, İtaat Edenler.....	167
Putperestlikle Beraber.....	168
Tebuk Gazası.....	169
Gaza Zamanı.....	169
Sahabe'nin Cihad ve Sefer İçin Yarışı.....	170
Ordunun Tebuk'e Yürüyüşü.....	170
Rasûlullah (s.a.s)'ın Medine'ye Dönüşü.....	171
Ka'b b. Malik'in Denenmesi ve Kurtuluşu.....	171
Son Gaza, Tebuk Gazası.....	173
İslâm'da İlk Hac ve Berae Süresi'nin Nüzülü.....	173
Elçiler Yılı.....	175
Elçilerin Peşpeşe Medine'ye Gelmeleri.....	175
Zekat ve Sadakalırın Farz Olması.....	176
Veda Haccı.....	177
Veda Haccı'nın Zamanı.....	177
Nebi (s.a.s) Nasıl Haccetti?.....	178
Rasûlullah (s.a.s)'ın Vefatı.....	183
Davet ve Şeriat'ın Tamamlanması ve Kavuşma Anının Yaklaşması.....	183
Rasûlullah (s.a.s)'ın Hastalanması.....	184
Son Ordu.....	184
Müslümanlara Duası ve Onları Büyüklenip Kibirli olmaktan Sakındırması.....	185

Dünya'ya Önem Vermemesi ve Fazla Malı Sevmemesi.....	186
Namaza Önem Vermesi ve Hz. Ebû Bekir'in İmam Olması.....	186
Veda Konuşması.....	187
Namazda Saflar Halinde Duran Müslümanlara Son Bakış.....	188
Kabiriye İbadetten ve Onları Mescid Haline Getirmekten Men' Etmesi.....	188
Son Vasiyyet.....	189
Rasûlullah (s.a.s) Dünyadan Nasıl Ayrıldı?.....	190
Sahabe Vefat Haberini Nasıl Karşıladi?.....	191
Hz. Ebû Bekir'in Kesin Tavrı.....	192
Halife Olarak Hz. Ebû Bekir'e Biat Edilmesi.....	193
Müslümanlar Peygamberlerini Nasıl Uğurladılar ve Ona Nasıl Namaz Kıldılar?.....	193
Salı Günü'ydü.....	194
Rasûlullah (s.a.s)'ın Mü'minlerin Anneleri Olan Zevceleri.....	194
Çocukları.....	195
Ahlâkı ve Şemâili.....	196

